

SOCAR-ın prezidenti Rövneq Abdullayevin müraciəti

Artıq iki ildir ki, dünya bazarında neftin qiymətinin aşağı düşməsi Şirkətimizi öz üzərinə daha ciddi öhdəlikləri götürməsinə, eləcə də sərmayələr haqqında daha çətin qərarları qəbul etməsinə vadar edir. Baş verən bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, biz hər zaman keyfiyyətli, təhlükəsiz, səmərəli, ətraf mühitə, cəmiyyətə və gələcək nəsillərə faydaların yaradılmasına imkan verən fəaliyyətin qurulmasını prioritet məsələ kimi önə çəkməkdə davam edirik.

Mühüm keyfiyyət mərhələlərindən birini, heç şübhəsiz, Azərbaycanın qədim neft-qaz sənayesinin "Əsrin müqaviləsi" ilə başlanan yeni yüksəliş dövrü təşkil etmişdir. İlk növbədə qeyd olunmalıdır ki, "Azəri", "Çıraq" yataqlarında və "Günəşli" yatağının dərinisulu hissəsində "Əsrin müqaviləsi" çərçivəsində işlənmənin əvvəlindən 2016-cı ilin sonuna qədər 416 milyon ton neft və 128 milyard m³ qaz hasil olunmuşdur. Karbohidrogenlərin qəbulu, saxlanması və dünya bazarlarına çıxarılması məqsədlərinə xidmət edən təhlükəsiz neft və qaz kəmərləri sistemi yaradılmışdır. Ulu öndərin adını daşıyan Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri Azərbaycan iqtisadiyyatına yeni nəfəs gətirmişdir. Bu, yalnız nəhəng maliyyə resursları ilə deyil, həm də saziş çərçivəsində reallaşdırılmış 30-dan artıq infrastruktur layihəsinin qeyri-neft sektorunun inkişafına verdiyi töhfələrlə ölçülür. Ötən müddətdə AÇG layihəsinə 4 minə yaxın yerli müəssisə və şirkət cəlb olunmuşdur.

Biz SOCAR rəhbərliyi olaraq anlayırıq ki, sürətlə dəyişən iqtisadi və sosial şərtlər altında ənənəvi biznes konsepti ilə fəaliyyət göstərə bilmərik, və ölkə iqtisadiyyatının inkişafında ən vacib rol oynayan şirkət kimi SOCAR sabah daha da irəli getməlidir. Müasir dövrün yeni tələbləri, neft sənayesində artan innovativ rəqabət, qarşıya çıxan mürəkkəbləşən öhdəliklər, yüksələn texnoloji meyarlar buna daha da təkan verir.

Beynəlxalq neft-qaz bazarı son dərəcə qloballaşmış, bu səbəbdən də inkişaf və uğur artıq milli deyil, transmilli keyfiyyət kəsb edir.

Azərbaycan dünya bazarında təkəcə xam neftin və qazın ixracatçısı kimi deyil, həm də neft və neft-kimya məhsullarının istehsalçısı kimi layiqli yer tutur. Emal və kimya məhsullarımız hazırda ABŞ, İtaliya, Misir, Çin də daxil olmaqla onlarla ölkəyə ixrac edilir. Son illərdə yanacaq və kimya məhsullarının kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərinə verilən tələblər durmadan dəyişir və artır. İstehsal olunan dizel yanacağının və avtomobil benzinlərinin keyfiyyətcə Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması, rentabellik, ekoloji məqsəduyğunluq hazırda bütün növ neft və qaz məhsullarının istehsalında başlıca kriteriyalardır. Xam neftin qiyməti aşağı düşdüyü halda neft, qaz və neft-kimya məhsullarının gəlirliliyi artmışdır. Türkiyədəki ən böyük aktivimiz olan Petkim Petrokimya Holdinginin timsalında biz bunu aydın şəkildə görə bilirik. 40 ölkəyə 500 milyon dollar civarında məhsul ixrac edən və xalis gəlirlərini ilbəl artıran holding uğurla fəaliyyət göstərir.

SOCAR son illərdə ölkəmizdə geniş vüsət almış ekoloji hərəkatın öncüllərindəndir. Son illərdə mədən ərazilərinin, xüsusilə Xəzərin Azərbaycan sektorunun neft və neft məhsulları ilə çirklənməsinin, istilik effekti yaradan qazların atmosfərə atılmasının qarşısının alınması istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilmişdir və bu tədbirlər tam gücü ilə davam etdirilir. Qlobal istiləşmə və iqlim dəyişmələri bu gün bütün bəşəriyyəti narahat edir. Bu istiqamətdə Dünya Bankının Tərəfdaşlıq (GGFR) təşkilatı ilə 2008-ci ildən çalışan SOCAR Bankın "2030-cu ilə qədər səmt qazının normal hasilat prosesində yandırılmasının sıfıra endirilməsi" Təşəbbüsünə də qoşulmuşdur. "28 May" və "Neft Daşları" yataqlarında səmt qazının utilizasiyası üzrə layihəmiz Dünya Bankı tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş və "Award Excellence" mükafatına layiq görülmüşdür. Hesabat ilində atmosfərə atılan səmt qazının yığılması istiqamətində uğurlu nəticələr əldə olunmuş, bu həcm 2015-ci ilə müqayisədə 10,8% azalmışdır.

2016-cı ildə şirkətin neft və qazçıxarma müəssisələrində ətraf mühitin əsas çirklənmə mənbələrindən biri olan lay sularının qapalı sistemdə utilizasiyası 88%-dən 100%-ə çatdırılmışdır.

Hesabat ilində "Tullantıların İdarə Edilməsi

Mərkəzi'nin açılışı oldu. Bu, MDB və Xəzər regionunda neft sənayesində formalaşan istehsalat tullantılarının emalı və idarə edilməsi üzrə ildə 100 min ton məhsuldarlıq gücünə malik ilk və yeganə mərkəzdir. Bu mərkəzin istismarı respublikanın sənaye müəssisələrinə istehsalat və məişət tullantılarının emalı və utilize edilməsi üçün əlavə imkanlar yaradacaq.

Şirkətimizin əsas məqsədlərindən biri də əhəlinin yaşayış səviyyəsinin artmasına köməklik göstərməkdir. Misal üçün, bir fakta nəzər salaq: 2009-cu ilin sonunda respublika üzrə ümumi qazlaşma səviyyəsi 62,3% təşkil edirdisə, hazırda bu göstərici 92%-ə qalxıb. Əhali kateqoriyasından olan qeydiyyatda alınmış abunəçilərin sayı 2 milyondan çoxdur. Beləliklə, hazırda "Azəriqaz" İB çəvik və mobil struktur mexanizminə malik xidmət sahəsi kimi daha məhsuldar fəaliyyət göstərir.

Bütün yuxarıda müzakirə olunanlarla yanaşı, təəssüflə qeyd etməliyəm ki, hesabat ilində bir neçə bədbəxt hadisə də baş vermişdir. Xüsusilə qasırğalı küləkli hava şəraitində 2015-ci və 2016-cı illərdə işçilərimizin itkin düşməsi və həlak olması ilə nəticələnən bədbəxt hadisələrin fəsadlarının nəzərdən keçirilməsi və aradan qaldırılmasına diqqət yetirilmişdir. 2016-cı ildə baş vermiş hadisənin araşdırılması xüsusi təhqiqat qrupu tərəfindən hələ də aparılmaqdadır, eləcə də həlak olan 9 işçinin ailəsinə müvafiq yardımlar göstərilməkdədir.

Təbii fəlakətlərin təsiri nəticəsində baş verə biləcək bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün müəssisələrdə bütün texnoloji qurğu və avadanlıqların yararlı və davamlı vəziyyətdə saxlanması üçün tədbirlər görülmüşdür. Bundan əlavə, işlərin təhlükəsiz yerinə yetirilməsinə və işçilər tərəfindən təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməsinə nəzarəti gücləndirmək məqsədilə bir sıra müəssisələrdə əməyin təhlükəsizliyi sahəsində çalışan işçilərin sayı artırılmışdır.

SOCAR müəyyən edilmiş potensial riskləri azaldaraq, müsbət təsirlərin artırılması üzrə öz fəaliyyətini qurmaqda davam edir. Bu gün yeni dövrün tələblərinə uyğun həyata keçirilən enerji strategiyası ölkəmizdə gedən dərin islahatlara mühüm töhfələr verir və Azərbaycanı inkişafın zirvəsinə doğru aparır.

Hesabat haqqında

2016-cı il üzrə hazırkı hesabat Şirkətin Davamlı inkişaf haqqında altıncı hesabatıdır. Hər il Şirkətin Davamlı inkişafı üzrə fəaliyyətinin nəticələri haqqında məlumatların hesabat formasında nəşr olunması həyata keçirilir. Hesabatın hər il hazırlanmasında məqsəd Şirkətin hesabat ilində gördüyü işlər və fəaliyyəti barədə tam və şəffaf hesabat vermək, əvvəlki hesabatla bağlı oxucular tərəfindən verilən rəy və təklifləri cavablandırmaqdır. Şirkətin bundan əvvəlki 2015-ci il üzrə iqtisadi, sosial və ekoloji nəticələri açıqlayan Davamlı inkişaf haqqında hesabatı 2016-cı ilin avqust ayında Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr edilmiş, Şirkət daxilində və maraqlı tərəflərə həm çap variantında, həm də korporativ veb-səhifəsi vasitəsi ilə yayımlanmışdır.

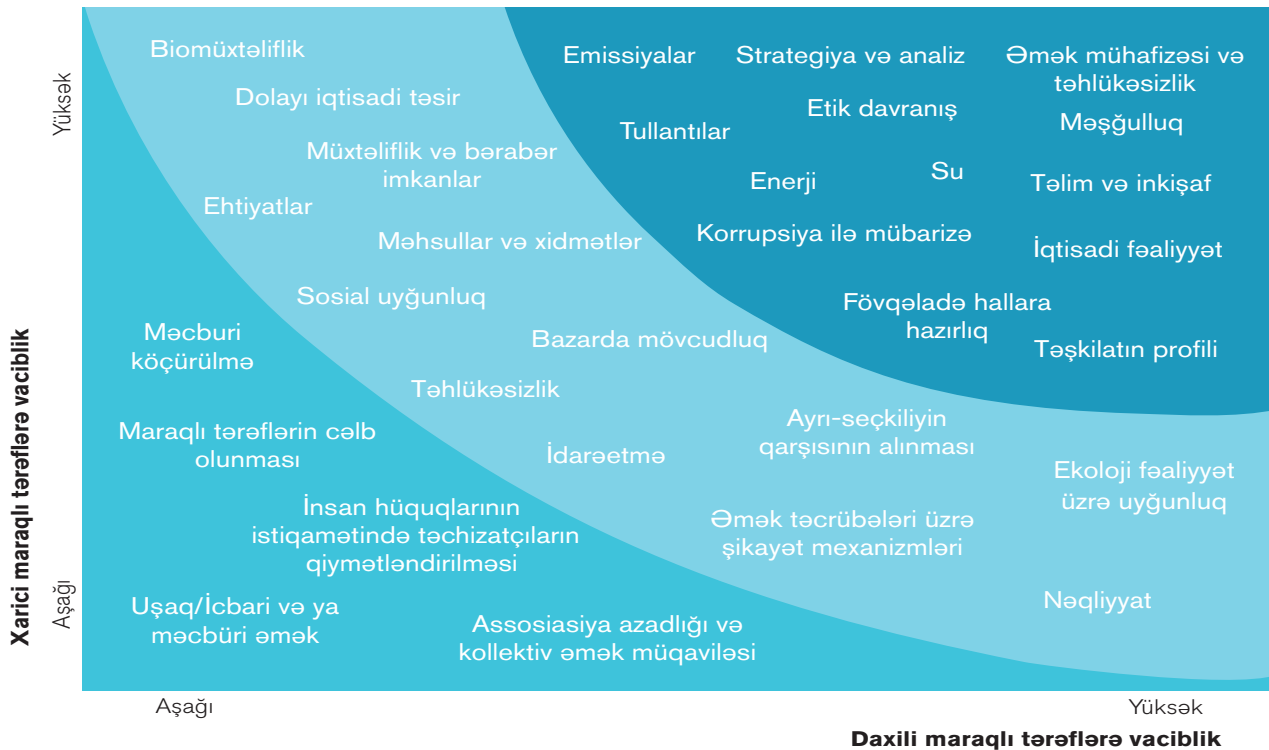
Hər il olduğu kimi 2016-cı təqvim ili üzrə SOCAR-ın əldə etdiyi əsas istehsalat və maliyyə göstəriciləri, Şirkətin və onun struktur bölmələri ilə yanaşı xaricdə fəaliyyət göstərən nümayəndəlikləri və törəmə şirkətlərinin Azərbaycanda və ölkə xaricində Davamlı inkişafı üzrə fəaliyyətinin nəticələri haqqında məlumatlar hazırlanmış illik hesabatda cəmlənir. Cari Hesabatda SOCAR Enerji Türkiyə üzrə fəaliyyət göstəriciləri daha geniş açıqlanmış və müzakirə olunmuşdur.

Şirkətdə maraqlı tərəflərin cəlb olunması üçün rəsmi siyasət olmasa da hesabatda həm daxili, həm

də xarici maraqlı tərəflərin maraqları nəzərə alınmışdır. Bunun üçün SOCAR-ın fəaliyyəti ilə bağlı KİV-də işıqlanan əsas məqamlar, neft-qaz sənayesində fəaliyyət göstərən beş beynəlxalq şirkətin davamlı inkişaf haqqında hesabatları təhlil olunmuş, davamlı inkişafın müxtəlif sahələri üzrə məsul işçilər ilə müsahibələr təşkil olunmuşdur. Aparılan təhlillər nəticəsində SOCAR-ın fəaliyyəti üçün əhəmiyyətli məsələlər Şəkil 1-də əks olunduğu kimi müəyyən edilərək hesabatda əhatə olunmuşdur. Həmçinin, müəyyən edilmiş əhəmiyyətli aspektlərin əhatə dairəsi və SOCAR-ın fəaliyyəti üçün hansı səbəblərdən əhəmiyyətli olduğu haqqında məlumat Cədvəl 1-də təqdim olunub.

Hesabatda neft-qaz sektorunun bütün sahələri üzrə məlumatlar "Hesabatlılıq üzrə global təşəbbüs"ün davamlı inkişaf sahəsində hesabatlar üzrə təlimatın G4 versiyasının "Əsas" meyarına (bundan sonra "GRI təlimatı") və neft-qaz sənayesi üçün əlavəsinə müvafiq olaraq təqdim olunur. Hesabatın məzmunu GRI təlimatında qeyd edilmiş əhəmiyyətlilik, maraqlı tərəflərin əhatə olunması, davamlı inkişaf və tamliq prinsiplərinə əsasən tərtib edilmiş, hesabatda tarazlılıq, müqayisəlilik, dəqiqlik, vaxtlılıq, şəffaflıq və etibarlılıq konseptləri öz əksini tapmışdır.

Şəkil 1. Müəyyən olunmuş əhəmiyyətli aspektlər

Cədvəl 1. Əhəmiyyətli aspektlərin əhatə dairəsi

Əhəmiyyətli aspektlər	Aspektin SOCAR üçün əhəmiyyəti	Aspektin əhatə dairəsi
Strategiya və analiz	Düşünülmüş strategiya eləcə də risklər, təsirlər və nailiyyətlərin analizi daimi və uzunmüddətli inkişafın əsas təməlləridir.	Şirkət, xarici maraqlı tərəflər
Etik davranış	Şirkətin davamlı inkişafı üçün zəruri olan etik normalara və standartlara uyğunluq SOCAR tərəfindən təmin olunur.	Şirkət, yerli əhali
İqtisadi fəaliyyət	Dayanıqlı və uzun-müddətli fəaliyyət yalnız düzgün qurulmuş iqtisadi fəaliyyət nəticəsində mümkün ola bilər.	Şirkət, yerli əhali
Enerji	Enerjinin səmərəli istifadəsi həm ekoloji təsirlərin azalması, həm də maliyyə göstəricilərində müsbət tendensiyaya səbəb ola bilər.	Şirkət, yerli əhali, xarici maraqlı tərəflər
Su	Tükənən sərvət olduğuna görə suyun səmərəli istifadəsi bütün əməliyyatlar zamanı ciddi nəzarət altında saxlanılır.	Şirkət, yerli əhali, xarici maraqlı tərəflər
Emissiyalar	İstilik effekti yaradan qazlar iqlim dəyişməsinin əsas səbəbi olduğundan onların idarə olunması daimi olaraq təmin olunmalıdır.	Şirkət, yerli əhali, xarici maraqlı tərəflər
Çirkab suları və tullantılar	SOCAR-ın neft-qaz əməliyyatları nəticəsində yaranan təhlükəli və aztəhlükəli tullantıları həm ekosistemə, həm Şirkətin işçilərinə, həm də cəmiyyətə mənfi təsir göstərə bilər.	Şirkət, yerli əhali, xarici maraqlı tərəflər
Məşğulluq	Ölkənin ən iri şirkəti olaraq, SOCAR iş yerlərinin əsas təminatçısıdır və işçiləri qarşısında bir sıra məsuliyyətlər daşıyır.	Şirkət, Şirkətin işçiləri, yerli əhali
Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik	Təhlükəsizlik qaydaları ilə uyğunsuzluq nəticəsində yarana bilən riskləri nəzərə alaraq, əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyin təmin olunmasına daimi olaraq böyük diqqət yetirilməlidir.	Şirkət, Şirkətin işçiləri
Təlim və inkişaf	Şirkətin davamlı inkişafı əhəmiyyətli dərəcədə işçilərin peşəkarlığından və onların daimi inkişafından asılıdır.	Şirkət, Şirkətin işçiləri
Korrupsiya ilə mübarizə	Korrupsiya həm cəmiyyətin həm də Şirkətin öz inkişafını əngəlləyən amillərdən olduğundan, korrupsiya ilə mübarizə tədbirlərinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	Şirkət, yerli əhali, xarici maraqlı tərəflər
Fövqəladə hallar zamanı davranış	Fövqəladə hallar zamanı davranış bədbəxt hadisələr nəticəsində zədələnmələrin və ölümlərin sayının əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına imkan yarada bilər.	Şirkət, Şirkətin işçiləri

Hesabatın müstəqil auditi EY şirkəti tərəfindən həyata keçirilir (təfəsilat üçün baxın səhifə 67-də təqdim olunmuş Müstəqil Əminlik Bəyannaməsinə). Hesabatın auditinin təşkili, eləcə də onun rəsmi baxışdan keçirilməsi və təsdiqlənməsi iqtisadi məsələlər üzrə vitse-prezident Süleyman Qasimov tərəfindən həyata keçirilir. Hesabatla bağlı suallarınızı SOCAR-ın Baş ofisinin Risklərin idarə olunması şöbəsinin aparıcı iqtisadçısı Nicat Hənifəyevə (E-mail: Nicat.Hanifayev@socar.az) və böyük mühəndis Dilarə Abdullayevaya (E-mail: Dilara.Abdullayeva@socar.az) ünvanlaya bilərsiniz.

Şirkət haqqında

Şirkətin miqyası

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) neft, qaz və neft-kimya sənayesinin müxtəlif sahələri üzrə həm Azərbaycan Respublikasının ərazisində həm də beynəlxalq bazarda fəaliyyət göstərir. Ölkə ərazisində SOCAR (State Oil Company of Azerbaijan Republic) neft və qaz yataqlarının axtarışı, kəşfiyyatı və işlənməsi, neft, qaz və qaz kondensatının hasilatı, emalı və nəqli, neft, qaz və neft-kimya məhsullarının daxili və xarici bazarlarda satışını həyata keçirir. Ümumilikdə, 50 735 (2015-ci ildə 52 104) işçi qüvvəsinə malik olan SOCAR ölkənin ən böyük şirkəti olaraq Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatında mühüm yer tutur.

2016-cı ildə SOCAR Azərbaycanın hüquqi şəxs statusuna malik 3 istehsalat birliyi, 4 zavod, 2 trest və 1 institut daxil olmaqla 25 struktur bölməsi fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda Şirkət Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda və quruda yerləşən yataqlarda Hasilatın Pay Bölgüsü sazişləri üzrə tərəfdaşdır.

Hasilatın inkişafı

2016-cı ildə neft və qaz hasilatının stabiləşdirilməsinə və qismən artırılmasına nail olmaq üçün məqsədyönlü geoloji, texniki, texnoloji və təşkilati tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Qeyd: 01.01.2017-ci il tarixinə neft və qaz ehtiyatları dörd yataq üçün hesablanıb təsdiq edilmişdir. Hesabatda iştirak edən neft və qaz yataqları: Günəşli, Neft daşları, Bulla-dəniz, Umid-Babək.

Emal sahəsinin inkişafı

Hesabat ilində Heydər Əliyev adına NEZ-də emal sahəsinin inkişafı üzrə mühüm işlər görülmüşdür. Belə ki, 19 sentyabr 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə zavodda Bitum istehsalı qurğusunun təməlqoyma mərasimi keçirilmişdir. Bütün bunlarla yanaşı ölkədaxili tələbatın 2030-cu ilə qədər təmin edilməsi məqsədi ilə zavodda rekonstruksiya və modernizasiya işlərinin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

İqtisadi təsirlər və sənaye fəaliyyəti

Ölkə üzrə ən iri vergi ödəyicilərindən biri olaraq SOCAR dövlət büdcəsinin formalaşmasında əhəmiyyətli yer tutur və ölkə iqtisadiyyatının inkişafında təkanverici rol oynayır. Şirkət 2016-cı ildə büdcəyə 1 394 126,9 min manat həcmində ödəmələr (gəlir vergisi istisna olmaqla) etmişdir. Neftin qiymətinin kəskin aşağı düşməsi və tələbatın azalması nəticəsində ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə vergi ödəmələri 90 435,7 min manat və ya 6,09 % az olmuşdur.

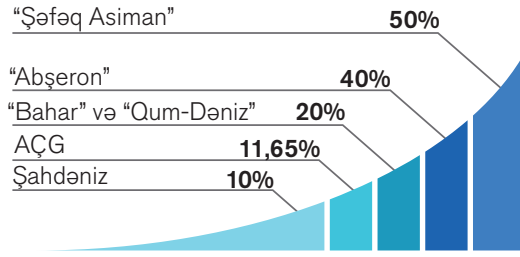

2016-cı il üzrə SOCAR-ın
nizamnamə kapitalı
(mlrd. manat)

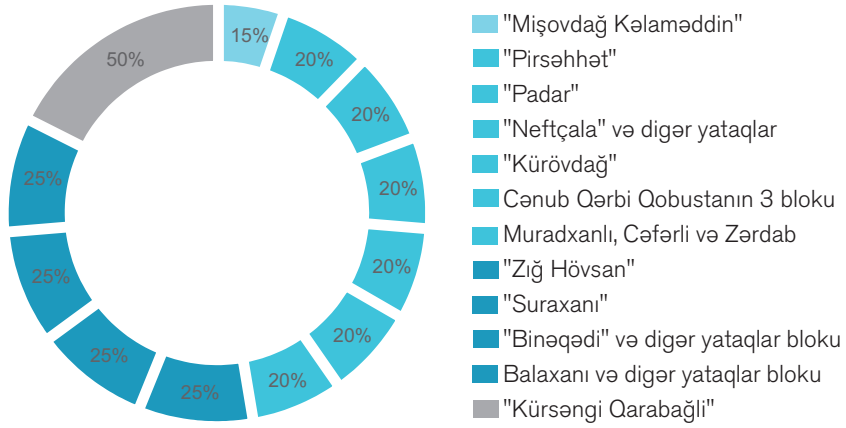

2016-cı il üzrə SOCAR
üzrə büdcə ödənişləri
(mlrd. manat)

SOCAR–ın Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən yataqlarda payı

SOCAR–ın quruda yerləşən yataqlarda payı

Cədvəl 2. 2016-cı il üzrə SOCAR-ın iqtisadi göstəriciləri, min manat

SOCAR Azərbaycan	
Yaranmış iqtisadi dəyər	3 846 734
Gəlirlər	3 846 734
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(2 426 761)
Əməliyyat xərcləri	(877 822)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(572 645)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(321 521)
Dövlətə ödənişlər	(437 192)
Cəmiyyətə investisiyalar	(217 580)
Xalis iqtisadi dəyər	1 419 973
SOCAR Enerji Türkiyə	
Yaranmış iqtisadi dəyər	2 989 189
Gəlirlər	2 989 189
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(2 415 585)
Əməliyyat xərcləri	(1 928 326)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(172 505)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(216 463)
Dövlətə ödənişlər	(98 291)
Cəmiyyətə investisiyalar	0
Xalis iqtisadi dəyər	573 604
SOCAR Enerji Gürcüstan	
Yaranmış iqtisadi dəyər	858 555
Gəlirlər	858 555
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(777 670)
Əməliyyat xərcləri	(719 910)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(34 057)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(17 693)
Dövlətə ödənişlər	(6 010)
Cəmiyyətə investisiyalar	0
Xalis iqtisadi dəyər	80 885
SOCAR Enerji Ukrayna	
Yaranmış iqtisadi dəyər	280 485
Gəlirlər	280 485
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(252 439)
Əməliyyat xərcləri	(237 722)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(11 697)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(673)
Dövlətə ödənişlər	(2 347)
Cəmiyyətə investisiyalar	0
Xalis iqtisadi dəyər	28 046
SOCAR Enerji İsveçrə	
Yaranmış iqtisadi dəyər	1 657 559
Gəlirlər	1 657 559
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(1 563 719)
Əməliyyat xərcləri	(1 484 445)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(75 597)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(646)
Dövlətə ödənişlər	(2 869)
Cəmiyyətə investisiyalar	(162)
Xalis iqtisadi dəyər	93 840

SOCAR-ın strukturu

¹ SOCAR-ın bütün birgə müəssisələri qeyd edilməyib. <http://socar.az/socar/az/company/joint-ventures/ateshgah-insurance-company-cjsc>

Missiyamız

Missiyamız Azərbaycan Respublikasının yanacaq-enerji təhlükəsizliyini, neft, qaz və neft-kimya sənayesinin inkişafı üzrə strateji maraqları təmin etməkdir. Həmçinin, məqsədimiz qabaqcıl və ekoloji təmiz texnologiyalardan istifadə edərək Azərbaycanın elmi-texniki, iqtisadi və intellektual potensialının artırılmasına dəstək olmaqdır. Biz regional və beynəlxalq enerji layihələrində həlledici mövqe tutmaq, karbohidrogen ehtiyatlarının və emal məhsullarının daxili və xarici bazarlarda satışından maksimal mənfəət əldə etmək üzrə fəaliyyətimizi qururuq.

Məramımız

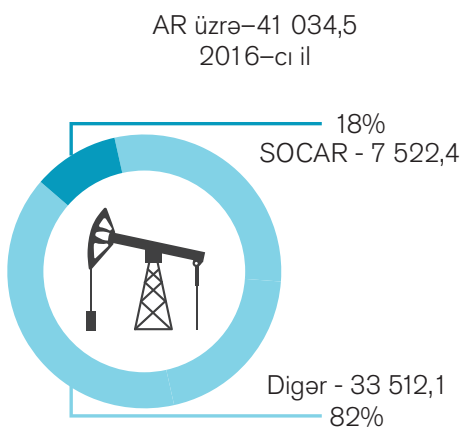
Məramımız əməliyyat effektivliyi, sosial və ekoloji məsuliyyəti qabaqcıl təcrübəyə uyğun, şaquli inteqrasiya olunmuş iri beynəlxalq neft-qaz şirkətinə çevrilməkdir.

Şirkətimizin missiyasını, davamlı və uzunmüddətli strateji inkişafını təmin etmək məqsədi ilə 2011-ci ildə işlənib hazırlanmış "SOCAR-ın 2025-ci ilə kimi strateji inkişafına dair kompleks plan" ilə bəil yenilənir.

Neftin hasilatı

SOCAR ölkə hüduqlarında və eləcə də Xəzər dənizinin Azərbaycana aid olan hissəsində hesabat ilində ümumilikdə 7 522,4 min ton neft hasil etmişdir ki, bunun 6 234,8 min tonu "Azneft" İB-nin, 1 287,6 min tonu isə Şirkətin payçı olduğu yataqların payına düşür. İl ərzində quru və dəniz sahələrində ümumilikdə 80 quyu istismara təhvil verilmişdir.

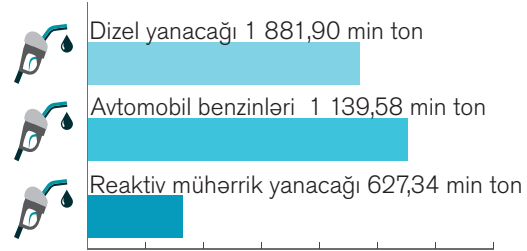
2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası üzrə neft hasilatı, (min ton)

Neftin emalı

Heydər Əliyev adına NEZ 2016-cı ildə neftin emalı üzrə təyin olunan planı uğurla yerinə yetirmişdir. Belə ki, hesabat dövründə zavodda 6 009,44 min ton neft və 38,22 min ton kənardan daxil olan müxtəlif növ xammal olmaqla, cəmi 6625,52 min ton xammal emal edilmişdir (daha ətraflı məlumat üçün baxın Qoşma 1).

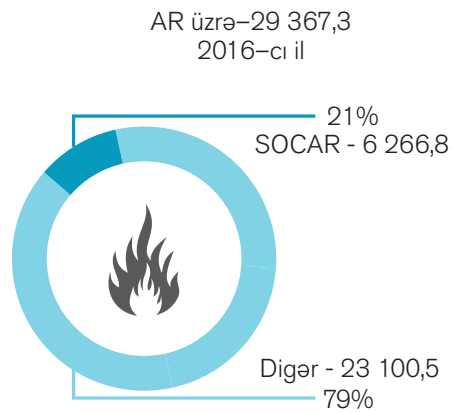
2016-cı ildə neft emalı zavodunda istehsal olunmuş məhsullar, min ton

Qazın hasilatı, emalı və satışı

İl ərzində təbii qaz infrastrukturunun nəqləmə imkanlarının artırılması məqsədi ilə 7 805,4 km uzunluğunda yeni qaz kəməri çəkilmiş, həmçinin, qaz kəmərlərinin təhlükəsiz istismarının təmin olunması və qaz təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə 279,4 km qaz kəməri əsaslı təmir olunmuşdur. 1 yanvar 2017-ci il tarixinə olan məlumata görə, təbii qaz istehlakçılarının sayı 2 004 857-ə, o cümlədən əhali abonentlərinin sayı 1 978 964-ə çatmışdır. 2016-cı ildə 171 707 yeni əhali abunəçisi, o cümlədən Bakı şəhərində 29 551, regionlarda isə 142 156 abunəçi qeydiyyatına alınmışdır.

2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası üzrə qaz hasilatı, mln. m³

Şəkil 2. Neft və neft-kimya məhsullarının ixrac olunduğu ölkələr

Kimya sənayesi

2016-cı il ərzində "Azərikimya" İB tərəfindən 459 min ton kimya məhsulları istehsal olunmuşdur. SOCAR üzrə 2016-cı il ərzində xaricə ixrac olunan avtomobil benzini, dizel yanacağı və digər məhsulların miqdarı 1 815,4 min ton olmuşdur (daha ətraflı baxın Qoşma 1). Müxtəlif neft və neft-kimya məhsullarının ixrac olunduğu əsas ölkələrin təsviri Şəkil 2-də təqdim olunub.

Xarici bazarlarda fəaliyyətin genişləndirilməsi

2016-cı ildə BP ilə SOCAR arasında Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şimali Abşeron hövzəsindəki D230 blokunda potensial perspektiv strukturlarda birgə geoloji-kəşfiyyat işlərinin aparılmasına dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Bu memorandum SOCAR ilə BP-nin yeni birgə ofşor layihəsinin əsasını qoymuşdur.

2016-cı ilin noyabr ayında SOCAR və Total şirkəti arasında "Abşeron" layihəsinin işlənmə proqramını tənzimləyən prinsiplər haqqında Çərçivə Sazişi imzalanmışdır. Bu Saziş "Abşeron" layihəsinin birinci mərhələsi ilə bağlı müqavilə və kommersiya şərtlərini müəyyən edən sənəddir. Layihə nəticəsində Xəzər dənizinin 450 metr dərinliyində yerləşəcək bu yüksək təzyiqli yataqdan 35 min barel neft ekvivalenti və qaz-

kondensatının hasilatı mümkün olacaq.

2016-cı ilin dekabr ayında SOCAR və BP-nin əməliyyatçısı olduğu Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti (ABƏŞ) tərəfindən dünyada "Əsrin Müqaviləsi" kimi tanınan və bizim neft sənayemizin simvolu olan Azəri-Çıraq-Günəşli (AÇG) yatağının 2050-ci ilədək işlənməsinə dair razılaşmanın prinsipləri imzalanmışdır. Bu razılaşma AÇG yatağının 2050-ci ilədək işlənməsinə əhatə edəcək və əsrin ortalarında ehtiyatların işlənməsi potensialını əldə edəcək. AÇG Bakıdan şərqdə, təxminən 100 km məsafədə yerləşir, Xəzər dənizində istismarda olan və 432 km²-dən çox ərazini əhatə edən ən böyük neft yatağıdır. 33 milyard ABŞ dolları sərmayə qoyulmuş və 1997-ci ilin noyabr ayında neft hasilatına başlanılan yataqdan bu vaxtadək 3 milyard bareldən çox neft hasil edilib. Bundan sonra yataqdan daha 4 milyard barel neftin hasilatı planlaşdırılır.

"Cənubi Qafqaz Boru Kəməri"

"Cənubi Qafqaz Boru Kəməri" (COBK) Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən "Şahdəniz" qaz yatağından hasil edilən qazı Gürcüstana və Türkiyəyə nəql etmək üçün inşa edilmişdir. Boru kəməri Bakı

yaxınlığındakı Səngəçal terminalından başlayır, Türkiyə sərhəddinədək Azərbaycanda və Gürcüstanda "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" (BTC) neft kəməri ilə eyni marşrutdadır və Türkiyədə bu ölkənin qazpaylama sistemində birləşdirilib. Uzunluğu 691 km olan boru kəmərinin 443 km-i Azərbaycan, 248 km-i isə Gürcüstan ərazisindən keçir.

Bu boru kəməri 2006-cı ilin sonlarında istismara verilərək əvvəl Azərbaycana və Gürcüstan, 2007-ci ilin iyul ayından başlayaraq isə həm də Türkiyəyə "Şahdəniz" yatağının I mərhələ qazını çatdırır.

CQBK-nin genişləndirilməsi "Şahdəniz" yatağının tammiqyaslı işlənməsi layihəsinin bir hissəsidir. Genişlənməyə Azərbaycan boyu yeni kəmərin çəkilməsi, Gürcüstanda iki yeni kompressor stansiyasının tikilməsi daxildir. Bu kəmərlər vasitəsi ilə ixrac olunan qaz həcmində üç dəfə artaraq ildə 20 mlrd. m³-ə çatması ilə nəticələnecek. Gürcüstan və Türkiyə sərhəddində kəmərlər başqa kəmərlə birləşərək qazı Türkiyəyə və Avropaya çatdıracaq.

2016-cı ildə "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi üzrə həyata keçirilən ən mühüm tədbirlərdən biri fevralın 29-da Bakıda "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurasının ikinci iclasının keçirilməsi oldu. Məşvərət Şurası çərçivəsində keçirilən bu cür iclaslar layihənin həm siyasi müzakirəsi, həm də tranzit ölkələrdə onun reallaşdırılması zamanı yaranan problemlərin nəzərdən keçirilməsi və müvafiq həll yollarının birgə axtarılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

"Şahdəniz" yatağı

"Şahdəniz" qaz yatağı 1999-cu ildə kəşf olunmuşdur. 2016-cı ildə "Şahdəniz" yatağının işlənmədə olan birinci və tikinti-quraşdırma tədbirləri davam etdirilən ikinci mərhələlərində işlər uğurla davam etdirilib. "Şahdəniz" yatağından Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə bazarları üçün qaz hasilatı, əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, 2016-cı ildə də uğurla davam etdirilib. "Şahdəniz" yatağının ilk işlənmə mərhələsi çərçivəsində çıxarılan qaz Azərbaycana, GOGC (Gürcüstan), BOTAS və BTC şirkətlərinə satılır.

"Şahdəniz-1" layihəsi çərçivəsində istismar olunan mövcud qurğuların hasilat gücü gündə 29,5 mln. m³ və ya ildə təqribən 10,8 mlrd. m³-dir. 2006-cı ilin dekabr ayında "Şahdəniz" yatağında hasilata başlandığı vaxtdan ötən 10 il ərzində yataqdan dünya bazarlarına "Cənubi Qafqaz Boru Kəməri" vasitəsi ilə təqribən 76 mlrd. m³ qaz ixrac olunub.

"Şahdəniz" layihəsinin ikinci işlənmə mərhələsi ("Şahdəniz-2") çərçivəsində hasil ediləcək qazın Avropa bazarlarına ixracı üçün hazırda mövcud "Cənubi Qafqaz Boru Kəməri" genişləndirilir. 2016-cı ildə bu sahədə işlər Azərbaycan və Gürcüstanda boru kəməri marşrutu boyu davam etdirilib. 2016-cı il ərzində "Şahdəniz-2" layihəsinin tikinti və mühəndislik işlərinin 90%-i tamamlanıb və bu layihədən ilk qazın alınması 2018-ci ildə planlaşdırılır. "Şahdəniz-2" layihəsində illik 16 mlrd. m³ qazın hasil ediləcəyi gözlənilir. Layihə çərçivəsində ildə 6 mlrd. m³ qaz Türkiyəyə nəql ediləcək. Qalan həcm, yeni ildə 10 mlrd. m³ Avropa alıcılarına çatdırılacaq.

Tikinti işlərinə subpodratçılar və ixtisaslaşmış təchizatçılar da daxil olmaqla, 5 mindən çox işçi cəlb edilmişdir. Tikintiyə cəlb olunmuş işçi qüvvəsinin təxminən 90 %-i Azərbaycan vətəndaşları olmuşdur. Ümumiyyətlə, ilk dəfə olaraq, "Şahdəniz-2" platformalarının tikintisinin 100 %-i ölkə daxilində həyata keçirilir.

Ölkəmiz hasil etdiyi təbii qaz həcmələrini Avropanın getdikcə artmaqda olan enerji tələbatının təminatına yönəltməyin, bu məqsədlə nəqliyyat marşrutlarının diversifikasiyasının tərəfdarıdır. Belə ki, hazırda ölkəmizin təsdiq olunmuş qaz ehtiyatları təqribən 3 mlrd. m³-ə yaxındır. 2025-ci ildə ölkə üzrə qaz hasilatını laylara vurulan qaz istisna olunmaqla 40 mlrd. m³-ə çatdırmaq üçün real imkanlar mövcuddur. Bu isə Azərbaycanın regionun və Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təminatında rolunu daha da artıracaqdır.

TANAP-TAP

Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Şahdəniz-2" yatağından çıxarılan qazı Türkiyəyə və bu ölkədən Avropaya nəql edəcək TANAP "Cənub Qaz Dəhlizi"nin tərkib hissəsi olan layihədir. TANAP Türkiyə-Gürcüstan sərhəddində "Cənubi Qafqaz Boru Kəməri"nə, Türkiyə-Yunanistan sərhəddində isə TAP boru kəmərinə birləşəcək.

Uzunluğu 1810 km olan TANAP-ın Əskişəhərə qədər olan hissəsinin 2018-ci ilin ortasında istismara verilməsi nəzərdə tutulur. Boru kəmərinə tələb olunan kapital xərcləri 9,2 milyard ABŞ dollarıdır. Bu il Azərbaycanın "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinə 2 milyard 809 milyon ABŞ dolları vəsait ayıracağı planlaşdırılır və bu vəsaitin 55,7 %-i, yaxud 1,566 milyard ABŞ dolları TANAP-a sərf ediləcək. Bundan əlavə, 2016-2017-ci illərdə TAP-ın tam olaraq tikintiyə daxil olduğu dövrdə ümumi investisiyanın ildə ÜDM-in 1,5 %-i həcmində olacağı gözlənilir.

Boru kəmərinin ilkin ötürücülük qabiliyyəti 16 mlrd. m³-dir və sonradan bu həcm 31 mlrd. m³-ədək artırılması imkanı var. TANAP-ın tikintisi üzrə ilk mərhələ sona çatdırılıb və hazırda ikinci mərhələ üzrə işlər davam etdirilir.

TANAP-ın səhmdarlarının bu layihədə payı belədir: "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC-58 %, "Botaş"-30 % və BP şirkəti-12 %.

SOCAR Gürcüstan

SOCAR Gürcüstan iqtisadiyyatına sərmayə qoyan ən iri şirkətdir. Hər il Azərbaycan Gürcüstana qaz ixracını 5% artırmağa çalışır. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında, əhalinin təbii qazla təminatında mühüm işlər görərək yanvar-sentyabr aylarında Gürcüstana 715,9 mln. m³ qaz ixrac edib.

2016-cı ildə tədarük həcmi, bütün mənbələri nəzərə alsaq (Şahdəniz yatağından əldə olunan qaz və SOCAR-ın özündən əldə olunan qaz) 2,2-2,25 mlrd. m³ təşkil etmişdir.

2009-2016-cı illər ərzində "SOCAR Enerji Gürcüstan" şirkəti Gürcüstanda 5 360 km-lik qazpaylayıcı şəbəkə tikib və 209 136 abunəçini qazla təmin edib. Ümumiyyətlə isə şirkətin 2017-ci ilədək Gürcüstanda 7000 km-lik qazpaylayıcı şəbəkə tikmək barədə investisiya öhdəliyi var. Bu da 250 min abunəçinin mavi yanacaq təminatı deməkdir. İlin sonuna kimi daha 40 min abunəçi qazla təmin olunacaq.

2016-cı ildə "SOCAR Georgia GAS" MMC Gürcüstanın Kutaisi şəhərində özünün yenidən qurulmuş xidmət mərkəzini açıb. Müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş ofis abonentlərə keyfiyyətli xidmət göstərilməsinə şərait yaradacaq, operativ və dəqiq uçot və qeydiyyatın aparılmasını və sair prosedurları asanlaşdıracaq və sürətləndirəcək. Yeni mərkəzin personalı xidmətin keyfiyyət standartları üzrə treninqlər keçib. Hazırda Batumi, Poti, Rustavi və Kutaisidə abonentlərə xidmət üzrə müasir mərkəzlər fəaliyyət göstərir.

"SOCAR Georgia GAS" MMC Gürcüstan hökuməti ilə imzalanmış saziş çərçivəsində növbəti illərdə də bütün ölkə ərazisində, o cümlədən İmereti rayonunda yaşayış məskənlərinin qazlaşdırılması ilə bağlı tikinti işləri davam edəcək.

Tbilisidə "GeorgianTimes" media holdinqi, eləcə də GORBİ ictimai rəy və marketinq şirkətinin rəy sorğusuna görə 2016-cı ildə "SOCAR Georgia Petroleum" şirkəti "Gürcüstanın dövlət büdcəsinə ən çox vergi ödəyicisi", "Ən yaxşı yanacaq doldurma stansiyaları və infrastruktur

olan şirkət", "Ən böyük işəgötürən" nominasiyalarında milli biznes mükafatına layiq görülüb. "SOCAR Georgia GAS" MMC "Ən yaxşı inkişaf strategiyası", "Ən yaxşı xidmət", "Ən innovativ şirkət" nominasiyalarında qalib gəlib. Qara dəniz sahilində yerləşən SOCAR-a məxsus Kulevi terminalı-"Black Sea Terminal" MMC isə "İlin investoru" elan olunub. "SOCAR Georgia Petroleum" şirkəti səs çoxluğu ilə müsabiqənin Qran-mükafatını da qazanıb.

SOCAR Türkiyə

2016-cı il ərzində dünyada ən iri neft-qaz şirkətləri sırasında olan SOCAR dünyanın ən müxtəlif ölkələrində geniş fəaliyyət göstərirdi. SOCAR-ın Beynəlxalq portfelində ən böyük yeri Türkiyədəki layihələr tutur. SOCAR-ın məqsədi regionun əsas tranzit qovşağı olan Türkiyədə tam inteqrasiya olunmuş neft və qaz şirkəti quraraq, ölkəmizin strateji mövqeyini və bazar potensialını ən yaxşı şəkildə dəyərləndirməkdir. Bu layihələri SOCAR-ın törəmə şirkəti olan "SOCAR Enerji Türkiyə" A.Ş. həyata keçirir.

Azərbaycan tərəfinin təşəbbüsü ilə Türkiyənin neft-qaz sektorunda həyata keçirilən layihələrə qoyulan sərmayələrin həcmi 5 milyard ABŞ dolları səviyyəsini aşmışdır. Hazırda bizim Türkiyədəki biznesimiz dünya maliyyə institutları tərəfindən 10 milyard ABŞ dolları səviyyəsində qiymətləndirilir.

SOCAR-ın ən böyük xarici aktivi və Türkiyə neft-kimya sektorunun yeganə istehsalçısı, "Petkim Petrokimya Holding" A.Ş.-nin 51%-lik səhm paketi 2008-ci ildən "SOCAR Enerji Türkiyə" A.Ş.-yə məxsusdur. SOCAR-ın "Petkim"də həyata keçirilən layihələr və davam etdirdiyi investisiyalar hesabına müəssisənin Türkiyə neft-kimya məhsulları bazarındakı payı artaraq 40 %-i üstələyəcəkdir.

"Petkim"də həyata keçirilən layihələrlə yanaşı, "Value-Site 2023" konsepsiyası çərçivəsində illik 10 milyon tonluq xam neftin emalı potensialına və 5,6 milyard ABŞ dolları investisiya dəyərində malik olan STAR neft emalı zavodu, 1,5 milyon TEU həcmində konteyner terminalı, alternativ enerji mənbəyi olan Külək Enerji Stansiyası və digər layihələr daxildir. Petkim yarımadasındakı layihələri gerçəkləşdirməkdən ötrü Türkiyə dövləti "Petkim" ərazisinə "özlə təhlükəsizlik sahəsi" və "Özlə layihə sahəsi" statuslarını vermişdir.

2012-ci ildə STAR neft emalı zavodunun tikintisi üçün dünyanın qabaqcıl podratçı şirkətlərindən təkliflər alınmış, EPC (mühəndislik, satınalma, inşaat) kontraktoru seçilmiş və hazırda bu nəhəng və öz texniki

mürəkkəbliyi ilə seçilən layihədə tikinti işlərinin 48%-i, ümumi işlərin (mühəndislik və satınalma daxil) isə 75%-i tamamlanmışdır. Layihə üzrə zavoda, təqribən, 3,2 milyard ABŞ dolları sərmayə yatırılmışdır. Zavodun 2018-ci ildə istismara verilməsi planlaşdırılır. Layihənin böyük əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Türkiyə hökuməti STAR layihəsinə Türkiyə Respublikası tarixində ilk dəfə olaraq "Strateji investisiyanın təşviqi sertifikatı" vermişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, STAR neft emalı zavodunun layihəsi Türkiyədə özəl sektor tərəfindən həyata keçirilən ilk neft emalı layihəsi olmaqla yanaşı, son 30 ildən bəri reallaşdırılan ən böyük özəl sektor layihəsidir.

"SOCAR Enerji Türkiyə" A.Ş.-nin Petkim yarımadası üçün müəyyənləşdirdiyi "Value-Site 2023" konsepsiyasının ən önəmli addımlarından birinin-Petkim Konteyner Limanının (Petlim) rəsmi imzalanma mərasimi 2013-cü ildə keçirilmişdir. Limanın ilk mərhələsi 2016-cı ilin aprel ayında yekunlaşmış və əməliyyatların aparılması üçün dünya miqyaslı lider mövqeyinə sahib olan "APM Terminals" şirkətinə təhvil verilmişdir. "Petkim"lə əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən "Petlim" konteyner limanı layihəsinin II mərhələsi üzrə işlərin 2017-ci ilin ilk rübündə başa çatdırılması planlaşdırılır. Liman tam gücü ilə işə başladıqda Mərmərə, Egey və Aralıq dənizlərində 11 min konteyner gücü olan gəmilərin rahatlıqla yanaşa biləcəyi yeganə liman olacaq. Əlavə olaraq, ISO 9001 Keyfiyyətin idarə edilməsi sistemi, OHSAS 18001 Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası idarəetmə sistemi, ISO 14001 Ətraf mühitin mühafizəsinin idarə edilməsi sistemi, ISO 50001 Enerji idarəetmə sistemi, IEC/ISO 27001 Məlumat təhlükəsizliyinin idarə edilməsi sistemi və TS/ISO 10002 Müştəri məmnunluğunu idarəetmə sistemi üzrə sertifikatlara malik olan "Petkim" Yaşıl Lliman sertifikatını da bu siyahıya əlavə edib.

SOCAR Ukrayna

SOCAR-ın Ukraynadakı törəmə şirkəti "SOCAR Enerji Ukrayna" neft məhsullarının pərakəndə və topdansaş seqmentlərində fəaliyyət göstərir.

Hazırda Ukraynada SOCAR brendi altında 59 YDM fəaliyyət göstərir. "SOCAR Enerji Ukrayna" hazırda pərakəndə şəbəkələr arasında ən yenilikçi şirkət olaraq xidmət, rahatlıq və öhdəliklərin icrası baxımından şəxsiz lider sırasındadır.

SOCAR-ın 2010-2016-cı illər üzrə Ukrayna dövlət büdcəsinə vergi ödənişləri 2,5 milyard qrivendən çox olub. 2016-cı ildə "SOCAR Enerji Ukrayna" şirkəti Ukrayna Dəmir Yolu dövlət şirkəti tərəfindən keçirilən

tenderin qalibi olmuşdur. İlin sonunadək Dəmir yolu şirkəti "SOCAR Enerji Ukrayna" şirkəti tərəfindən ümumi dəyəri 10 milyon dollardan çox olan 14,08 min ton dizel yanacağı ilə təchiz edilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR-ın Ukraynadakı törəmə qurumu "SOCAR Enerji Ukrayna" mayeləşdirilmiş qazın topdan və pərakəndə satışını həyata keçirmək üçün "SOCAR LPG" adlı yeni şirkəti Çerkasıda qeydiyyatdan keçirib.

SOCAR İsveçrə

2012-cı ildə SOCAR və "ExxonMobil" şirkətləri arasında imzalanan müqavilə əsasında "Esso Switzerland" şirkətinin aktivlərinin SOCAR-ın nəzarətinə keçməsi nəticəsində "SOCAR Enerji İsveçrə" şirkəti yaranmışdır. Bu gün "Esso Switzerland" şirkətinin 160-dan çox yanacaq doldurma məntəqəsindən ibarət topdansaş şəbəkəsi, Vanqen-Oltendə yerləşən qaz doldurma zavodu, Jenevrə və Surixin hava limanlarında yerləşən təyyarə yanacağı məntəqələri SOCAR brendi altında fəaliyyətlərini davam etdirməkdədir.

Korporativ İdarəetmə

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş Nizamnaməyə əsasən qanunvericilik çərçivəsində neft sənayesinin inkişafına dair uzunmüddətli proqnozların, məqsədli kompleks elmi-texniki, iqtisadi və sosial proqramların işlənilib hazırlanması, onların tətbiqini təmin etmək və bunlarla əlaqəli müvafiq vəzifələri yerinə yetirməkdədir.

SOCAR Korporativ idarəetmə prinsiplərinə əsasən mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sistemi tətbiq edir və bu sistem şirkətin Şurası, rəhbərlik və komitələrdən ibarətdir.

Şirkətin Şurası

Şirkətin şurasının üzvləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin olunan vitse-prezidentlər, bəzi struktur bölmələrin rəhbərləri və Azərbaycan Neft və Qaz Sənayesi İşçilərinin Həmkarlar İttifaqının Respublika Komitəsinin

sədrindən ibarətdir. Şirkətin şurası Şirkətin prezidenti yanında fəaliyyət göstərən kollegial idarəetmə orqanıdır.

Ali idarəetmə orqanının üzvlərinin iqtisadi, ekoloji və sosial məsələlər haqqında olan məlumatlarını artırmaq məqsədilə müxtəlif fəaliyyət nəticələri Ali İdarəetmə orqanı və Şura tərəfindən təşkil olunmuş iclaslar zamanı müzakirə olunur, digər idarəetmə orqanları tərəfindən aylıq və illik hesabatlar rəhbərliyə ünvanlanır, və müvafiq məqsədlər, planlar və qərarlar hazırlanıb tətbiq olunur.

Belə ki, 2016-cı ildə SOCAR-ın Şurası tərəfindən 65 qərar qəbul edilmişdir. Qəbul olunan qərarların bəziləri aşağıda qeyd olunmuşdur:

- SOCAR-a məxsus payların Streamtrade SA şirkətinə ötürülməsi;
- "Azərikimya" İB-yə məxsus neft-kimya məhsullarının satışı üzrə muzdun müəyyən edilməsi;
- SOCAR-ın müəssisələrinin 2016-cı il üzrə illik iş proqramlarının təsdiq edilməsi;
- SOCAR-ın Fəxri Fərmanı ilə təltif edilmiş

1

Kadrların idarə edilməsi komitəsi

SOCAR üzrə kadr siyasətinin müəyyən edilməsini, kadrların idarə edilməsi üzrə işinin və onun fəaliyyətinə nəzarətin təmin edilməsini, yerli və xarici təhsil müəssisələrində təhsil alan tələbələrə tətbiq olunan Təqaüd Proqramını həyata keçirən kollegial orqandır. Komitənin sədri və üzvləri SOCAR-ın prezidenti, katibləri Komitənin sədri tərəfindən təyin edilir.

2

Risqlər üzrə komitə

Şirkətin risklərin idarə olunması, daxili nəzarətə sistemi, antikorrupsiya sistemində və eyni zamanda davamlı inkişaf haqqında hesabatın hazırlanması prosesinə nəzarəti həyata keçirir. Komitənin tərkibi SOCAR-ın Şurasının üzvlərindən ibarət olmaqla SOCAR-ın prezidenti tərəfindən müəyyən olunur.

3

Satınalmalar komitəsi

Şirkətin satınalmaları tənzimləyən normativ sənədlərin tələbləri ilə uyğunluğa nəzarət edir, mübahisəli məsələləri həll edir, müsabiqə iştirakçılarının siyahısını, müsabiqə nəticələrini təsdiq edir və s. Komitənin sədri və üzvləri SOCAR-ın prezidenti, katibləri komitənin sədri tərəfindən təyin edilir.

4

İnformasiya təhlükəsizliyi komitəsi

Komitənin yaradılmasında əsas məqsəd Şirkətdə SOCAR-ın maraqlarının daxili və xarici təhlükələrdən qorunmasını və informasiya-texnoloji təhlükəsizliyin qurulması və təminatıdır. Komitənin sədri və üzvləri SOCAR-ın prezidenti, katibləri Komitənin sədri tərəfindən təyin edilir.

5

Audit komitəsi

Təsərrüfat subyektində daxili audit siyasətini və strategiyasını müəyyən edir, daxili audit planlarını təsdiq edir və daxili audit fəaliyyətinə nəzarət edir.

şəxslərə ödəniləcək məbləğin təsdiqlənməsi;

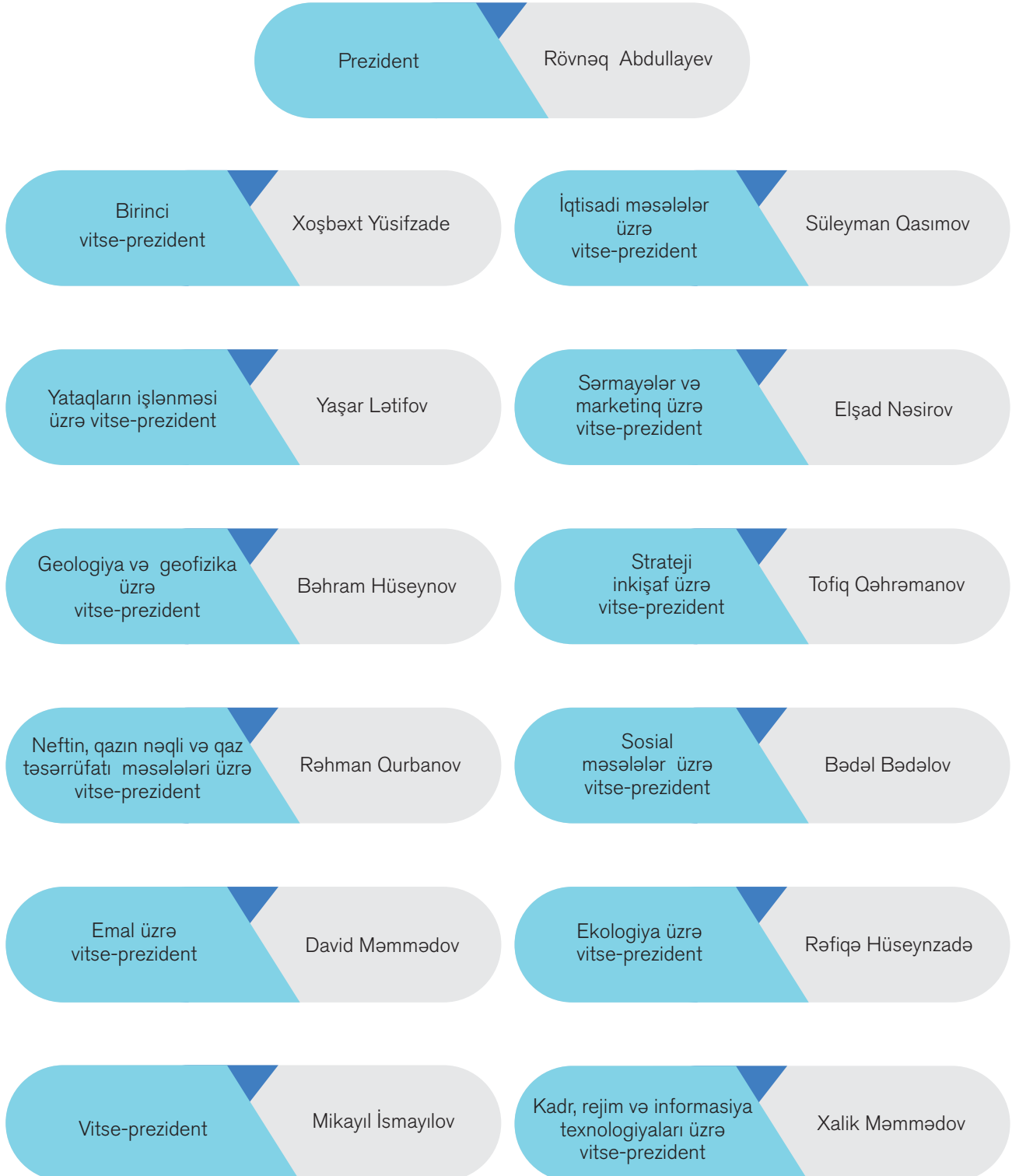
- SOCAR-ın neft-qaz emalı və neft-kimya müəssisələrində istehsal olunan məhsulların "Vahid Təsnifatı"nın təsdiq edilməsi;
- SOCAR-ın Bakı Ali Neft Məktəbinin tələbələrinə aylıq təqaüdlərin təyin edilməsi və ödənilməsi;
- SOCAR-ın maliyyə durumu, idarəetmə strukturunun optimallaşdırılması və SOCAR-ın Şurasının işinin təşkil edilməsi;
- SOCAR Capital MMC-nin yaradılması, və

SOCAR GPS Limited şirkətinin təsis olunması;

- SOCAR-ın rəhbər işçilərinə və SOCAR-ın Baş ofisinin İdarə və Departament rəislərinə əlavə ödənişlərin təyin edilməsi və s.

Rəhbərlik

SOCAR-ın rəhbərliyi 2016-cı ildə baş verən dəyişikliyə müvafiq olaraq aşağıdakı kimidir:

İdarəetmə sistemləri

Şirkətin fəaliyyətində düzgünlüyün və dəqiqliyin təmin olunması, potensial səhvlərin, nöqsanların və itkilərin vaxtında aşkar edilməsi və qarşısının alınması, əməliyyatların etibarlılığı və qanunvericiliyə uyğunluğunu təmin etmək məqsədi ilə Şirkətdə aşağıdakı sistemlər formalaşdırılmış və hal hazırda bu sistemlər tam olaraq fəaliyyət göstərir:

- Risklərin idarə olunması;
- Daxili nəzarət sistemi;
- Korrupsiya ilə mübarizə və şəffaflığın artırılması.

Risklərin idarə olunması

2008-ci ildən Beynəlxalq COSO Enterprise Risk Management konsepsiyasına əsaslanan risklərin idarə edilməsi sisteminin başlıca məqsədi mümkün risklərin aşkarlanması, təhlili və idarə edilməsidir. Risklərin səmərəli idarə edilməsi sistemi idarəetmə ilə bağlı qərarların qəbul edilməsi prosesinə inteqrasiya olunmuşdur.

Hər il Şirkət üzrə Korporativ Risklər xəritəsində Şirkətin bütün riskləri, o cümlədən müxtəlif davamlı inkişaf riskləri, Şirkətin Xəzər dənizində aparılan işlər üzrə müxtəlif biznes proseslərə aid olan risklər təsvir olunmuşdu. Ümumən, Risklərin tənzimlənməsi və qarşısının alınması Şirkətin risklərin idarə edilməsi sahəsində prioritet iş istiqamətidir.

Daxili nəzarət sistemi

Şirkətdə daxili nəzarət sisteminin tətbiqi beynəlxalq səviyyəli qabaqcıl idarəetmə sistemində transformasiya prosesində rəhbərlik üçün daha bir faydalı alət rolunu oynayır. Maliyyə xidmətləri və əməliyyat bölmələri arasında inteqrasiya daxili nəzarət sisteminin effektiv işini təmin etməklə yanaşı, şirkət daxilində konstruktiv əlaqələrin qurulmasına da kömək edir. Daxili Nəzarət Sistemi üzrə İşçi qrup Risklər üzrə Komitəyə hesabat verir.

Korrupsiya ilə mübarizə və şəffaflığın artırılması

Dünya maliyyə bazarlarında aktiv iştirakımız səbəbindən, beynəlxalq qanunvericilik və normativ hüquqi aktlara və xarici ölkələrin qanunlarına, eləcə də aparıcı beynəlxalq təcrübə ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğunlaşaraq ABŞ-nin "Xaricdə korrupsiya ilə mübarizə" Qanunu, Böyük Britaniyanın "Rüşvətxorluqla mübarizə" Qanunu və "Transparency International" Beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatının tövsiyələrindən Şirkət yararlanır. Qeyd olunan prosesin normativ

əsasını kimi 10 avqust 2012-ci il tarixdə təsdiqlənmiş Korrupsiya ilə mübarizə və Şəffaflığın artırılması üzrə 9 standartdan ibarət toplu çıxış etməkdədir. Hər biri standartda şəffaflığın artırılması anlayışını mərkəz almaqla korrupsiya ilə mübarizə, maraqların toqquşması hallarının aşkarlanması, eyni zamanda, bu halların minimuma endirilməsi və digər müxtəlif məqamları tənzimləyən qaydalar əks olunmuşdur. Toplu daxilində xüsusi olaraq Korrupsiya ilə mübarizə üzrə strategiya və Biznes Etikası Məcəlləsi mövcuddur.

Bununla yanaşı, Şirkət öz işçilərini və digər şəxsləri, Şirkətin hər hansı vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərinin qanuniliyi və/və ya etika qaydalarına uyğunluğu ilə bağlı ehtimal edilən və ya yol verilmiş korrupsiya halları ilə bağlı, eləcə də Şirkətə və /və ya onun işçilərinə maddi zərər vura bilən, onların işgüzar nüfuzuna xələl gətirə bilən digər pozuntularla bağlı əsaslı şübhə yarandıqı hallarda Şirkətin "qaynar xətt"inə xəbər verməyə təşviq edir. SOCAR-ın rəsmi internet sahifəsində² də yerləşdirilən "Pozuntular, o cümlədən SOCAR-ın etika normaları və korrupsiyaya qarşı tələblərinin pozulması halları haqqında məlumatlandırma sistemi" Standartı SOCAR-ın məlumatlandırma sisteminin kanalları vasitəsi ilə daxil olan bildirişlərin ötürülməsi, alınması və ilkin işlənməsi proseslərini tənzimləyir. Bu standart əsasında məlumatlar aşağıdakı kanallar üzrə təqdim oluna bilər.

Elektron poçt ünvanı (Müvafiq struktur bölmə tərəfindən müəyyən edilir)

- anti-korrupsiya@socar.az
- Məlumatın ölçüsü əlavələrlə birlikdə 10 Mb-i aşmamalıdır
- Operator tərəfindən hər iş günü yoxlanılır
- Anonimliyin təmin edilməsi mümkündür

Korporativ portal (Müvafiq struktur bölmə tərəfindən müəyyən edilir)

- <http://socar.az/socar/az/home/contact-us/email-us>
- Məlumatın ölçüsü əlavələrlə birlikdə 10 Mb-i aşmamalıdır
- Operator tərəfindən hər iş günü yoxlanılır
- Anonimliyin təmin edilməsi mümkündür

Poçt ünvanı (SOCAR-ın Baş ofisinin ünvanı)

- Heyder Əliyev prospekti, 121, Bakı AZ1029, Azərbaycan
- Operator tərəfindən həftədə bir dəfə yoxlanılır
- Anonimliyin təmin edilməsi mümkündür

² [http://socar.az/socar/assets/documents/az/socar-standards/Korrupsiya ilə mübarizə üzrə standartlar.doc](http://socar.az/socar/assets/documents/az/socar-standards/Korrupsiya%20il%20mubariz%20uzr%20standartlar.doc)

2016-cı ildə SOCAR-a məktub, elektron poçt və teleqramlar vasitəsi ilə cəmi 10331 vətəndaş müraciəti daxil olmuşdur, onlardan 86 müraciət “qaynar xətt” vasitəsilə qəbul olunmuşdur. Daxil olan müraciətlərin böyük bir qismi həll edilərək vətəndaşlara məktub vasitəsi ilə cavab verilmiş, bir qisminin icrası isə davam etdirilir. Müraciətlər araşdırıldıqdan sonra zərurət yaranan hallarda aidiyyəti üzrə göstərişlər və tapşırıqlar verilmişdir.

Vətəndaşların müraciətləri ən çoxu 15 iş günü ərzində cavablandırılır. Xüsusi araşdırma tələb olunarsa müraciətlərin cavablandırılması prosesi 30 iş günündə həyata keçirilə bilər. Daxil olan müraciət korrupsiya halı ilə bağlı hüquq pozuntusu olduğu halda hüquqpozumlarla bağlı məlumat qeydə alındığı gündən 20 iş günü müddətində səlahiyyətli struktur tərəfindən araşdırılır, araşdırmanın nəticələri məlumat verən şəxsə bildirilir və zərurət yaranan hallarda müvafiq göstərişlər verilir.

Vətəndaşlar tərəfindən daxil olan müraciət və şikayətlər aşağıdakı qanun və prinsiplərə əsasən tənzimlənir:

- “Vətəndaşların müraciətləri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;
- “Dövlət orqanlarında, dövlət mülkiyyətində

olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərdə və büdcə təşkilatlarında kargüzarlığın aparılmasına dair təlimat”;

- “Vətəndaşların müraciətləri ilə bağlı kargüzarlığın aparılmasına nəzarətin həyata keçirilməsi qaydaları”.

Maraqlı tərəflərlə münasibətlər

Maraqlı tərəflərlə qurulan əlaqələr 2012-ci ildə qəbul edilmiş Biznes Etikasına uyğun olaraq açıq dialoq siyasəti və şəffaflıq prinsiplərinə əsaslanır. Bu da öz növbəsində qarşılıqlı münasibətlərin və hər bir tərəfin maraqlarının eyni dərəcədə qorunmasını təmin edir.

Yüz faiz səhmləri dövlətə aid olan SOCAR-ın həm səhmdarı həm də kommersion fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq dövlət qurumları qarşısında öhdəlikləri mövcuddur. Belə ki, Şirkət Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Sənayə və Energetika, İqtisadi İnkişaf, Maliyyə və Vergilər Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi qarşısında müntəzəm hesabatlar təqdim edir.

Şəkil 3 . SOCAR-ın müəyyən edilmiş maraqlı tərəfləri

Yuxarıda qeyd olunanlarla yanaşı, SOCAR son illər beynəlxalq təsisatlarla əməkdaşlıq, şəffaflığın artırılması istiqamətində mühüm işlər aparmışdır ki, şirkət hazırda Azərbaycan-Fransa Ticarət və sənaye palatası İctimai Birliyi, Azərbaycan – ABŞ Ticarət palatası, Azərbaycan Ticarət və Sənaye palatası kimi qurumların üzvüdür. Eyni zamanda, SOCAR fəaliyyətinin Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartına (IFRS), Qlobal Hesabatlılıq Təşəbbüsünə (GRI) və digər beynəlxalq standartlara uyğun aparılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirmişdir.

Təchizatçı və podratçılarla əməkdaşlıq

SOCAR yerli təchizatçı və podratçılarla əməkdaşlığa üstünlük verərək, yerli əhali üçün məşğuliyyət imkanlarını artırır. Qeyd olunmalıdır ki, Şirkətin podratçılar və təchizatçılarla münasibətləri SOCAR-ın 2010-cu ildə qəbul olunmuş "Qarşı tərəflərin yoxlanılması haqqında standart" ilə tənzimlənir. 2016-cı ildə SOCAR-ın layihələrinin keyfiyyətli icra olunması və əməliyyatların həyata keçirilməsi üçün podratçılarla işlər aparılmışdır.

Şirkət əməkdaşlıq etdiyi podratçıların fəaliyyətinin etik, şəffaf, etibarlı və təhlükəsiz şəkildə qurulduğuna ciddi nəzarət etməkdədir. SOCAR hər zaman öz ekoloji, sosial və iqtisadi öhdəliklərini anlayan və yerinə yetirən təşkilatlarla əməkdaşlığa üstünlük verir.³

³ Satınalmalar üzrə normativ tələblər üzrə daha ətraflı məlumat üçün baxın <http://socar.az/socar/az/company/socar-standards/socar-standards>.

Birgə işləri yerinə yetirdiyimiz təşkilatların minimum zərər və zədələnmə prinsipinə uyğun fəaliyyət göstərmələri, və əməliyyatlarının təhlükəsizliyini və keyfiyyətini hədəf qoyan bir sıra sənəd və prosedurların mövcud olması əməkdaşlığın ən vacib meyarıdır.

2016-cı ilin aprel ayında "SOCAR Enerji Türkiyə" şirkətinə məxsus "STAR" NEZ-də "Egey Emal Layihəsi" (Aegean Refinery Project) çərçivəsində podratçıların fəaliyyətinə nəzarətin artırılması məqsədi ilə ekoloji yoxlama sistemi və Ekoloji Fəaliyyət İndeksi (Environmental Performance Index) hazırlanıb tətbiq edilmişdir. Yoxlamanın nəticələri əsasında hesabat hazırlanmış və podratçıların nümayəndələri ilə paylaşılmışdır. Həmçinin, ekoloji yoxlamanın sonunda podratçılar ekoloji fəaliyyət və göstəricilərinə görə müəyyən Ekoloji Fəaliyyət İndeksi ilə qiymətləndirilmişdir. Əlavə olaraq, qəbul olunmuş sistemə əsasən, hər həftə layihənin icrasına cəlb olunan seçilmiş podratçıların müəyyən ekoloji göstəriciləri yoxlanılır və müvafiq hesabatlar hazırlanır. 2016-cı ilin sonunadək "STAR" NEZ-də 17 podratçı üzrə 84 yoxlama həyata keçirilmişdir. Qeyd etmək vacibdir ki, tətbiq olunan yenilənmiş nəzarət və qiymətləndirmə sistemi podratçıların fəaliyyəti üzrə rəhbərlik tərəfindən daha ciddi və müntəzəm nəzarəti mümkün edir, eləcə də onların ekoloji fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması üçün həvəsləndirici alət rolunu daşıyır.

İnsan resursları

SOCAR-ın əsas məqsədlərindən biri regionda rəqabətli və ən yaxşı iş yerinə çevrilməkdir. Bu məqsədə nail olmaq üçün Şirkət ən bilikli və təcrübəli mütəxəssislərin cəlb olunması və onlarla davamlı əməkdaşlığın qurulmasını prioritet məsələ kimi nəzərdə saxlayır.

Şirkətdə kadrların idarə olunması, yeni kadr potensialının müəyyənləşdirilməsi, kadrların professional inkişafı və s. kimi kompleks tədbirləri özündə əks edən əsas rəhbər sənəd SOCAR-ın Kadr Siyasətidir.

Digər tərəfdən, cari iqtisadi vəziyyəti nəzərə alaraq, Şirkət xərclərin və proseslərin optimallaşdırılması istiqamətində davamlı olaraq bir sıra tədbirlər görməkdədir. Optimallaşdırma prosesi çərçivəsində təsire məruz qalan işçilər ehtiramla nəzərə alınır və

onlara dəyər biləcək zərərin minimuma endirilməsi məqsədilə müxtəlif tədbirlər nəzərdən keçirilir.

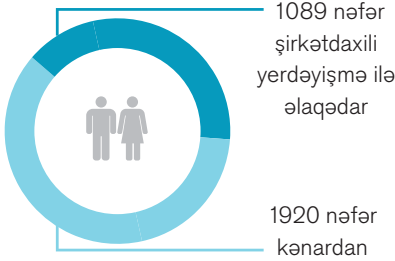
2016-cı ildə SOCAR üzrə ixtisarla bağlı 425 nəfər işçi işdən azad olunmuşdur, onlardan 414 nəfər beş aylıq orta əmək haqqı məbləğində müavinət almışdır. Hesabat ilində 848 nəfər pensiya yaşına çatması ilə əlaqədar işdən azad olunan işçilərdən 555 nəfəri 5 aylıq orta əmək haqqı məbləğində müavinət almışdır. Ümumiyyətlə, hər hansı müəssisəyə baş verəcək dəyişiklik, yeni müəssisənin ixtisarı və ya ştatın ixtisarı ilə əlaqədar ən azı 2 ay öncədən xəbərdarlıq məktubu göndərilir.

2016-cı ildə əmək intizamının pozulması, ixtisarlar və işçinin öz təşəbbüsü ilə əlaqədar 1350 nəfər SOCAR-dan kənarlaşdırılmışdır.

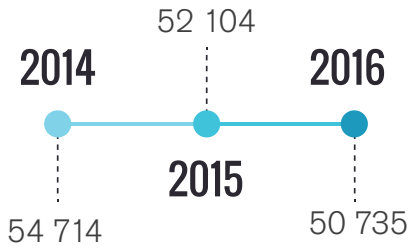
Beləliklə, 2016-cı ildə SOCAR üzrə kadr axını 3% təşkil etmişdir.

SOCAR-ın bütün əməkdaşları Kollektiv Müqavilə ilə əhatə olunur. Bundan əlavə, Şirkətdə çalışan hər bir işçi SOCAR ilə "Paşa Sığorta" ASC arasında bağlanmış "Könüllü tibbi sığorta müqaviləsinə" əsasən tibbi sığorta ilə təmin olunmuşdur. "Paşa Sığorta" ASC tərəfindən SOCAR-ın işçilərinə həftənin 7 günü 24 saat ərzində təcili tibbi yardım, stasionar, ambulator və stomatoloji xidmətlər təşkil olunur. Bundan əlavə, təqaüddə olan neftçilər "Mərkəzi neftçilər xəstəxanasında" müxtəlif növ tibbi xidmətlərdən yararlanı bilərlər.

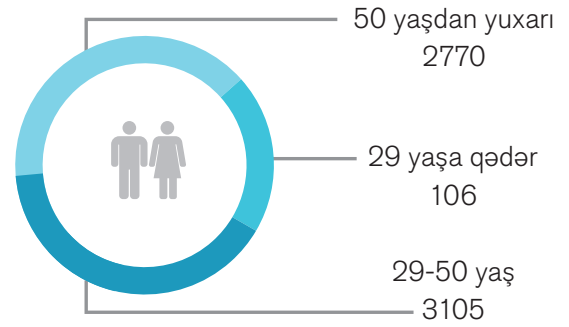
2016-cı ildə SOCAR-ın müəssisələrinə 3009 nəfər işə qəbul olunmuşdur.

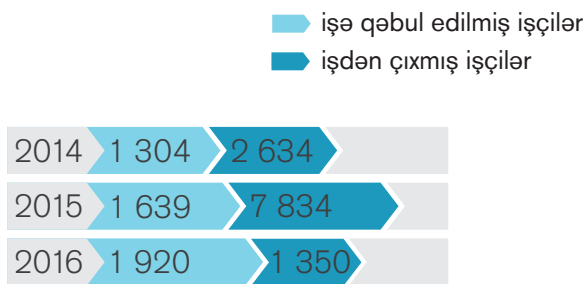
SOCAR üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

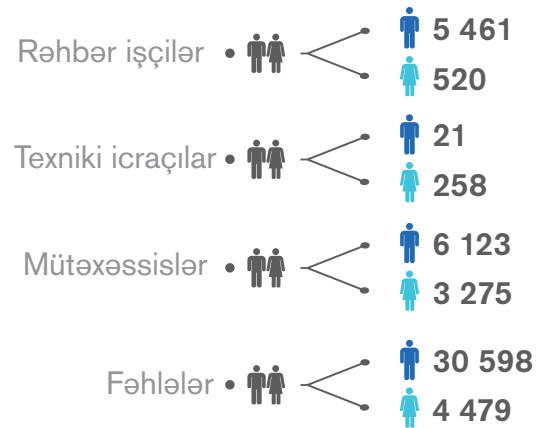
2016-cı ildə SOCAR rəhbərliyinin orta yaş həddinə görə sayı, nəfər

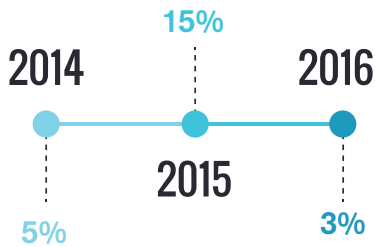
SOCAR üzrə 2014-2016-cı illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

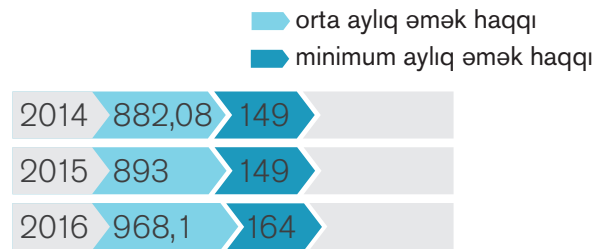
SOCAR üzrə 2016-cı ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

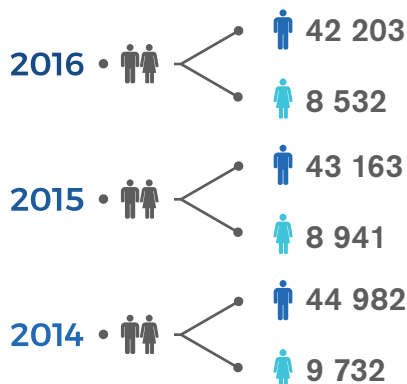
SOCAR üzrə 2014-2016-cı illərdə kadr axını, %

2014-2016-cı illərdə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

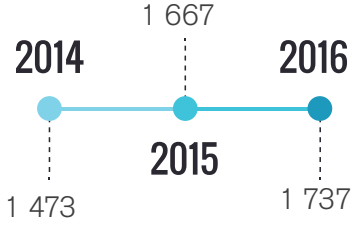
SOCAR üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

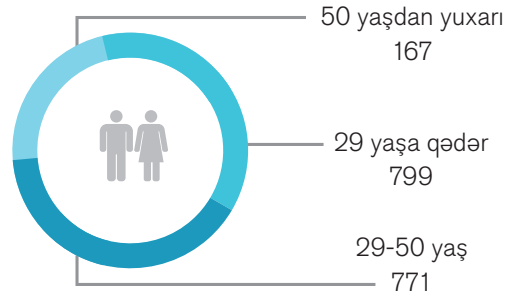
2014-2016-cı illərdə SOCAR rəhbərliyinin orta yaş həddi

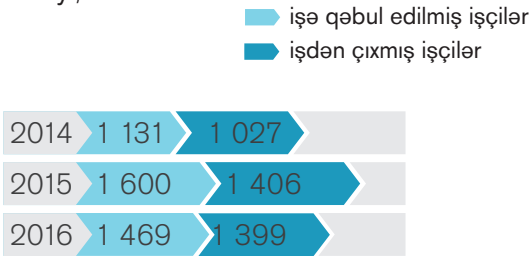
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

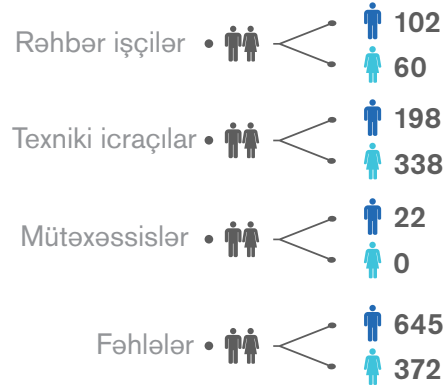
2016-cı ildə SOCAR Enerji Ukrayna üzrə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

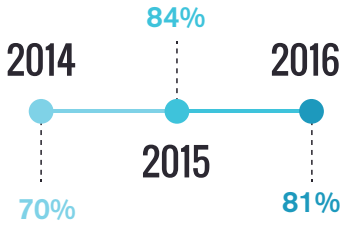
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2014-2016-cı illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

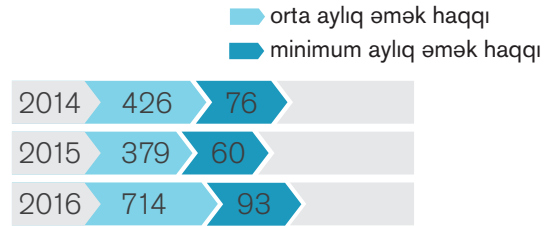
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2016-cı ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

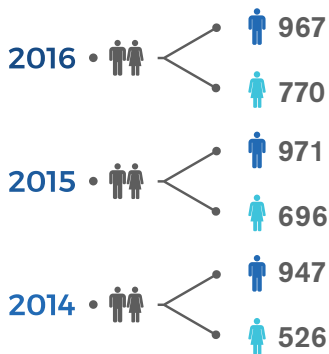
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2014-2016-cı illərdə kadr axını, %

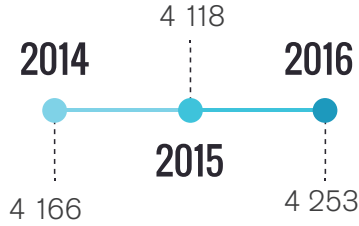
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2014-2016-cı illərdə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

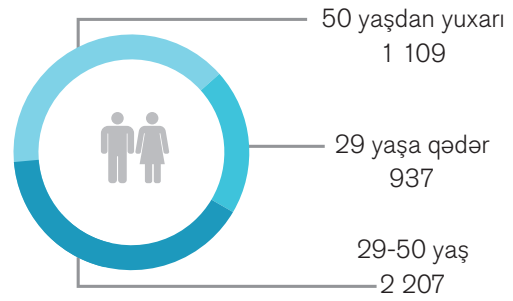
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

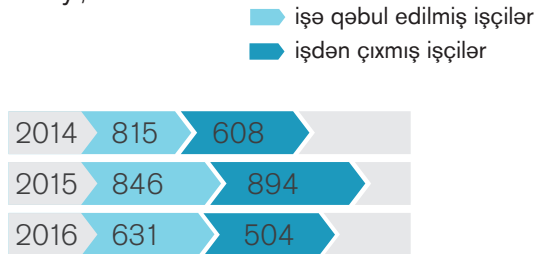
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

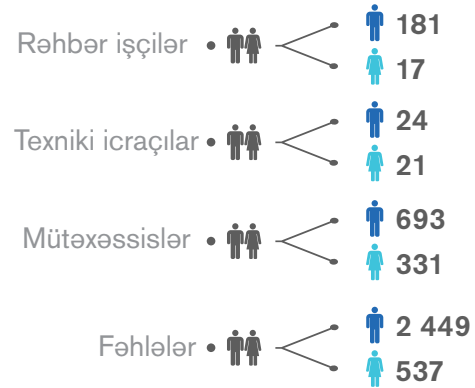
2016-cı ildə SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

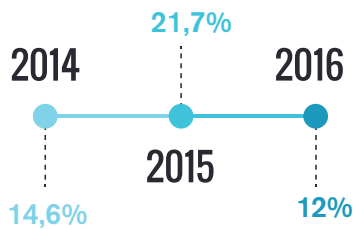
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2014-2016-cı illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

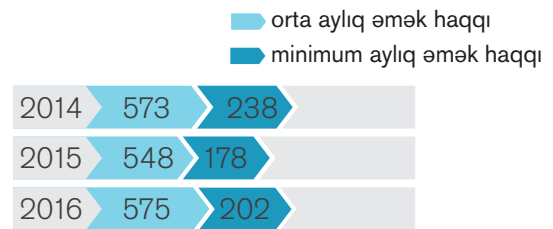
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2016-cı ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

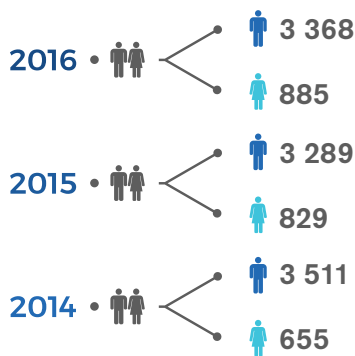
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2014-2016-cı illərdə kadr axını, ⁴ %

SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2014-2016-cı illərdə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

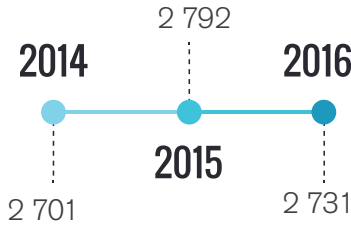

SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

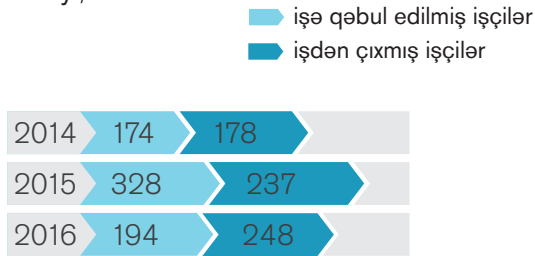

⁴ Kadr axını daxili yerdəyişmə olmadan il ərzində işdən azad olunmuş işçilərin sayının ümumi işçilərin sayına olan nisbəti kimi hesablanmışdır.

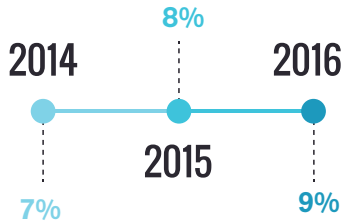
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər⁵

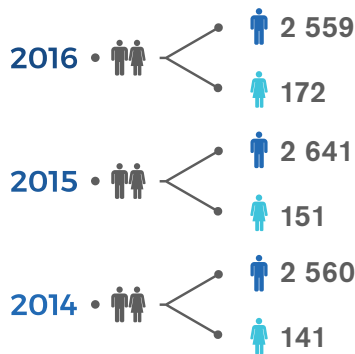
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2014-2016-cı illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

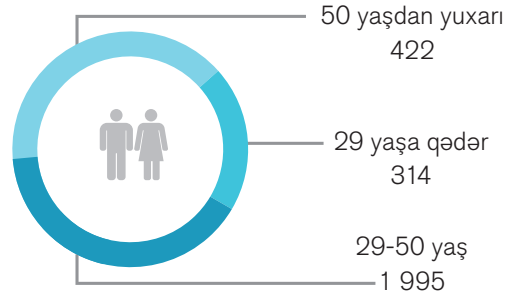
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2014-2016-cı illərdə kadr axını, %

SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

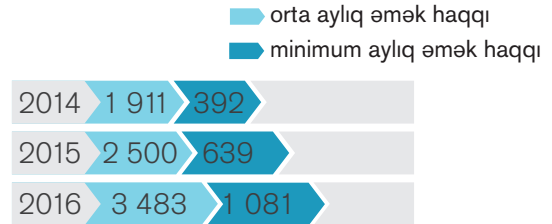
2016-cı ildə SOCAR Enerji Türkiyə üzrə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2016-cı ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

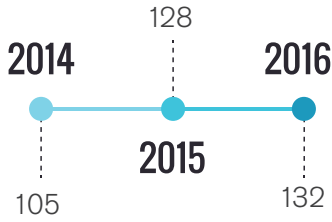

SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2014-2016-cı illərdə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

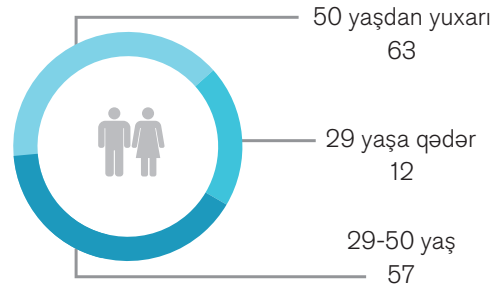

⁵ "SOCAR Enerji Türkiyə" üzrə İnsan Resurslarına aid göstəricilərə yenidən baxılmış və vahid kateqorizasiyaya uyğun bütün müəssisələr üçün yenidən hesablanmışdır.

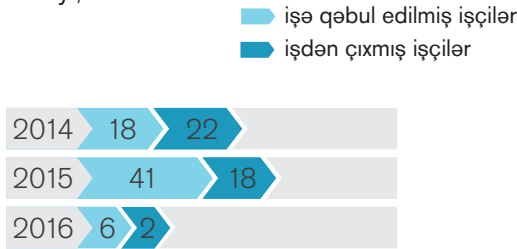
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

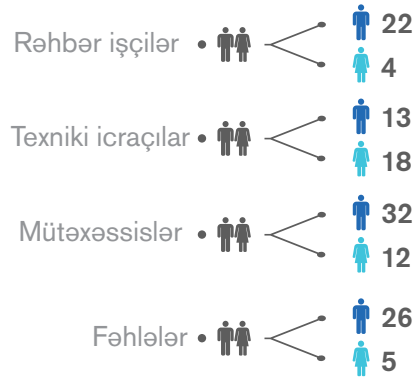
2016-cı ildə SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

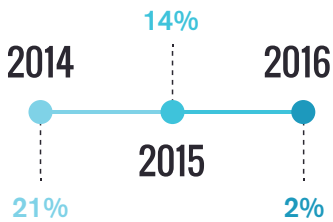
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2014-2016-cı illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

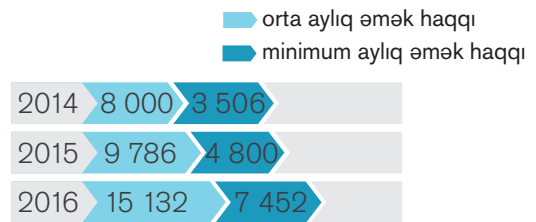
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2016-cı ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

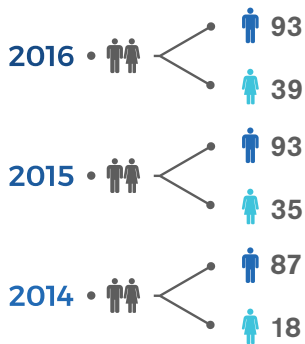
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2014-2016-cı illərdə kadr axını, %

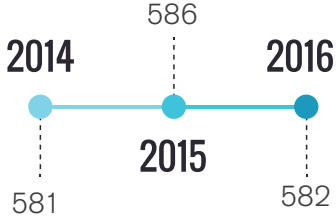
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2014-2016-cı illərdə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

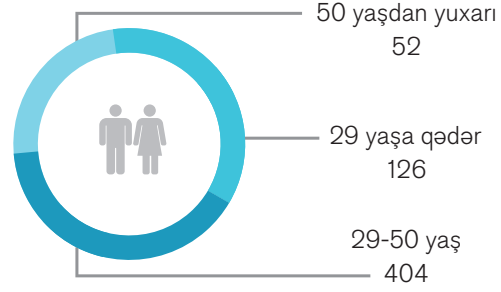
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

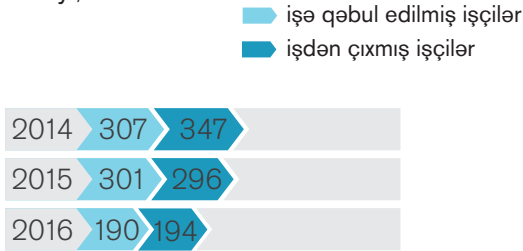
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

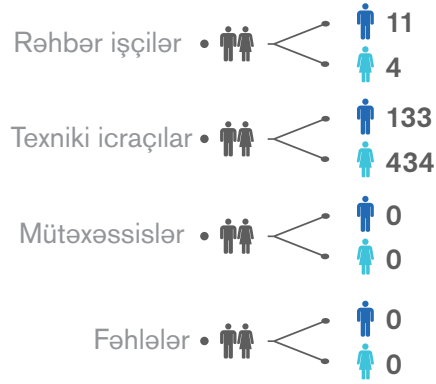
2016-cı ildə SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

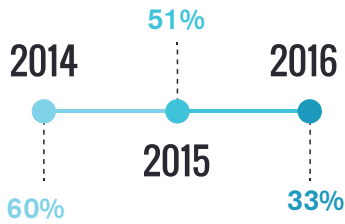
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2014-2016-cı illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

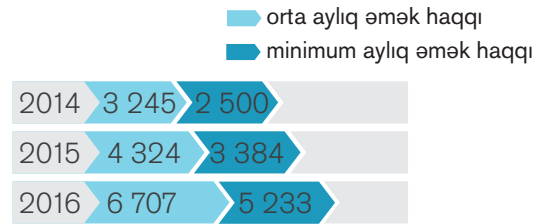
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2016-cı ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

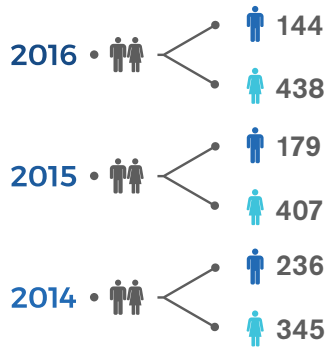
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2014-2016-cı illərdə kadr axını, ⁶ %

SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2014-2016-cı illərdə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2014-2016-cı illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

⁶ Kadr axını daxili yerdəyişmə olmadan il ərzində işdən azad olunmuş işçilərin sayının ümumi işçilərin sayına olan nisbəti kimi hesablanmışdır.

İnsan resursları funksiyasının transformasiya proqramı

SOCAR davamlı inkişaf prinsipini əsas götürərək İnsan Resurslarının idarə edilməsi sahəsində də innovativ həllərin tətbiqinə başlayıb. Belə ki, Şirkətdə çalışan bütün işçiləri nəzərə alan "İnsan resursları funksiyasının transformasiya proqramı" layihəsinin ilkin olaraq, pilot versiya şəklində SOCAR-ın "Azneft" İstehsalat Birliyinin idarəetmə aparatında, "28 May" və Ə.C.Əmirov adına NQÇİ-də tətbiq edilərək icrasına start verilib. Şirkət üzrə, təxminən, rəhbər işçilər də daxil olmaqla, 51 min nəfəri əhatə edəcək layihə çərçivəsində, işçilərin hədəf, məqsəd, inkişaf etdirə biləcəkləri sahələr onlarla rəhbərlər arasında razılaşdırılmış və tərtib edilmiş Fərdi İnkişaf Planında (FİP) öz əksini tapacaq. Bu Plan əsasən, səriştəliliyin qeyd edilməsi və müəyyən edilmiş dövrün yekununda müvafiq meyarlara görə qiymətləndirməsi nəzərdə tutulub. Əməkdaşların fərdi hədəfləri müəssisənin və şirkətin hədəfləri ilə əlaqələndirilməklə yanaşı, fərdi inkişaf tədbirləri həyata keçiriləcək. İşçilərin sistemli karyera inkişafı və gördükləri işə uyğun olaraq bütün işçi kateqoriyalarına eyni qaydada hesablanmış (iş stajından asılı olaraq) həvəsləndirici ödəmələr təmin ediləcək.

Görülən işlərin beynəlxalq standartlara cavab verəcək şəkildə tamamlanması nəzərdə tutulduğu üçün prosesə beynəlxalq məsləhətçi olan SAP MDB şirkəti cəlb edilib. Layihənin 2016-2019-cu illər ərzində İnsan Resursları (İR) proseslərinin proqram təminatı (SAP Human Capital Management) tətbiq etməklə, həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Proqram təminatının tətbiq edilməsi proseslərin şəffaflığını təmin etməyə yönəlib. Ümumilikdə, layihə aşağıdakı 4 istiqaməti əhatə edir:

Səriştəliliyin idarə edilməsi - layihənin əsas məqsədi işçilərin bilik, bacarıq və davranışlarını Şirkətin tələbləri səviyyəsində inkişaf etdirməkdən ibarətdir. Qiymətləndirmə prosesində hər vəzifəyə uyğun olaraq SOCAR üzrə ümumilikdə 54 davranış səriştəliliyinin qiymətləndirilməsi planlaşdırılır.

Fəaliyyətin effektivliyi - Effektivliyin idarə edilməsi ilə hər bir işçi üçün konkret hədəflər müəyyən ediləcək və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirməsi aparılacaq. Öz hədəflərinə çatmış işçilərin müxtəlif formalarda mükafatlandırılması da nəzərdə tutulub.

İşə qəbulun idarə edilməsi - Vacib vəzifələr müəyyən edilərək, həmin vəzifələrə davamçıların hazırlanması nəzərdə tutulacaq. Hər bir vəzifə üçün karyera inkişaf imkanları vəzifə standartlarında aydın təsvir edilib. Bundan başqa, işçilər arasında daha yüksək nəticələr göstərən əməkdaşların karyera imkanlarının

da artırılması nəzərdə tutulur.

Təlim və inkişafın idarə edilməsi - Layihənin tətbiqi nəticəsində, işçilərin təlimə olan ehtiyacları daha peşəkar formada müəyyən ediləcək. Belə ki, xidməti fəaliyyəti və işçinin fərdi xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq, hər bir işçi üçün inkişaf proqramları hazırlanacaq.

Həmçinin, "İnsan resursları funksiyasının transformasiya proqramı" layihəsinin çərçivəsində SOCAR işçilərinin istifadəsi üçün yeni özünə xidmət portalı formalaşdırılmaqdadır. Hazırda layihənin gedişatı ilə bağlı xəbərlər İnsan Resursları Portalına yeni əlavə edilmiş "Xəbərlər" bölməsində mütəmadi olaraq öz əksini tapır, yaranan suallar ilə bağlı Karyera planlama və personalla əlaqələr şöbəsinə müraciətlər qəbul olunur.

İşçilərlə ünsiyyət

Ümumiyyətlə il ərzində SOCAR-ın işçiləri və Şirkəti tərk etmiş şəxslər tərəfindən 3284 şikayət/müraciət daxil olmuşdur. Daxil olan müraciətlərdə qeyd edilən məsələlərlə bağlı zəruri bütün sənədlər və məlumatlar toplanılır, bunun əsasında qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq 15 təqvim günü ərzində müraciət edən şəxsə ətraflı cavab verilir. İşçilərin məmnunluq səviyyəsinin və loyallığının ölçülməsi, həmçinin kadr axıcılığına təsir edən amillərin müəyyənləşdirilməsi və qarşısının alınması istiqamətində müvafiq tədbirlərin görülməsi, gənc kadrlar ilə tətbiq edilən proqramlar və onların karyera inkişaflarının statusları ilə bağlı məlumat almaq məqsədilə SOCAR-ın müxtəlif müəssisələrində müsahibə yolu ilə məmnunluq sorğusu keçirilmişdir. Sorğuda həmin müəssisələr üzrə ümumilikdə 83 nəfər işçi iştirak etmişdir. İşləyən işçilər üçün keçirilən sorğu ilə yanaşı, SOCAR-ın struktur bölmələrində işləmiş və öz təşəbbüsü ilə işdən çıxmış işçilər arasında da sorğu keçirilmişdir. Hər ay keçirilən sorğular il ərzində ümumilikdə 289 nəfər arasında telefon vasitəsilə aparılmış və əsasən işçilərin SOCAR-ı hansı səbəblərdən tərk etmələri araşdırılmışdır.

Sorğularda iştirak edənlərin cavablarına istinad edərək SPSS (Sosial Elmlər üçün Statistik Paket) proqramı vasitəsilə müvafiq statistik məlumatlar hazırlanmış, cavablar müqayisəli şəkildə təhlil edilmiş və məlumat xarakterli SOCAR-ın rəhbərliyinə təqdim edilmişdir.

Həmçinin, 2016-cı il ərzində daxil olmuş 1406 ərizəyə və 977 elektron müraciətə baxılmışdır. Bununla yanaşı 901 nəfər vətəndaş/işçi qəbul edilmiş, onların müraciətləri dinlənilmiş, lazımi araşdırmalar aparılmış və ətraflı cavablandırılmışdır.

Bərabər imkanların yaradılması

Şirkətin dayanıqlı və uzunmüddətli inkişafını dəstəkləyən amillərdən biri də bütün işçilər üçün bərabər imkanların təqdim edilməsidir. İşçilər arasında ayrışikliyin olmaması və bərabərliyin təmin edilməsi SOCAR-ın "Biznes etikası məcəlləsi"nə müvafiq olaraq tənzimlənir. SOCAR xaricdə fəaliyyət quran bir şirkət olaraq, fəaliyyət ölkələrində yerli işçi qüvvəsinin cəlb edilməsinə üstünlük verilir.

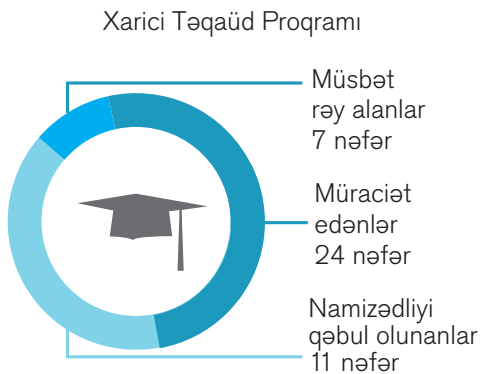
İstedadların cəlb olunması

SOCAR-ın gələcək inkişafının gənc mütəxəssislərdən əhəmiyyətli dərəcədə asılı olduğunu anlayaraq, istedadlı tələbələri cəlb etmək məqsədilə bir sıra aşağıdakı proqram və tədbirlər davamlı olaraq təşkil olunmaqdadır.

Xarici Təqaüd Proqramı

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti hər il olduğu kimi, 2016-2017-ci tədris illərində də gənc mütəxəssislərin hazırlanması istiqamətində bir sıra addımlar atmışdır. Bu addımların davamı kimi 2016-cı ilin iyun ayında SOCAR-da Xarici Təqaüd Proqramına sənəd qəbulu elan edilmiş, nəticə etibarilə 24 nəfərin sənədlərinə baxılmış, göstəriciləri tələb olunan şərtlərə cavab verən 11 tələbənin namizədliyi Xaricdə Mütəxəssislərin Hazırlanması üzrə Komissiyaya (bundan sonra Komissiya) təqdim edilmişdir.

Eyni zamanda təhsilini bitirmiş 23 məzunun ixtisasları üzrə işlə təmin olunmalarına dair qərar qəbul edilmişdir.

Daxili Təqaüd Proqramı

SOCAR istedadlı gənc neftçi mütəxəssislərin yetişdirilməsi, tələbələrə neft-qaz sənayesi sahəsində müasir elmi və təcrübə biliklərə yiyələnməyə həvəsləndirilməsi məqsədilə 2004-2005-ci tədris ilindən etibarən Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin seçilmiş fakültələrinin (Geoloji kəşfiyyat, Qaz-neft-mədən, Kimya-texnologiya, Neft-mexanika, Energetika, İstehsalat proseslərinin avtomatlaşdırılması, İqtisadiyyat, Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər və menecment) bakalavr pillələri üzrə yüksək tədris göstəricilərinə malik olan hər kurs üzrə 40 nəfər (2015-ci ildə 77) tələbəsinə aylıq təqaüd təyin etmişdir. SOCAR-ın Daxili Təqaüd Proqramı çərçivəsində 2016-cı ildə 20 nəfər təqaüdü SOCAR-da işlə təmin olunmuşdur.

15 fevral 2016-cı il tarixindən 15 mart 2016-cı il tarixinədək 2016-2017-ci tədris ili üzrə Daxili Təqaüd Proqramına www.socar.az/tehsil veb-səhifəsindən elektron şəkildə sənəd qəbulu həyata keçirilmişdir.

Ödənişli Yay Təcrübəsi Proqramı

SOCAR 2010-cu ildən etibarən "Ödənişli Yay Təcrübəsi" proqramını həyata keçirir. Hər il SOCAR Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin müxtəlif ali məktəblərində neft-qaz, neft-qaz qurğuları, qazma, geofizika, geologiya, proseslərin avtomatlaşdırılması, kompüter, inşaat, boru kəmərləri, ekologiya, neft-kimya və kimya mühəndisliyi, energetika, iqtisadiyyat və proqramçı ixtisasları üzrə təhsil alan, Azərbaycan vətəndaşı olan tələbələrə yay tətili müddətində istehsalat təcrübəsi keçmək üçün "Ödənişli Yay Təcrübəsi" proqramını reallaşdırır.

Proqram tələbələrə neft sənayesinin müxtəlif sahələrində təcrübə biliklərinin artırılması, onların real iş şəraiti ilə yaxından tanış olması məqsədi ilə həyata keçirilir. Proqramda təhsil aldığı ali məktəbdən asılı olmayaraq, qeyd olunan ixtisaslar üzrə bakalavrın əsasən 3, 4-cü kurslarını və magistraturanın 1 və 2-ci kurslarını bitirən tələbələr iştirak edə bilərlər. Proqramın şərtlərinə görə tələbələrə həmin müddətə müvəqqəti əmək müqaviləsi bağlanır və onlar mütəxəssis vəzifəsinə işə qəbul olunurlar. Təcrübəçilər işlədiyi vaxta və vəzifəyə müvafiq olaraq əmək haqqı alırlar. Eyni zamanda SOCAR işçiləri üçün mövcud olan bütün güzəştlər təcrübəçilərə də şamil edilir.

2016-cı ildə "Ödənişli Yay Təcrübəsi" Proqramı üzrə 104 nəfər tələbə yay təcrübəsinə qəbul edilmişdir.

“SOCAR Yay Məktəbi 2016” layihəsi

Ölkə daxilində və xaricdə təhsil alan tələbə və gənc mütəxəssislərin enerji sektoruna marağının yüksək olduğunu nəzərə alaraq Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti 2010-cu ildən ali məktəb tələbələri üçün “Yay Məktəbi” layihəsini təşkil edir. “SOCAR Yay Məktəbi” layihəsinə seçim müsabiqə əsasında həyata keçirilir.

Müsahibələrdə özünü doğruldan, mütəxəssislərin suallarına daha düzgün cavablar verən 30 nəfər namizəd iştirakçı seçilmişdir. 2012-ci ildən etibarən layihədə universitet tələbələri ilə yanaşı SOCAR işçiləri də iştirak edir.

Təlimlər

- İxtisasartırma
- Yenidən hazırlanma
- Maarifləndirmə
- Təkmilləşdirmə
- Təlimatlandırma

2016-cı il üzrə SOCAR-ın 507 əməkdaşı kənar təlim müəssisələrinə göndərilmişdir. Bu təlimlər əsasən “Biznes proseslərinin optimallaşdırılması və effektivliyinin artırılması”, “SAP HR”, “Dəyişən standartlar, innovasiyalar və bazar tənzimlənməsi”, “Ağır neftin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması” və s. mövzuları əhatə etmişdir.

SOCAR-ın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də neft sənayesi üçün yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin və fəhlə kadrlarının hazırlanmasında və malik olduqları peşələr üzrə peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasında təlim-tədrisin beynəlxalq standartların tələbləri səviyyəsində qurulmasını təşkil etməkdir.

Hər il olduğu kimi 2016-cı il ərzində də ixtisaslı fəhlə kadrlarının hazırlanması məqsədi ilə SOCAR-ın Təlim Mərkəzlərinə kənar müəssisələrdən şagird qəbulu həyata keçirilmişdir. 2016-cı ildə şagirdlərin qəbulu əsasən aşağıdakı mərkəzlərdə elan olunmuşdur:

- Kadr hazırlığının təşkili mərkəzi
- Qobustan regional təlim mərkəzi
- Sumqayıt təlim, tədris mərkəzi

Cədvəl 3. Təlim mərkəzlərində keçirilmiş təlimlər haqqında məlumat

s/s	Təlim mərkəzlərinin adı	Təlimlərin sayı	Dinləyicilərin sayı
1.	Kadr hazırlığının təşkili mərkəzində (KHTM)	304	5632
2.	Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə Təlim Mərkəzində (DİHMTM)	43	3052
3.	Qala Təlim, Tədris Mərkəzində (QTTM)	5	724
4.	Sumqayıt Təlim, Tədris Mərkəzində (STTM)	57	833

SOCAR-ın Ukrayna, Gürcüstan, İsveçrə və Türkiyədə İnsan Resurslarının İdarəedilməsi istiqamətində fəaliyyəti.

“SOCAR Enerji İsveçrə”

“SOCAR Enerji İsveçrə”də hər il olduğu kimi 2016-cı il ərzində də Şirkət üzrə işçilərin təlim və inkişafı diqqət mərkəzində olmuşdur. Hesabat ilində əsas təlim istiqamətləri satış, təhlükəsizlik və sağlamlıq, yanğından mühafizə üzrə olmuşdur.

“SOCAR Enerji Gürcüstan”

“SOCAR Enerji Gürcüstan”da işçi heyətinin idarə edilməsi sahəsində 2016-cı ildə aşağıdakı prioritet məsələlər nəzərdən keçirilmişdir:

- Personalın tədrisi və inkişafı
- Personalın işinin səmərəliliyinin artırılması
- Struktur bölmələri arasında rabitənin effektivliyinin artırılması

Şirkət öz işçilərinin peşəkarlığının inkişafının təmin edilməsini diqqət mərkəzində saxlayır.

“SOCAR Enerji Ukrayna”

“SOCAR Enerji Ukrayna”da 2016-cı ildə aşağıdakı əsas tədbirlər həyata keçirilmişdir:

- Daha təkmil desentralizasiya və regionlarda insanların üzərinə daha çox məsuliyyətin qoyulması məqsədi ilə ali rəhbərlik üçün treninqlər işlənib hazırlanmışdır.
- Ticarət nöqtələrində göstərilən xidmətlərin keyfiyyətini və işçilərin iş yerində davranışına nəzarət etmək üçün “Gizli alıcı” adlı yeni layihə başlanmışdır.
- Kadrların idarəedilməsi sahəsində xərclərin azaldılmasına yönəlmiş ayrıca layihə öz fəaliyyətinə başlayıb.

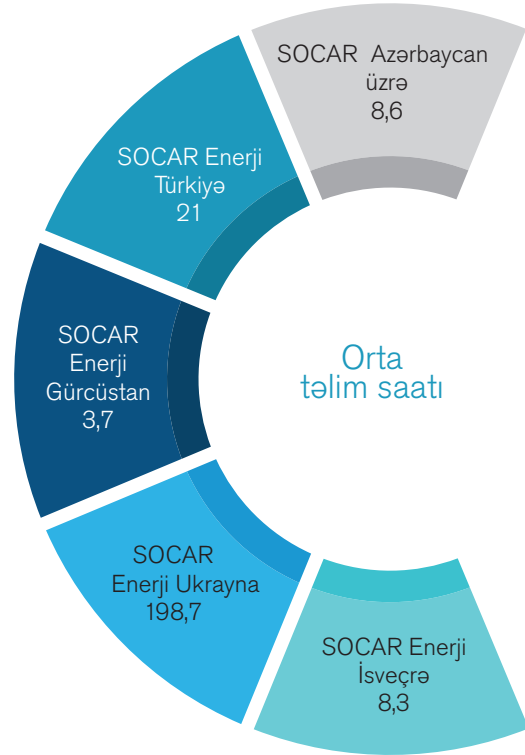
Hər il olduğu kimi Şirkət öz işçilərinin bilik, bacarıq və peşəkarlıq səviyyəsini artırmaq üçün mütəmadi olaraq təlimlər təşkil etmişdir. Təlimlər həm işdən kənar, şirkətdə mövcud olan təlim mərkəzində, həm də iş zamanı həyata keçirilmişdir.

“SOCAR Enerji Türkiyə”

“SOCAR Enerji Türkiyə”də 2016-cı ildə aşağıdakı əsas məsələlər həll edilmişdir.

- Qəbul siyasəti yenilənmiş və işə qəbul prosesi işçi qrupu tərəfindən bütün Qrup üzrə inteqrasiya olunmuşdur.
- Səmərəliliyin qiymətləndirilməsi üzrə yeni sistem hazırlanıb və işə salınıb.
- Korporativ struktura xidmət sahəsində prosedurlar yenilənib.

2016-cı il ərzində hər işçiyə düşən orta təlim saati⁷

⁷ “SOCAR Enerji Ukrayna”da təlim sayının yüksək olmasının səbəbi YDM-də kadr axınının yüksək olmasıdır.

Sosial fəaliyyət və regionların inkişafına dəstək

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ictimai məsuliyyətini dərk edərək ölkənin sosial həyatında fəal iştirak edir, respublikamızda həyata keçirilən bir sıra mühüm sosial-iqtisadi layihələrə öz töhfələrini verir.

Şirkət fəaliyyəti nəticəsində yaranan ictimai təsirləri vaxtında müəyyən etmək və idarə etmək, eləcə də bütün maraqlı tərəfləri ilə açıq dialoqun qorunması üçün addımlar ataraq, müsbət sosial dəyişikliklərin yaranması üzrə çalışır.

SOCAR-ın sosial fəaliyyəti əsasən aşağıda göstərilən sahələr ilə bağlıdır:

- 1 Xeyriyyə və sponsor yardımı
- 2 İşçilərin sosial rifahına dəstək
- 3 Cəmiyyət ilə əlaqələrin qurulması
- 4 Torpaq sahələrinin istifadəsi və məcburi köçürmələr
- 5 İdmana, təhsilə və mədəniyyətə dəstək

Xeyriyyə və sponsor yardımı

Şirkətin özünün nizamnamə məqsədlərini reallaşdırmaq və ictimai əhəmiyyəti olan sosial nəticələri əldə etmək məqsədi ilə yaradılmış "Xeyriyyə, sosial və sponsor yardımı haqqında" standart sənədin tələblərinə uyğun olaraq 2016-cı il ərzində daxil olmuş müraciətlərə və SOCAR-ın Prezidentinin razılığına əsasən 8 078 602 manat məbləğində maddi dəstək göstərilmişdir (təfəsilatı üçün baxın Cədvəl 6).

Cədvəl 4. 2016-cı il ərzində yardımın növünə görə ödəmələr, min manat

Yardımanın növü	Yardımanın miqdarı	Yardım alanların sayı
Maddi	679,711	142
Xeyriyyə	115,000	1
Sosial	562,365	4
Sponsor	1734,326	6
Maliyyə	829,295	6
Cəmi:	3920,7	159

Cədvəl 5. 2016-cı il ərzində yardımın əhatə dairəsinə görə ödəmələr, min manat.

Yardımanın əhatə dairəsi	Yardımanın miqdarı
İdman	335,000
Maliyyə assosiasiyaları və həmkarlar ittifaqları	1019,520
Təhsil	282,308
Mədəniyyət və incəsənət	1820,144
Dövlət müəssisələri və orqanları	0
Səhiyyə	0
Fərdlərə göstərilən maddi yardımlar	463,723
Əmək qabiliyyətini itirmiş veteranlar və şəxslər	0
Cəmi:	3920,7

SOCAR-ın işçilərinə "Maddi yardım verilməsi haqqında əsasnamə"yə uyğun olaraq hesabat dövründə işçilərə maddi yardım verilməsi davam etdirilmiş, şəhid ailələri və müharibə əlilləri daimi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

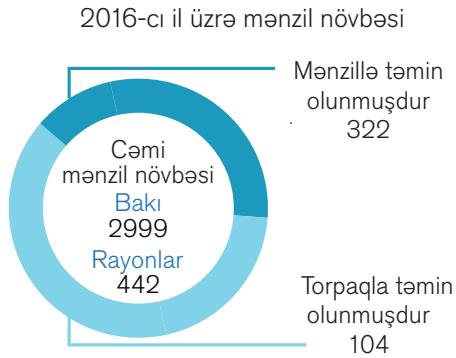
Cədvəl 6. 2016-cı il ərzində yardımın növünə görə ödəmələr, min manat

Yardımanın növü	Yardım alanların sayı	Yardımanın miqdarı
İşçi vəfat etdikdə işçinin ailə üzvlərindən birinə	188	394,080
Ailə üzvü vəfat etdikdə	1446	759,170
Qarabağ müharibəsi və 20 yanvar hadisələrində həlak olmuş işçinin uşaqları 18 (əyani təhsil alırsa 23) yaşa çatanadək, hər birinə ayda	6	58,013
İşçi vəfat etdikdə onun azyaşlı uşaqları 18 (əyani ali təhsil alırsa 23) yaşa çatanadək, hər birinə ayda	958	2946,643
SOCAR prezidentinin razılığı ilə	191	3920,696
Cəmi:	2789	8078,602

İşçilərin sosial rifahına dəstək

SOCAR öz işçiləri ilə pozitiv münasibətlərin qurulmasını davamlı inkişafa təkan verən əsas amillərdən biri hesab edir. Çoxminli neftçilər ordusunun sosial problemlərinin həllini hər zaman diqqət mərkəzində

saxlayan SOCAR bu istiqamətdə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirir. SOCAR ilə Azərbaycan Neft və Qaz Sənayesi İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin birgə müvafiq əmr-qərarına əsasən 352 bənd üzrə "SOCAR-ın qurumlarında çalışan işçilərin sosial rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə 2016-2020-ci illər üçün Sosial-İnkişaf Proqramı" təsdiq edilmişdir. Bu Proqrama əsasən SOCAR-ın hər bir müəssisi üzrə iş yerlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə müxtəlif tədbirlər, tədbirlərin icra müddəti və lazımı vəsaitlərin miqdarı müəyyənləşdirilib. Qeyd olunan tədbirlər içində neftçilərin mənzil ilə təmin olunması qeyd oluna bilər.

İş zamanı baş verən gözlənilməz bədbəxt hadisələr, təəssüf ki, 2015-2016-cı illər ərzində qaçılmaz xəsərlərə səbəb olmuşdur. 2015-ci ildə "Günəşli" yatağının 10 saylı dərin dəniz özlündə (DDÖ) və "Neft Daşları" NQÇİ-nin 501 nömrəli meydançasında baş vermiş təbii fəlakət nəticəsində sağ qalmış, həlak olmuş və ya itkin düşmüş şəxslərin sosial məsələləri ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Bu hadisələr zamanı həlak olmuş və itkin düşmüş işçilərin ailə üzvlərinə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş sığorta ödənişləri verilmişdir. Bununla yanaşı ölənlər və itkin düşənlərin hər birinin ailəsinə aşağıdakı yardım növləri edilmişdir:

- Sağ qalmış 33 nəfərin xəstəxanada müalicələri, dərman ləvazimatları ilə təminatı SOCAR tərəfindən həyata keçirilmiş və əlavə müalicələri üçün maddi yardımlar göstərilmişdir;

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sərəncamına əsasən dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Ehtiyat Fondundan 10 saylı DDÖ-də həlak olan və itkin düşən 30 nəfərin hər birinin ailəsinə 15 000 manat;

- SOCAR-ın vəsaiti hesabına 5000 manat, "Neft daşları" NQÇİ-nin 501 nömrəli meydançasında ölənlər və itkin düşən 3 nəfərin hər birinin ailəsinə isə 20000 manat;

- "SOCAR-ın işçilərinə maddi yardım verilməsi

haqqında Əsasnamə"nin tələblərinə uyğun olan 20 nəfər neftçinin 45 nəfər azyaşlı uşağına 23 yaşına çatanadək ayda minimum əmək haqqının 2,5 misli həcmində maddi yardım;

- Mənzil növbəsində olan 3 nəfər həlak olmuş və 1 nəfər xəsəret almış işçilərin mənzillərinin dəyərinin (134 124 man) təmini;

- Həlak olmuş və ya itkin düşmüş şəxslərin banklara olan borcları, müraciətlərə uyğun olaraq övladlarının təhsil haqlarının ödənilməsi SOCAR-ın vəsaiti hesabına həll edilmiş, onların ailələrində yaranmış maddi vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün maddi yardımlar olunmuş və həmin ailələrin sosial qayğıları SOCAR-ın daim nəzarətində olmuşdur.

2016-cı ildə təbii fəlakət nəticəsində baş vermiş hadisənin araşdırılması Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti və Nazirlər Kabinetinin qərarı əsasında yaranmış xüsusi təhqiqat qrupu tərəfindən aparılmaqdadır, təhqiqat aktına əsasən məlumatlar növbəti Hesabatda öz əksini tapacaq.

Cəmiyyət ilə əlaqələrin qurulması

Yerli icmalarla şəffaf və iki tərəfli əlaqələrin qurulması və qorunması SOCAR-ın göstərdiyi fəaliyyətə daimi dəstəyin zəminidir. Layihələr ilə əlaqədar narazılıqların və fikirlərin alınmasını və məlumat mübadiləsini təmin etmək üçün SOCAR-ın fəaliyyət sahələrinə yaxın məskunlaşan əhali ilə danışıqların aparılması üzrə müntəzəm qaydada səylər göstərir. Bu danışıqların nəticəsində alınan məlumatlar Şirkətin sonradan qəbul etdiyi müvafiq qərarlar və həyata keçirdiyi tədbirlərin əsasını təşkil edir və nəticədə arzu olunmayan halların qarşısını almaq mümkün olur.

Torpaq sahələrinin istifadəsi və məcburi köçürmələr

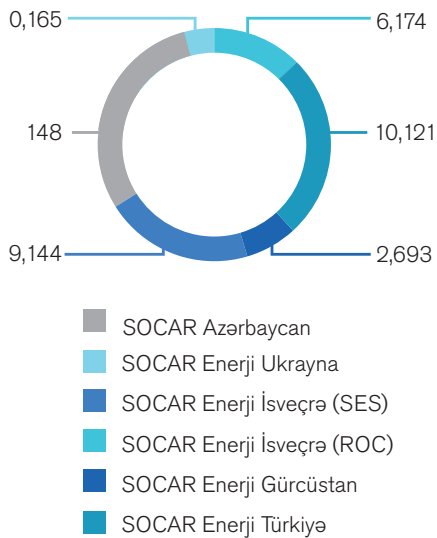
Şirkətin fəaliyyət göstərdiyi ərazilərə yaxın məskunlaşan icmaların sağlamlığına və həyat tərzlərinə dəyə biləcək təsirlərin, eləcə də hər növ məcburi köçürmələrin qarşısını almaq üçün SOCAR layihələrin planlaşdırılması mərhələsində sahə seçiminə ciddi və hərtərəfli yanaşmanı tətbiq edir. Beləliklə, sahə seçimi zamanı müxtəlif potensial ərazilər mövcudluq, təhlükəsizlik və digər texniki, eləcə də ekoloji və sosial aspektlərə görə nəzərdən keçirilir. Bu cür təhlillərdən sonra ən minimal risklərə malik seçimə üstünlük verilir. Fiziki və ya iqtisadi köçürmə qaçılmaz olduğu halda, köçürülən qrupların yaşayışı üçün lazımı şəraitlərin bərpası

edilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi tədbirlər planı hazırlanır və tətbiq olunur. Qeyd etmək lazımdır ki, 2016-cı ildə heç bir köçürmə həyata keçirilməmişdir.

Petkim idman klubu, "SOCAR Enerji Türkiyə" və Petkim tərəfindən maliyyələşdirilərək, müxtəlif idman növlərində təmsil olunur: basketbol, voleybol, futbol və s.

2016-cı il üzrə sosial xərclərin həcmi haqqında məlumat, mln.manat⁸

"SOCAR Enerji Türkiyə"

İdman

"SOCAR Enerji Türkiyə" regionda idmanın inkişafına fəal dəstək göstərməkdədir. SOCAR UEFA AVRO 2016 və Avropa seçim turnirləri üçün əsas sponsorlar sırasına daxil olmuşdur.

#dostlukzansin kampaniyası ilə "SOCAR Enerji Türkiyə"nin rəqəmsal və sosial media platformalarının əhatə dairəsi 15 milyon nəfərə çatmışdır.

Sosial-iqtisadi dəstək

"SOCAR Enerji Türkiyə" "Habitat Association" ilə əməkdaşlıq çərçivəsində, TANAP-ın keçdiyi üç vilayət, təxminən 90 kənd və şəhərdə sosial-iqtisadi inkişafın dəstəklənməsi üçün nəzərdə tutulan "Habitat" Sosial-iqtisadi İnkişaf Proqramını işləyib hazırlamışdır.

Türkiyə İnkişaf Fondu ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Qara dəniz regionunda kənd təsərrüfatının bir sahəsi olan Arıçılığın inkişafı üzrə layihə çərçivəsində kənd təsərrüfatı fəaliyyətinin diversifikasiyasına, ev təsərrüfatlarının gəlir səviyyəsinin artırılmasına və TANAP-ın keçdiyi ərazilərdə yaşayan, sosial-iqtisadi vəziyyəti əlverişsiz olan əhəlinin iqtisadi fəallığına töhfə verilir.

Türkiyə İnkişaf Fondu ilə əməkdaşlıq çərçivəsində İntegrasiyalı orqanik quşçuluq təsərrüfatının inkişafı üzrə layihə çərçivəsində ərzaq təhlükəsizliyi və istehsalçının gəlirli səhmlərinin artırılması baxımından ixtisaslı istehsal mənbələrinin yaxşılaşdırılması nəzərdə tutulur.

Kənd məktəblərinin yenilənməsi, Seyitqazi Bələdiyyəsi ilə əməkdaşlıq etməklə Friq Vadisinin inkişafı üzrə layihə çərçivəsində sosial-mədəni irsin qorunması və turizmin artmasına töhfə verərək Seyitqazi mahalının inkişafı nəzərdə tutulur.

⁸ 2016-cı il ərzində SOCAR-ın xaricdə fəaliyyət göstərən müəssisələrində sosial xərclərin həcmi "SOCAR Enerji Gürcüstan"-3,989,932 GEL, "SOCAR Enerji Ukrayna"-103294 USD, "SOCAR Enerji İsveçrə" (SES)-5,644 min CHF, "SOCAR Enerji İsveçrə" (ROC)-3,811 min CHF, "SOCAR Enerji Türkiyə"- 6,336,225 USD olmuşdur. 2016-cı il üzrə orta illik məzənmə qiymətinə müvafiq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,5973 manat, 1 GEL-0,6751 manat, 1 CHF-1,6202 manat) manat ilə əvəz edilmişdir.

Sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi

Əməyin mühafizəsi sahəsində SOCAR-ın iş siyasəti istehsalat prosesinin mürəkkəbliyindən asılı olmayaraq görülən bütün işlərin qəzalara yol vermədən, insanların sağlamlığına xəsarət yetirmədən təhlükəsiz yerinə yetirilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

SOCAR-da sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi sahəsində işlər aşağıdakı normativ sənədlərin tələbləri əsasında həyata keçirilir:

- Azərbaycan neft sənayesində əməyin mühafizəsinin vahid idarəetmə sistemi;
- Neftqazçıxarma sənayesində təhlükəsizlik qaydaları;
- Əməyin mühafizəsi sahəsində qüvvədə olan digər normativ sənədlərin tələbləri, eləcə də Şirkətin idarə və müəssisələrində iş xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla işlənib hazırlanmış istehsalat təlimatları.

Beynəlxalq idarəetmə sistemlərinin tətbiqi

Beynəlxalq idarəetmə sistemlərinin müəssisələrdə tətbiqi üzrə işlər davam etdirilmişdir. Belə ki, Kompleks qazma işləri trestində, "Azneft" İB-nin idarə aparatında və "Azərikimya" İB-də işlərin OHSAS 18001 "Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik idarəetmə sistemi"nin tələblərinə uyğun qurulması və müvafiq sertifikatların alınması üzrə işlər görülür. Bir neçə müəssisədə (Təlim, tədris və sertifikatlaşdırma idarəsi, Ekologiya idarəsi, "Azneft" İB-nin "28 may" NQÇİ, H.Əliyev adına NEZ, H.Əliyev adına Bakı dərin özüllər zavodu, Marketing və iqtisadi əməliyyatlar idarəsi, Geofizika və geologiya idarəsi, Qaz ixrac idarəsi, İnformasiya texnologiyaları və rabitə idarəsi, Qaz emalı zavodu, "Azəriqaz" İB, Kompleks qazma işləri trest, Əmək şəraiti normalarının işlənməsi idarəsi) müxtəlif sertifikatlaşdırma orqanları tərəfindən təkrar sertifikatlaşdırma auditi keçirilmiş və mövcud sertifikatlar yenilənmişdir.

İşçilərin maarifləndirilməsi

2016-cı il ərzində SOCAR-ın əməkdaşlarının əməyin təhlükəsizliyi üzrə lazımı səviyyədə maarifləndirilməsi və təlimləndirilməsini həyata keçirmək məqsədilə istehsalat sahələrində görülən işlərdə təhlükəsizlik qaydalarını özündə əks etdirən aşağıdakı qayda və təlimatlar işlənib hazırlanmışdır:

- "Neft, qaz və neft-kimya sənayesində təzyiq altında işləyən qabların quruluşu və texniki təhlükəsizlik qaydaları"
- "Dalğıcı işlərinin təhlükəsiz yerinə yetirilməsi və

dalğıcıların tibbi təminatı üzrə vahid Qaydalar"ın birinci və ikinci hissəsinin ilkin redaksiyaları işlənmiş, hazırda son redaksiyası işlənir.

Hər zaman olduğu kimi, yeni işlənmiş qaydaların şirkətin bütün müəssisələrində düzgün tətbiq edilməsi və əməkdaşların təlimatlandırılması üzrə nəzarət işləri aparılmaqdadır.

Dənizdə işləyən işçilərə fəvqəladə hallarda dənizdə sağ qalma üzrə mübarizə üsullarının, o cümlədən platformadakı xilasetmə vasitələrindən sərbəst və düzgün istifadə etmə qaydalarının öyrədilməsini həyata keçirmək məqsədilə 2016-cı ildə Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə təlim mərkəzində Cədvəl 7-də əks olunan kurslar keçirilmişdir.

Cədvəl 7. 2016-cı ildə Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə keçirilmiş kurslar haqqında məlumat, nəfər

Kursun adı	Dinləyici sayı
"Stasionar dəniz platformaları və üzən qazma qurğularının işçi heyəti üçün təhlükəsizlik üzrə tanışlıq, ilkin hazırlıq və təlimat"	2269
"Stasionar dəniz platformaları və üzən qazma qurğularının işçi heyəti üçün xilasedici qayıqlar və sallar, növbətçi qayıqlar, sürətli olmayan növbətçi qayıqlar üzrə mütəxəssis hazırlığı"	220

Təhlükəsizlik tədbirləri

Həmkarlar İttifaqı üzvlərinin birgə yığıncaqlarında qəbul olunmuş "Kollektiv müqavilə"lərdə aşağıdakı məsələlər ilə bağlı müvafiq tədbirlərin görülməsi öz əksini tapmışdır:

- İşçilərin əməyin mühafizəsi tələblərinə cavab verən iş yerləri ilə təmin edilməsi;
- Ağır və zərərli iş şəraitində işləyən işçilərə müəyyən olunmuş norma və qaydalar əsasında müvafiq imtiyazların verilməsi;
- Ağır, zərərli və təhlükəli iş şəraitində işləyən işçilərin ilkin və dövrü tibbi müayinədən keçirilməsi;
- İşçilərin iş yerlərinin normalara uyğun sanitariya-məişət xidməti otaqları ilə təmin olunması və s.

Hər il bu razılaşmalar da daxil olmaqla "Kollektiv müqavilə"lərin yerinə yetirilməsi yığıncaqlarda müzakirə olunur və müvafiq qərarlar qəbul edilir.

İstehsalatda əmək şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması və sağlamlaşdırılması məqsədilə

hər il SOCAR-ın müəssisələri tərəfindən əməkhaqqı fondunun azı 3%-i həddində maliyyə vəsaitinin ayrılması nəzərdə tutulmaqla nomenklatur tədbirlər planı işlənib hazırlanır və bu tədbirlər həyata keçirilir. Zərərli istehsalat amilləri ilə təmasda olan, yüksəklikdə, xüsusi diqqət tələb edən və s. işlərdə çalışan işçilərin vaxtaşırı olaraq dövrü tibbi müayinədən keçirilməsi, müalicəyə ehtiyacı olan işçilərin müalicəsi təmin olunmuşdur. 2016-cı ildə Şirkətin müəssisələri üzrə plan-qrafikə uyğun olaraq 23813 nəfər işçi tibbi müayinədən keçmişdir. Cari ildə partlayış-yanğın təhlükəli obyektlərin təhlükəsizliyinə xüsusi diqqət verilmişdir. Məsələn, 2016-cı ildə dəniz özüllərində istismar quyularının daha müasir tipli quyuyağı avadanlıqla təchiz olunması üzrə müəyyən işlər görülmüşdür. Dəniz obyektlərində yerləşən partlayış və yanğın təhlükəli sahələrin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə "Neft daşları" NQÇİ-də yeni müasir tipli neft yığım məntəqəsi inşa edilmişdir.

Təhlükəsizlik risklərini minimuma endirmək üçün hesabat dövründə SOCAR-ın və onun müəssisələrinin əməyin təhlükəsizliyi üzrə daimi fəaliyyət göstərən komissiyaları tərəfindən istehsalat obyektlərində əməyin təhlükəsizliyinin vəziyyətinin yoxlanılması üzrə 490 yoxlama aparılmış və aşkar olunmuş qayda pozuntularının aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Belə yoxlamalar nəticəsində "28 may" NQÇİ-də bəzi quyuların quyudaxili avadanlıqla təmin edilməsi, bu və digər idarələrdə xilasetmə qayıqlarında olan nasazlıqların aradan qaldırılması, işçilərin təlim kurslarına göndərilməklə hazırlıq səviyyələrinin artırılması, avadanlıq, qurğu, mexanizmlərin texniki vəziyyətinin təhlükəsizlik tələblərinə uyğunlaşdırılması və s. tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir.

Bədbəxt hadisə və zədələnmələr

Görülən tədbirlərə baxmayaraq Şirkətin tabeliyində olan müəssisələrdə 2016-cı ildə on bir bədbəxt hadisə baş vermişdir ki, bunlardan beş hadisə ölümlə nəticələnmişdir. Baş vermiş bədbəxt hadisələr "İstehsalatda baş verən bədbəxt hadisələrin təhqiqi və uçota alınması qaydaları"na uyğun olaraq müvafiq komissiya tərəfindən təhqiq olunmuş, onların baş vermə şəraiti və səbəbləri müəyyənləşdirilərək müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

15 dekabr 2016-cı il tarixində "Azneft" İB N.Nərimanov adına NQÇİ-nin 3 sayılı Neft Yığım Məntəqəsində güclü küləkli hava şəraitində estakadanın uçması nəticəsində 9 nəfərin həlak olması və 1 nəfərin itkin düşməsi ilə nəticələnmiş hadisənin təhqiqatı xüsusi yaranmış təhqiqat komissiyası tərəfindən aparılır, daha ətraflı məlumat təhqiqatın nəticələri mövcud olduqdan

sonra növbəti Hesabatda öz əksini tapacaq. Bu hadisə nəticəsində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sərəncamına əsasən dövlət büdcəsindən, eləcə də SOCAR və digər aidiyyəti qurumlar tərəfindən işçilərin ailə üzvlərinə müvafiq yardımların verilməsi və dəstək edilməsi davam edir.

SOCAR və onun müəssisələri ilə "Paşa Həyat Sığorta" ASC arasında bağlanmış "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta müqaviləsi"nin şərtlərinə əsasən zərərçəkənlərə və ya vəfat edənlərin ailə üzvlərinə sığortaçı tərəfindən müvafiq ödənişlər həyata keçirilir.

2016-cı ildə zərərçəkənlərin arasında qadınlar olmamışdır, eləcə də SOCAR-ın struktur təşkilatlarında peşə xəstəlikləri qeydə alınmamışdır.

Aparılmış təhlillər göstərir ki, 2016-cı ildə baş vermiş bədbəxt hadisələrin və istehsalat zədələnmələrinin əsas səbəbləri zərərçəkənin, əməliyyatda iştirak edən işçilərin və iş rəhbərinin təhlükəsizlik qaydalarının tələblərinə əməl etməməsi, çox güclü qasırğalı, ekstremal hava şəraitinin qurğu və tikillərə təsiri ilə əlaqədar olmuşdur. Bu halların bir daha təkrarlanmaması üçün yuxarıda qeyd ediləni kimi, təhlükəsizlik istiqamətində maarifləndirmə tədbirləri daha intensiv şəkildə keçirilməyə başlamış və platformalarda mövcud risklərin aradan qaldırılması məqsədi ilə lazımi tədbirlər görülmüşdür. Bu barədə daha ətraflı məlumat aşağıdakı bölmədə verilmişdir.

04 dekabr 2015-ci il tarixində ekstremal hava şəraitində "Neft daşları" NQÇİ-nin 501 sayılı stasionar dəniz özüllündə və Günəşli yatağında yerləşən 10 sayılı dərin dəniz özüllündə baş vermiş bədbəxt hadisələrin müvafiq komissiya tərəfindən təhqiqatı hesabat ilində davam etdirilmişdir və bu hadisələr zamanı həlak olmuş 14 nəfər və itkin düşmüş 19 nəfər işçinin ailə üzvlərinə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş sığorta ödənişləri verilmişdir (daha ətraflı məlumat üçün baxın "Sosial fəaliyyət və regionların inkişafına dəstək" bölməsinə). Onu da qeyd etmək lazımdır ki, həlak olmuş və itkin düşmüş işçilərin siyahısında 4 nəfər SOCAR-ın podratçı təşkilatlarının əməkdaşları olmuşdur. Araşdırmalar davam etdirildiyindən, 2015-ci ildə qrup şəklində baş verən bədbəxt hadisələr nəticəsində zədələnən və xəsarət alan işçilərin sayı cari Hesabata daxil olmamışdır".

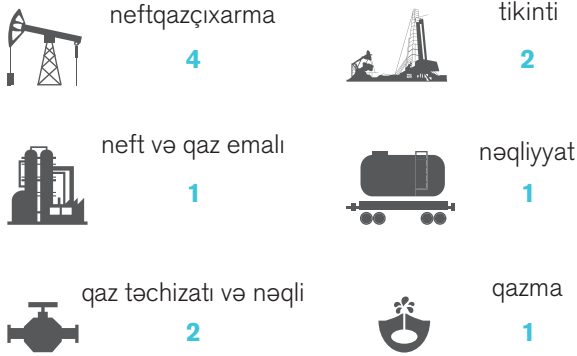
Önləyici tədbirlər

Baş vermiş bədbəxt hadisələrin və qəza hallarının səbəb və nəticələri həm SOCAR-ın strukturuna daxil olan təşkilatlarda həm də birgə əməliyyat müəssisələrində analiz edilir, mümkün risklər qiymətləndirilir, gələcəkdə

belə hadisələrin baş verməsinin və risklərin yaranmasının qarşısını almaq məqsədilə xəbərdaredici və önleyici tədbirlər görülür. İşlərin təhlükəsiz yerinə yetirilməsinə, işçilər tərəfindən təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməsinə bilavasitə istehsalat sahələrində nəzarəti gücləndirmək məqsədilə bir sıra müəssisələrdə ("Neftqaztikinti" trestinin bölmələri, Qaz ixrac idarəsi, Qaz emalı zavodu, Geofizika və geologiya idarəsi) əməyin təhlükəsizliyi xidmətlərində çalışan işçilərin sayı artırılmışdır.

Güclü qasırğaların və digər təbii fəlakətlərin təsiri nəticəsində baş verə biləcək qəzaların, yanğınların və bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün müəssisələrdə bütün texnoloji qurğu və avadanlıqların, neft-qaz boru xətlərinin, elektrik xətlərinin, hidrotexniki qurğuların və s. vəziyyəti yoxlanılmış və onların yararlı və saz vəziyyətdə saxlanması üçün tədbirlər görülməkdədir. Məsələn, bir sıra qəzalı istehsalat sahələrində təmir işlərinə başlanmışdır, eləcə də "Neft daşları" NQÇİ-də meydançalar arası estakadada maşın-mexanizmlərin hərəkəti qadağan olunmuş, qəzalı vəziyyətdə olan 2 saylı İriləşdirilmiş neft yığım məntəqəsi tam dayandırılaraq ləğv edilmişdir. Təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməyən digər bir sıra hidrotexniki qurğularda müvafiq təhlükəsizlik tədbirləri görülməklə orada çalışan işçilər təhlükəsiz yerlərə köçürülmüşlər (N.Nərimanov adına NQÇİ üzrə ümumilikdə 105 nəfər, "28 may" NQÇİ üzrə 172 nəfər, "Neft daşları" NQÇİ üzrə 127 nəfər).

2016-cı il üzrə fəaliyyət sahələrinə görə hadisələrin sayı

Cədvəl 8. 2016-cı il üzrə SOCAR-ın əməyin mühafizəsi xərcləri, min manat

Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi xərcləri	2016
Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi, o cümlədən	22 018
Əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üzrə nomenklatur tədbirlərə	14 367
Xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi mühafizə vasitələrinə	6 401
Süd təchizatına	1 042
Digər xərclərə	208

Cədvəl 9. 2016-cı il üzrə SOCAR-ın əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri

SOCAR üzrə Əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri	2016
Cəmi bədbəxt hadisələrin sayı	11
O cümlədən, ölümlə nəticələnən	5
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	23
o cümlədən cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	13
itkin düşmüş işçilərin sayı	1
Peşə xəstəliklərinin sayı	0
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	2252 ⁹
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	182814
İşçilərin orta siyahı sayı	50645
Cəmi işlənmiş saat	77484840
Cəmi işlənmiş gün	9685605
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,030
İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	2,9
İş yerində olmama əmsalı (hər 100000 işlənmiş günə)	1887,5
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı) ¹⁰	0,217
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı) ¹¹	375,3

⁹ 2016-cı ildə itirilmiş iş günlərinin sayı 2015-ci ildə xəsarət almış işçilərin itirilmiş iş günlərinin sayını da (2016-cı ildə tamamlandıği üçün) əks edir.

¹⁰ Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı 1000 nəfər işçiyə düşən bədbəxt hadisələrin sayını müəyyən edir (istinad: "Azərbaycan neft sənayesində əməyin mühafizəsinin vahid idarəetmə sistemi", "İşçilərin sağlamlığı və əməyin təhlükəsizliyi üzrə soraq kitabı").

¹¹ Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı bir bədbəxt hadisəyə düşən itirilmiş əmək qabiliyyətli günlərin orta sayını göstərir (istinad: "Azərbaycan neft sənayesində əməyin mühafizəsinin vahid idarəetmə sistemi", "İşçilərin sağlamlığı və əməyin təhlükəsizliyi üzrə soraq kitabı").

“SOCAR Enerji Türkiyə” şirkətində işçilərin sağlamlığı və təhlükəsizliyi ən vacib prioritet məsələlərdən hesab edilir. Şirkətin tikinti meydançalarında yüksək effektivliklə tətbiq edilən sağlamlıq və təhlükəsizlik idarəetmə sistemləri obyektlərin istifadəyə verilməsi və istismarı zamanı da diqqət mərkəzində saxlanılır.

Yerlərdə çalışan bütün əməkdaşların sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə məsələlərə diqqətini cəlb etmək, həmçinin bu sahədə məlumatlarını artırmaq məqsədi ilə hər ay stimullaşdırma proqramı həyata keçirilir. Sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə tədbirlərdə iştirak edən rəhbər və işçi personala hər ay keçirilən mükafatlandırma mərasimi zamanı müxtəlif hədiyyələr ayrılır. Rəhbərlik qaliblərə mükafatları təqdim edərkən, onlarla sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə məlumatlarını bölüşür.

“STAR” NEZ-də 2016-cı ildə qəbul olunmuş əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası üzrə hazırlanan yeni monitorinq proqramı-təhlükəsizlik və sağlamlıq üzrə fəaliyyətin qiymətləndirilməsi-sahədə aparılan işlərin mövcud təhlükəsizlik norma və qaydaların tələblərinə uyğun olmasının daimi qiymətləndirilməsini təmin edir.

“SOCAR Enerji Ukrayna”, “SOCAR Enerji İsveçrə” və “SOCAR Enerji Gürcüstan” şirkətlərində də 2016-cı il ərzində əməyin mühafizəsi, təhlükəsizlik texnikası, yağı təhlükəsizliyi və fəvqəladə hallar zamanı fəaliyyət üzrə bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, daxili təlimatların və normativ sənədlərin tələblərinə müvafiq olaraq satış nöqtələrində əməkdaşların vaxtaşırı biliyinin yoxlanılmasına, işçilərin fərdi mühafizə vasitələri ilə təminatına, həmçinin əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi üzrə treninqlərin təşkil olunmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Cədvəl 10. 2016–cı ildə SOCAR-ın törəmə şirkətlərində əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri¹²

SOCAR Enerji Ukrayna		SOCAR Enerji Türkiyə ¹³	
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	1	Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı ¹⁴	45
Cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0	Cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	1
Peşə xəstəliklərinin sayı	0	Peşə xəstəliklərinin sayı	0
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	36	İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	1704
İşçilərin orta siyahı sayı	1 737	İşçilərin orta siyahı sayı	2708
Cəmi işlənmiş saat	3 336 002	Cəmi işlənmiş saat ¹⁵	27983632
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	8 936	İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,161
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,030	İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	6,089
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	0,576	Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	16,617
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı)	36,000	Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı)	38,727
İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	1,079		
SOCAR Enerji İsveçrə (SES)		SOCAR Enerji İsveçrə (ROC)	
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	2	Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	10
Cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0	Cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0
Peşə xəstəliklərinin sayı	0	Peşə xəstəliklərinin sayı	9
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	0	İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	0
İşçilərin orta siyahı sayı	132	İşçilərin orta siyahı sayı	582
Cəmi işlənmiş saat	227752	Cəmi işlənmiş saat	1026480
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	1276	Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	11640
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,878	İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,974
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	15,151	Peşə xəstəlikləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,877
		Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	17,182

¹² “SOCAR Enerji Gürcüstan” üzrə göstəricilərin əhəmiyyətli olmaması səbəbindən Hesabatda əks olunmamışdır. Bütün müəssisələr üzrə cəmi zədə almış əməkdaşların sayına yalnız itirilmiş iş günləri ilə nəticələn zədələnmələr daxildir.

¹³ Göstəricilər “PETKİM”, “STAR” NEZ və “PETLİM” limanının fəaliyyətini əhatə edir. Rəqəmlərə həmin müəssisələrin ərazilərində xidmət göstərən podratçı şirkətlərin fəaliyyəti də daxildir.

¹⁴ Cəmi zədə almış əməkdaşların sayına yalnız itirilmiş iş günləri ilə nəticələn zədələnmələr daxildir.

¹⁵ Bu rəqəmin yüksək olması “STAR” NEZ-in ərazisində inşaat işləri ilə bağlı fəaliyyət göstərən podratçı şirkətlərinin işçiləri ilə əlaqədardır.

Ekoloji fəaliyyət

SOCAR-ın ekoloji fəaliyyətinin idarə edilməsi

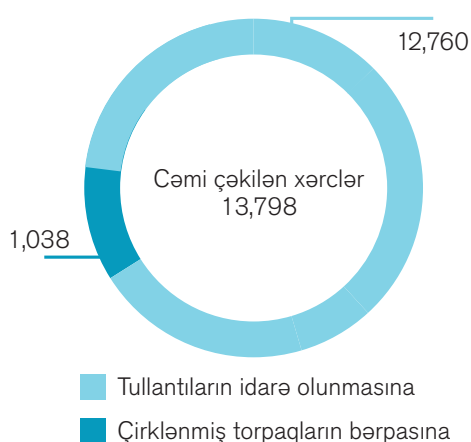
SOCAR-ın qarşısına qoyduğu əsas məqsədlərdən biri sənaye və ekoloji təhlükəsizlik üzrə dünya standartlarına cavab verən bir şirkətə çevrilməkdir. SOCAR tərəfindən qəbul edilmiş Ekoloji Siyasət sənədi 2008-ci ildən Şirkətin ekoloji fəaliyyətində əsas sənəddir. Bu sənəddə SOCAR-ın yaxın gələcəkdə ətraf mühitin mühafizəsi fəaliyyətinin əsas istiqamətləri müəyyən olunmuş və onun əsasında köməkçi sənədlər işlənilib hazırlanmışdır. Bu sənədlərə “Tullantıların idarə olunması planı”, “Atmosferə atılan səmt qazlarının azaldılması planı”, “Ehtimal olunan fəvqəladə halların qarşısının alınması planı”, “2020-ci ilə qədər iqlim dəyişmələrinə təsirin azaldılması strategiyası”, “SOCAR-ın neft dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi planı” və bir sıra digər sənədlər aiddir.

SOCAR-ın fəaliyyətində ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji risklərin idarə olunması prosesi Şirkətin ekoloji üzrə vitse–prezidenti, Baş ofisin Ekoloji layihələrin idarə edilməsi şöbəsi və Ekologiya idarəsi tərəfindən həyata keçirilir.

Şirkət tərəfindən 2016-cı il ərzində 15,0 mln. manat məbləğində maliyyə vəsaiti ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması istiqamətində xərclənmişdir.

2016-cı ildə ekoloji cərimə, yeni tullantıların yayılması və qanunvericiliyin pozulması nəticəsində dəyən zərərə görə heç bir ödənişlər edilməmişdir.

Ekoloji tədbirlərə çəkilən xərclər, mln. manat

Beynəlxalq və yerli standartların tətbiqi

SOCAR ətraf mühitin mühafizəsinin idarə edilməsi sistemləri üzrə dünyada mövcud olan beynəlxalq standartları öz fəaliyyətində tətbiq etməkdədir. Bununla belə, TSE-ISO EN 14001 beynəlxalq standartına

uyğunluğun yoxlanılması üçün sənədləri verən təşkilat tərəfindən hər il audit yoxlamaları keçirilir, sertifikatlar yenilənir və onların vaxtı növbəti il üçün uzadılır.

Cədvəl 11. SOCAR-daTSE-ISO EN 14001 beynəlxalq standartının sertifikatını almış müəssisələrin siyahısı

İdarələr	Verilmə tarixi, il
Ekologiya idarəsi	2012
Qaz emalı zavodu	2012
Geofizika və geologiya idarəsi	2013
“Azəriqaz” İB	2013
Əmək şəraitinin normalarının işlənməsi idarəsi	2013
Nəqliyyat idarəsi	2012
Dalğıc və qəza-xilasetmə işləri idarəsi	2014
Bakı Ali Neft Məktəbi	2014
“Azneft” İB-nin Dalma qurğularının təmiri və kirayəsi üzrə eksperimental idarəsi	2012
“Azneft” İB-nin Qaz anbarlarının istismarı idarəsi	2013
“Azneft” İB - “28 May” NQÇİ	2013
Qaz ixrac idarəsi	2013
Kompleks qazma işləri trestı	2016

Ətraf Mühitə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi

SOCAR-ın həyata keçirdiyi bütün layihələr üçün Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu Konvensiyalara, yerli və beynəlxalq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq Ətraf Mühitin İlk Vəziyyətinin Qiymətləndirilməsi (ƏMİVQ) və Ətraf Mühitə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) sənədləri üzrə 2016-cı ildə 7 sənəd işlənilib hazırlanmış və təsdiq edilmişdir.

2016-cı il ərzində Ekologiya idarəsi tərəfindən SOCAR-ın struktur bölmələri üçün 17 ədəd ekoloji normativ sənəd hazırlanmış, təsdiq edilmiş və təhvil verilmişdir.

Ekoloji maarifləndirmə və təbliğat

SOCAR struktur bölmələrdə çalışan işçi heyətin ekoloji problemlər haqqında biliklərinin artırılmasının davamlı inkişafın əsaslarından biri olduğunu qəbul edir.

2016-cı ildə Təlim, tədris və sertifikatlaşdırma idarəsinin kadr hazırlığının təşkili mərkəzində aşağıdakı məsələlər üzrə maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirilmişdir:

- SOCAR-ın ekoloji siyasəti;
- Tullantıların idarə olunması;
- Neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri və s.

Maraqlı təbəflərin cəlb edilməsi

SOCAR cəmiyyət və işçiləri arasında ekoloji problemlər haqqında biliyi artırmaq məqsədilə, hər il olduğu kimi 2016-cı ildə də bir sıra tədbirlərdə iştirak etmişdir.

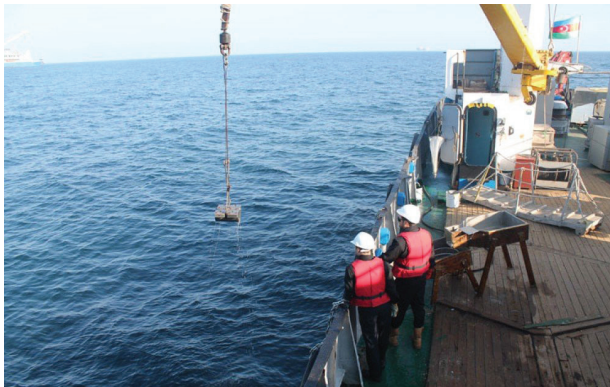
2016-cı ildə SOCAR beynəlxalq ekoloji günlər çərçivəsində aşağıdakı xüsusi tədbirlərə qatılmışdır:

- "Ümumdünya Su Məməllilərinin Mühafizəsi Günü"nə həsr olunmuş açıq dərs;
- İDEA İctimai Birliyinin çağırışı ilə "Yer saati" aksiyası;
- "5 iyun - Ümumdünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü"nə həsr olunmuş tədbir;
- Bakı Slayyan Universitetinin Məktəb-Lisey Kompleksinin şagirdlərinin iştirakı ilə "Ozon təbəqəsinin mühafizəsi günü" nə həsr olunmuş açıq dərs;
- "28 may" NOÇİ ilə birlikdə Çilov adasında məktəblilər ilə birlikdə "Biz dünyanı təmizləyirik" mövzusunda aksiya.

Ekoloji monitorinq sistemi

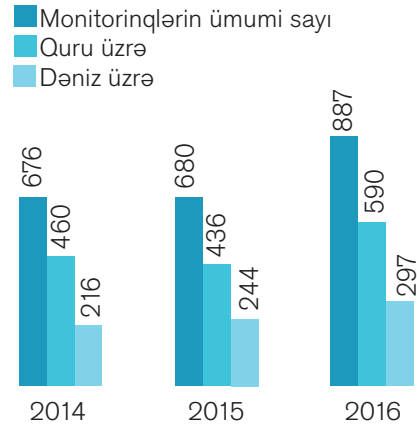
SOCAR-ın fəaliyyət sahələrində həyata keçirilən monitorinqlər zamanı neft-qaz hasilatının Xəzər dənizinin ekosisteminə təsirinin müəyyənəşdirilməsi məqsədilə su mühitinin ümumi fiziki-kimyəvi xassələri, biogen maddələrin və neft məhsullarının tərkibi və miqdarı, dib çöküntülərinin tərkibi, üzvi maddələr, mikroorqanizmlərin taksonomiyası, planktonların kütləsi hərtərəfli tədqiq edilir və antropogen təsirin dərəcəsi müəyyənəşdirilir.

SOCAR-ın obyektləri üzrə tədqiqatlar ekspedisiyası qrupları tərəfindən 2016-cı il ərzində ümumilikdə 887 ekoloji monitorinq işləri həyata keçirilmişdir¹⁶ (daha ətraflı baxın Şəkil 4). Monitorinqlərin nəticələri Coğrafi Məlumat Sisteminin bazasına daxil edilmişdir.

¹⁶ 2016-cı ildə ekoloji monitorinqlərin sayının artmasına səbəb ekoloji nəzarətin gücləndirilməsi və tələb olunan ekoloji normativ sənədlərin sayının artması olmuşdur.

Şəkil 4. 2014-2016-cı illər üzrə SOCAR-ın dənizdə və quruda yerləşən fəaliyyət sahələri üzrə əməliyyatların ekoloji monitorinq dinamikası.

Qlobal iqlim dəyişmələrinə təsirin azaldılması

Qlobal iqlim dəyişmələri ekoloji problemlər sırasında bəşəriyyəti narahat edən problemlərdən biridir və SOCAR bu sahədə ölkəmizin tərəfdaş çıxdığı BMT-nin "İqlim Dəyişmələri Haqqında Çərçivə Konvensiyası"nın və 22 aprel 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının imzaladığı Paris İqlim Sazişi çərçivəsində ölkəmizə aid müvafiq öhdəliklərini yerinə yetirməkdədir. Paris İqlim Sazişi iqlim dəyişikliyi üzrə riskləri minimuma endirmək məqsədilə bazarda olan şirkətlər və təşkilatlarla dövlət qurumları arasında əməkdaşlığı önə çıxardır və bu istiqamətdə birgə yenilikçi həllərin axtarışı və tətbiqinə təkan verir.

İqlim dəyişmələrinə təsirin azaldılması məqsədilə, SOCAR planlı şəkildə, neft və qazın çıxarılması, nəqli və emalında vahid məhsula düşən enerji tutumunun azaldılması, enerji səmərəli avadanlıq və texnologiyaların tətbiqi və s. kimi müxtəlif tədbirlər həyata keçirir.¹⁷ Məsələn: "Azərikimya" İB-də atmosfərə atılan qazların tam tüstüsüz yanmasını təmin etmək üçün məşəl qurğusu təmir edilmiş və şam başlıqları dəyişdirilmiş, etilen istehsalatında quruducular regenerasiyaya hazırlanarkən məşələ üfүүлən yanacaq qazı sistemə qaytarılır.

Havaya atılan tullantıların effektiv idarə olunması birbaşa olaraq emissiyaların uçotu və nəzarətindən aslıdır. SOCAR-da stasionar mənbələrdən atmosfərə atılan İEYQ-nın və çirkləndirici maddələrin miqdarının hesablanması üçün 2015-ci ildə yeni metodika sənədi hazırlanmış, sənədin təsdiqlənməsi üçün 2016-cı ildə Dünya Bankının GGFR təşkilatı ilə Ekologiya və Təbii

¹⁷ Ətraflı bax: SOCAR-ın 2015-ci il üzrə Davamlı inkişaf haqqında hesabatı, səh.45-47.

Sərvətlər Nazirliyinin İqlim Dəyişmələri və Ozon Mərkəzi ilə razılaşdırılmışdır.

Türkiyədə də İstixana effekti yaradan qazların (İEYQ) emissiyalarının hesablanması və bu barədə hesabatın təqdim edilməsi mövzusunda dinamik proseslər müşahidə edilir. Türkiyədə İEYQ emissiyalarının idarə edilməsi sahəsində qüvvəyə minən ilk qanunvericilik 25 aprel 2012-ci il tarixli 28 274 sayılı "İstixana effekti yaradan qazların emissiyalarının izlənilməsi haqqında təlimat" olmuşdur. Təlimatın qüvvəyə minməsi ilə Petkimin 2015-2016-cı illər üzrə İEYQ emissiyaları haqqında hesabat vermək və onu təsdiqləmək öhdəliyi yarandı. Lakin sözü gedən təlimata iki dəfə dəyişiklik edilmiş və ən son bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi 2017-ci ilin oktyabr ayına qədər uzadıldığı haqqında Türkiyənin Ətraf Mühit və Şəhərsalma Nazirliyinin (Nazirlik) səlahiyyətli şəxsləri tərəfindən məlumat verilmişdir. Bu səbəbdən, sözü gedən öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün 2017-ci ilin yanvar ayında Petkim Nazirlik tərəfindən akkreditə edilmiş üçüncü tərəfə təşkilat ilə müqavilə bağlanmış və qeyd edildiyi kimi, İEYQ emissiyaları haqqında hesabatın hazırlanması üzrə işlər 2017-ci ilin oktyabr ayında tamamlanacaqdır.

Beləliklə, işlər tamamlanıb və hesabatlar Nazirlik tərəfindən təsdiq edildikdən sonra onlar SOCAR-ın və Petkimin korporativ veb saytlarında dərc ediləcək və Şirkətin maraqlı tərəfləri bu haqda korporativ xəbərlər vasitəsilə məlumatlandırılacaqlar.

SOCAR-da İEYQ emissiyaları haqqında məlumat,¹⁸ min ton CO₂-ekv.

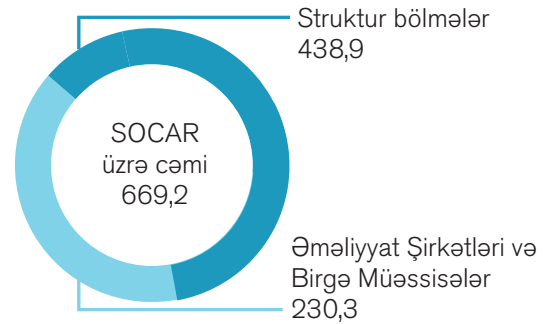
¹⁸ İstehsalat fəaliyyəti məhdud olduğu üçün "SOCAR Enerji Ukrayna" göstəriciləri sxemdə əhatə olunmayıb. "SOCAR Enerji İsveçrə" üzrə fəaliyyət məhdudluğundan yalnız dolayı emissiyalar əmələ gəlir.

¹⁹ "SOCAR Enerji Gürcüstan" üzrə ötən illərdə elektrik enerjisinin sərfiyyatına görə dolayı emissiyaların həcmi elektrik enerjisinin sərfiyyatına görə cari hesabatda hesablanıb.

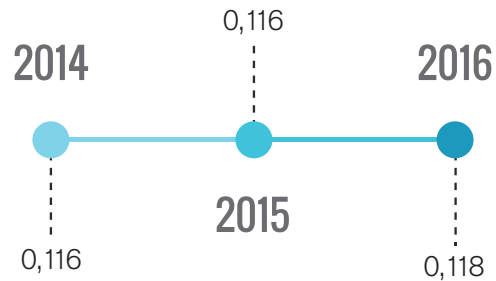
Cədvəl 12. 2016-cı ildə SOCAR Azərbaycan üzrə İEYQ emissiyaları haqqında məlumat, min ton CO₂-ekv.

İEYQ emissiyaları	2016
SOCAR üzrə cəmi	5989,8
o cümlədən:	
stasionar mənbələrdən	5891,1
o cümlədən:	
Struktur bölmələr	5624,4
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	266,6
mobil mənbələrdən	98,7
o cümlədən:	
Nəqliyyat idarəsi	79,5
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	19,2

2016-cı ildə SOCAR Azərbaycan üzrə elektrik enerjisinin istehlakından (dolay yolla) hesablanan İEYQ emissiyaları haqqında məlumat, min ton CO₂-ekv.

2014-2016-cı illərdə SOCAR Azərbaycan üzrə birbaşa emissiyaların intensivlik nisbəti (işçi sayına görə min ton CO₂-ekv. emissiyaların əmələ gəlməsi)²⁰

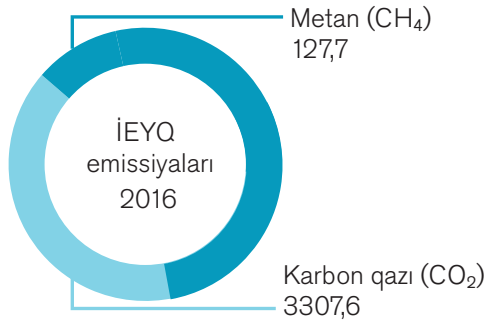
İEYQ emissiyalarının azalma tendensiyası özünü daha çox SOCAR-da hasil olunan qazın idarə edilməsində göstərir. Beləki, atmosfərə birbaşa atılmalara səbəb ola biləcək quyular borularla qazıyım sisteminə

²⁰ SOCAR-ın Gürcüstan, Ukrayna və İsveçrədə fəaliyyəti ilə əlaqədar emissiya intensivliyinin dəyəri əhəmiyyətli olmadığından, sxemdə əks olunmayıb.

birləşdirilir, qaz həcmi az olan quyularda boruarxası fəzalar kipləşdirilir, ləğv olunmuş quyulardan isə neft və qaz sızmalarının baş verməməsi üçün həmin quyular müvafiq metodikaya uyğun ləğv edilir.

Hazırda İEYQ emissiyalarının daha da azaldılması məqsədilə SOCAR-da 2017–2022-ci illər üçün “Səmt neft qazının azaldılması planı” hazırlanmış və struktur bölmələrin müzakirəsinə verilmişdir. Bu kimi layihələrin SOCAR tərəfindən növbəti illərdə də davam etdirilməsi qarşıya məqsəd qoyulmuşdur. Bu sahədə görülməsi planlaşdırılan tədbirlərdən biri də istilik effekti yaradan təbii qazın havaya atılmasının qarşısını almaqla, həmin təbii qazın şəbəkəyə qəbul olunmasını təmin etməkdir (daha ətraflı məlumat üçün baxın Qoşma 5).

SOCAR-ın (Azərbaycan) fəaliyyəti nəticəsində atmosfərə atılan qazların miqdarı, min ton.

SOCAR, Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələrdə atmosfərə atılan çirkəndirici maddələr

Azərbaycan Respublikasının qanununa uyğun olaraq, ölkənin bütün energetika və sənaye sahələrindəki müəssisələri, o cümlədən SOCAR-ın bütün struktur bölmələri, Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr tərəfindən atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin miqdarı haqqında məlumatlar hər il Dövlət Statistika Komitəsinə təqdim edirlər. Qəbul olunan ekoloji sənədlərin hazırlanması məqsədilə SOCAR, Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələrdə atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin inventarlaşdırılması işləri aparılır.

Bu sahədə qeyri-müəyyənliklərin azaldılması məqsədilə müəssisələrdə hesabatların, istifadə olunan metodikalardan və qaydaların illik monitorinqi aparılır (daha ətraflı məlumat üçün baxın Qoşma 5). Aparılmış monitorinqlərin nəticələrinə əsasən atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin ümumi miqdarı təyin edilir (Cədvəl 13).

Cədvəl 13. 2016-cı ildə SOCAR üzrə atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin miqdarı, min ton

Müəssisələrin adı	Çirkəndirici maddələri miqdarı
SOCAR Azərbaycan üzrə cəmi	
o cümlədən:	131,55
bərk cisimlər	0,23
qaz və maye halında olan maddələr	131,32
“SOCAR Enerji Gürcüstan” üzrə cəmi	
o cümlədən:	0,43
bərk cisimlər	
qaz və maye halında olan maddələr	0,43
“SOCAR Enerji Ukrayna” üzrə cəmi	
o cümlədən:	0,07
bərk cisimlər	0,02
qaz və maye halında olan maddələr	0,055

Nəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrindən atmosfərə atılmalara ekoloji nəzarət

SOCAR 2009-cu ildən etibarən nəqliyyat parkında olan nəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrindən atmosfərə atılan zərərli qazlar Ekologiya idarəsi tərəfindən daima nəzarətdə saxlanılır. İl ərzində aparılan ekoloji ölçmə müayinələri zamanı mövcud normalara uyğun olan şirkətin 2915 ədəd nəqliyyat vasitəsinə ekoloji emblemlər təqdim olunmuşdur.²¹

Enerji sərfiyyatı

Enerji təhlükəsizliyi və enerji səmərəliliyi iqlim dəyişikliyinə əsas həllərdən biridir. SOCAR özünün ekoloji siyasətində enerji səmərəliliyi və enerjiyə qənaəti rəhbər tutaraq Azərbaycan Respublikasında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması üzrə Dövlət Proqramı əsasında müxtəlif layihələr həyata keçirir.

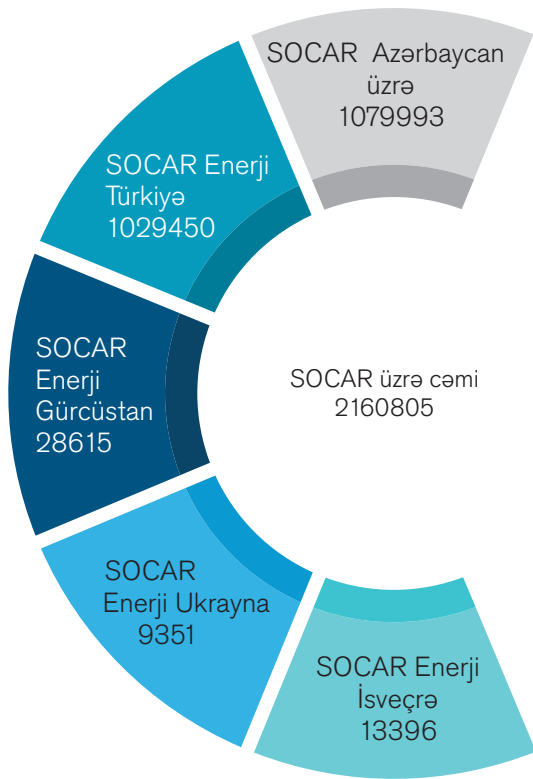
Enerji effektivliyini artırmaq məqsədilə Şirkətin müəssisələrində daha az enerji sərf edən avadanlıqlar quraşdırılır və texnoloji proseslərin korreksiyası həyata keçirilir. Şirkətin enerji effektivliyini ölçmək üçün Cədvəl 14-də əks olunan enerji intensivliyinin nisbəti hesablanır. Belə ki, 2015-ci ildə SOCAR Azərbaycan üzrə istifadə olunmuş elektrik enerjisinin intensivliyi nisbətində artımın səbəbi optimallaşdırma nəticəsində işçilərin sayının azalmasıdır.

Enerji intensivliyi əmsalının kiçik artımı enerji

²¹ Daha ətraflı baxın “SOCAR-ın 2015-ci il üzrə Davamlı inkişaf haqqında hesabatı, səh. 48-49.

effektivliyi tədbirlərinə olan ehtiyacı göstərir. Bu səbəbdən, Şirkətdə enerji ehtiyatlarının uçotu sistemi fəaliyyət göstərir ki, orada bütün bölmələrdən enerji istifadəsinin həcmi haqqında məlumat toplanılır, enerji sərfiyyatının optimal rejim sxemləri işlənilib hazırlanır. Bundan əlavə, bu il həyata keçirilən tədbirlər arasında Abşeronneft” NQÇİ-də neft quyularının istismarında köhnə nasosların enerjiyə qənaətli vintli nasoslarla əvəz edilməsi, neftvuran nasosların tezliyini tənzimləmək üçün xüsusi işəsalma qurğularının istifadəsi, köhnə tipli dizel generatorları əvəzinə yanacaq sərfi nisbətən az olan dizel generatorlarının tətbiq edilməsini qeyd etmək olar.

2016-cı il ərzində SOCAR-da elektrik enerjisi sərfiyyatı haqqında məlumat, min kVt/saat

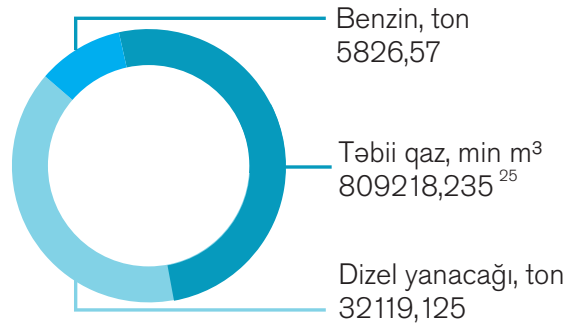
Cədvəl 14. 2014-2016-cı illər üzrə enerji intensivliyinin nisbəti (işçi sayına görə min kVt/saat elektrik enerjisindən istifadə) ²²

Müəssisələrin adı	2014	2015	2016
SOCAR Azərbaycan	20,2	21,1	21,3
“SOCAR Enerji Türkiyə” (Petkim) ²³	360,59	428,12	433,82
“SOCAR Enerji Gürcüstan”	5,3	7,85	6,73
“SOCAR Enerji Ukrayna”	4,6	3,7	5,4
“SOCAR Enerji İsveçrə”	20,4	19,7	18,7

²² Müəssisədə istifadə olunan elektrik enerjisi göstəricisinin çalışan işçilər sayına olan nisbəti Elektrik enerjisi intensivliyi əmsalına bərabərdir.

²³ Cari ildə “SOCAR Enerji Türkiyə”nin ekoloji göstəriciləri yenidən hesablanmış və müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR Azərbaycan üzrə istifadə olunmuş yanacaq haqqında məlumat ²⁴

Tullantıların idarə olunması

SOCAR ətraf mühitin qorunmasına və “sıfır tullantı” prinsipinə önəm verən beynəlxalq şirkət olaraq neft, qaz və neft-kimya sənayesinə xas olan bütün tullantıları mərkəzləşdirilmiş qaydada idarə edir. Tullantıların idarə olunmasının əsas prinsiplərini özündə əks etdirən SOCAR-ın “Tullantıların idarə olunması planı” (TİOP) bütün idarə və müəssisələrdə tətbiq olunur.

2016-cı il ərzində Tullantı Mərkəzinə 13127 ton qazma şlamı və 505,62 ton istehsalat tullantısı qəbul edilmişdir. SOCAR-ın Ekologiya idarəsi ilə Almaniyanın Econ Industries GmbH arasında imzalanmış müqaviləyə əsasən Mərkəzdə qazma şlamının emalı üçün Almaniya istehsalı olan 2 ədəd VacuDry vakuüm-distillə qurğuları quraşdırılmışdır. Sözdədən qurğular qazma şlamının emalı üçün bütün zəruri komponentləri özündə birləşdirən, müasir texnologiya əsasında avtomatik rejimdə fəaliyyət göstərən kompleks sistemlərdən ibarətdir.

İstehsalat prosesi zamanı formalaşan qazma şlamı və bərk istehsalat tullantılarının gələcəkdə utilizə edilməsi məqsədilə Qaradağ rayonunda yerləşən Tullantı Mərkəzində qəbul edilir və müvəqqəti saxlanılır.

²⁴ Bu göstərici nəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrində istifadə olunan yanacağın miqdarını əks edir.

²⁵ Ötən illərdə “Azneft” İB tərəfindən yalnız boruların qızdırılmasına sərf olunan təbii qazın əks olunması ümumi rəqəmin tam olmaması ilə nəticələnmişdir. Bu səbəbdən həm istehsalat, həm də məişətdə sərf olunan ümumi təbii qazın həcmi yenidən hesablanmış və cari Hesabata əlavə olunmuşdur.

Şəkil 5-də əks olunduğu kimi, ötən illə müqayisədə qazma quyularının sayının və qazma işlərinin həcmnin artmasına nəticəsində qazma şlamının həcmi 11%, köhnə çənlərin təmiri və istismardan çıxarılması nəticəsində əmələ gələn neft şlamının həcmi 30% artmışdır. Tullantı Mərkəzində yığılan və təkrar istifadəyə yararlı materiallar isə, misal üçün taxta, kağız, rezin və s. tullantılar, aidiyyəti üzrə digər təşkilatlara istifadə və ya təkrar emal üçün təhvil verilir.

Əmələ gəlmiş, istifadə olunmuş və digər təşkilatlara daşınmış tullantıların miqdarı haqqında məlumat Cədvəl 15-də əks olunub. Tullantıların daha ətraflı bölgüsü (təhlükəli və aztəhlükəli olmaqla) Qoşma 5-də təqdim olunub.

Cədvəl 15. 2014-2016-cı illərdə SOCAR-da tullantıların idarə edilməsi, min ton ²⁶

Tullantının növü	2016
SOCAR Azərbaycan üzrə ²⁷	
əmələ gəlmiş tullantılar	60,98
istifadə olunmuş tullantılar	0,91
kənar təşkilatlara ötürülmüş tullantılar	45,04
Tullantı Mərkəzinə ötürülmüş tullantılar	13,709
"SOCAR Enerji Türkiyə" üzrə ²⁸	
əmələ gəlmiş tullantılar	30,72
emal olunmuş tullantılar ²⁹	10,1
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar	21,1
"SOCAR Enerji Ukrayna" üzrə	
əmələ gəlmiş tullantılar	2,13
istifadə olunmuş tullantılar	0
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar	2,13

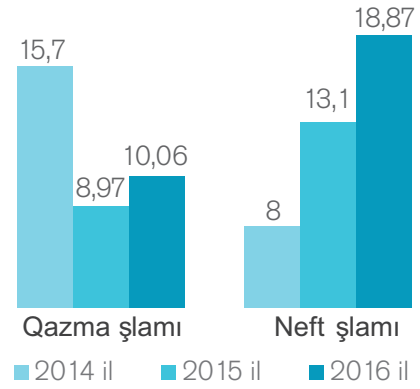
²⁶ "SOCAR Enerji Gürcüstan" və "SOCAR Enerji İsveçrə" müəssisələrində istehsalat fəaliyyəti məhdud olduğu üçün göstəricilər cədvəldə əhatə olunmamışdır.

²⁷ Ötən ilin hesabatında əks olunan rəqəmlərlə uyğunsuzluqlar öncədən m³ ilə ifadə olunan bir sıra aztəhlükəli tullantıların tona vahid əmsal ilə çevrilməməsi nəticəsində yaranmışdır. Həmçinin, metal tullantılar bəzi müəssisələr tərəfindən təhlükəli əvəzinə aztəhlükəli tullantılar kimi hesablanmışdır. Ekologiya idarəsinin Ekoloji ölçmə və tullantıların idarə olunması departamenti tərəfindən aparılmış dəqiqləşdirmədən sonra əldə edilən SOCAR üzrə son üç ilin rəqəmləri bu cədvəllərdə öz əksini tapmışdır.

²⁸ "SOCAR Enerji Türkiyə"yə məxsus bir sıra şirkətlər (məsələn, "STAR" NEZ və s.) tikinti mərhələsində olduqları səbəbindən, Hesabata yalnız Petkimin fəaliyyəti ilə bağlı göstəricilər daxil olmuşdur. Emal olunmuş tullantılara Petkimin ərazisində yandırılan tullantılar aiddir.

²⁹ Emal olunmuş tullantılara Petkimin ərazisində yandırılan tullantılar aiddir.

Şəkil 5. 2014–2016-cı illərdə SOCAR Azərbaycan üzrə əmələ gələn qazma və neft şlamı, min ton

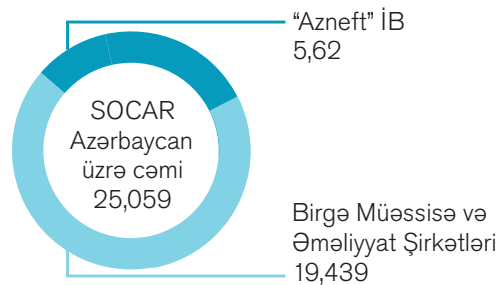

Lay sularının idarə olunması

Xəzər dənizi akvatoriyasının mühafizəsi SOCAR-ın ekoloji siyasətinin prioritet məsələlərindədir. Karbohidrogen məhsullarının hasilatı zamanı yaranan lay sularının ətraf ərazilərə axıdılmasının qarşısını almaq üçün SOCAR-da artıq bir çox illərdir ki, lay sularının idarə edilməsi sistemi mövcuddur və hasil olunan lay suları qapalı şəkildə utilizə olunur. Bu istiqamədə davamlı olaraq qabaqcıl texnologiyaların öyrənilməsi və tətbiq olunması üzrə işlər aparılır. Bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq "28 May" NOÇİ-nin Günəşli yatağında yerləşən DDÖ-də və "Neft Daşları" NOÇİ-nin fəaliyyət sahələrində formalaşan lay sularının qapalı utilizasiyası və təkrar laylara vurulması məqsədilə gücü sutkada 3550 m³ olan müasir avadanlıq istismar edilməkdədir.

2016-cı ildə neft hasilatı nəticəsində "Azneft" İB, Birgə Müəssisə və Əməliyyat Şirkətləri üzrə əmələ gəlmiş lay sularının həcmi aşağıdakı sxemdə əks edilmişdir.

2016-cı il üzrə SOCAR Azərbaycan üzrə əmələ gəlmiş lay suları haqqında məlumat, mln. m³

Neft dağılmalarına qarşı qabaqlayıcı və cavab tədbirləri

Karbohidrogen məhsulları ilə fəaliyyət göstərən bir

şirkət kimi neft və digər dağılmaların baş verməsi riski yüksəkdir. Bu səbəbdən, həm quru ərazilərdə, həm də dənizdə neftin və neft məhsullarının dağılmasına qarşı mübarizə məsələlərinə böyük diqqət yetirir. SOCAR-ın Fövqəladə Hallar Komissiyası tərkibində yaradılmış "Neft və neft məhsulları dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi əməliyyatlarının idarə olunması üzrə" işçi qrupu fəaliyyət göstərir.

2014-cü ildə SOCAR-ın prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş "Neft dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi planı" (NDXLP) bu sahədə rəhbər sənəd kimi qəbul edilmişdir. Neft dağılması riski olan müəssisələrdə təsdiq edilmiş təlim-məşq proqramlarına uyğun ilkin hazırlıq tədbirləri keçirilmişdir. SOCAR-ın müəssisələrində dağılmalara qarşı cavab tədbirləri üzrə maarifləndirmə kursları təşkil edilmişdir.

Neftin nəqli mərhələsində dağılma səbəblərindən biri boru kəmərlərinin korroziyası və deşilməsidir. 2016-cı ildə neft kəmərlərində qırılma hallarının qarşısının alınması məqsədilə əsaslı təmir proqramına uyğun olaraq cəmi 22 886 metr uzunluğunda müxtəlif növ boru kəmərləri əsaslı təmir edilmiş, və neft sızmalarının qarşısı alınmışdır. İl ərzində köhnə boru kəmərlərində kiçik sızmalardan başqa böyük deşilmələr və ya neft dağılmaları qeydə alınmamışdır.

Regionda çalışan neft şirkətləri (BP Azərbaycan, Karasu ƏŞ, Salyanoyl ƏŞ və digər) ilə məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur ki, bu da boru kəmərlərində baş verən qəzalara operativ reaksiya verməyə və deşilmələrin aradan qaldırılması işini tezləşdirməyə imkan verir.

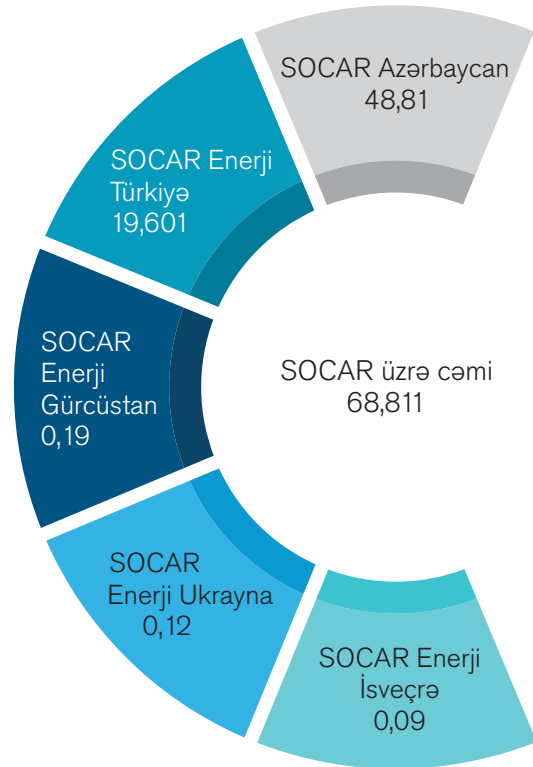
2016-cı il ərzində SOCAR-ın strukturlarının istehsalat sahələrində qəza neft dağılması baş verməmişdir və əhəmiyyətli həcmdə neft dağılması olmamışdır.

Su təsərrüfatının idarə olunması

Su ehtiyatlarından maksimum dərəcədə səmərəli istifadə etmək üçün SOCAR su ehtiyatlarının rəşional istifadəsi və onların çirklənmədən qorunması üzrə tədbirləri daim həyata keçirir və bütün yeni layihələrdə sudan səmərəli istifadə üçün ən yeni innovativ yeniliklərin tətbiqinə üstünlük verir.

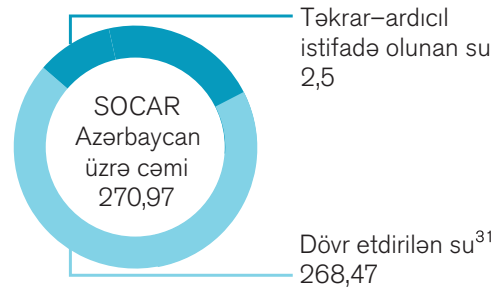
SOCAR-ın dənizdə yerləşən fəaliyyət sahələrində suya olan tələbatın ödənilməsi məqsədilə isə dəniz suyunu duzsuzlaşdıran Əks-Osmos qurğuları istifadə olunur. SOCAR-ın müəssisələri tərəfindən istifadə olunan suyun həcmi, eləcə də mənbələrinə görə alınmış suyun miqdarı Qoşma 5-də daha ətraflı əks olunub.

2016-cı ildə SOCAR üzrə istifadə edilmiş suyun həcmi haqqında məlumat, mln. m³

Lay suları ilə yanaşı SOCAR-ın fəaliyyət sahələrində formalaşan məişət-fekal sularının idarə olunması istiqamətində də genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Belə ki, Neft Daşları NQÇİ-də və Çilov adasında formalaşan məişət-fekal suların idarə olunması məqsədilə bioloji təmizləyici qurğular müvəfəqiyyətlə istismar edilməkdədir.

2016-cı ildə SOCAR-da dövr etdirilən və təkrar-ardıcıl istifadə olunan suyun həcmi haqqında məlumat,³⁰ min m³

Pozulmuş ekosistemlərin bərpası

Benəlxalq təşkilatlar ilə aparılmış uğurlu əməkdaşlığın nəticəsi olaraq ECOREM şirkəti tərəfindən 2014-cü ildə Abşeron yarımadasında neft

³⁰ Gürcüstan, Türkiyə, Ukrayna və İsveçrədə yerləşən müəssisələrin obyektlərində dövr etdirilən və təkrar-ardıcıl istifadə olunan suya tələbat olmadığına görə göstəricilər qeyd olunmur.

³¹ 2016-cı ildə dövr etdirilən suyun həcmində yaranan azalma Qaz emalı zavodunda hesablama metodikasında edilən dəyişikliklə əlaqədar olmuşdur.

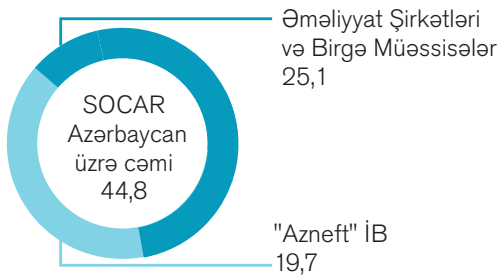
və neft məhsulları ilə çirklənmiş ərazilərin bərpası üzrə Texniki-iqtisadi əsaslandırma sənədi hazırlanmışdır. SOCAR-ın ekosistemin bərpasına və rekultivasiya prosesinə yanaşması çoxmərhləlidir. Belə ki, ilk növbədə Bakı şəhərinə daha yaxın olan ərazilər, strateji əhəmiyyətli sahələr və daha sonra isə yaşayış yerlərinin ətrafında olan çirklənmiş ərazilərin reabilitasiyası siyasəti aparılır.

SOCAR-ın həyata keçirdiyi bərpa işləri nəticəsində, neft məhsulları və lay suları ilə çirklənmiş ərazilərin ümumi sahəsində ildən-ilə azalmalar müşahidə olunur. (daha ətraflı məlumat üçün baxın Qoşma 5).

Cədvəl 16. 2016-cı il üzrə SOCAR-ın "Azneft" İB, BM və ƏŞ-də neft məhsulları ilə çirklənmiş və lay suları altında qalmış torpaqlar haqqında məlumat,³² ha

Torpaqların çirklənmə səbəbi	"Azneft" İB	BM və ƏŞ
Çirklənmiş torpaqların ümumi sahəsi	971,35	1221,88
Neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqların sahəsi	694,47	731,57
Lay suları altında qalmış torpaqların sahəsi	276,88	490,31

2016-cı ildə SOCAR-ın neft, neftli su və digər stehsalat tullantıları ilə çirklənmiş torpaq sahələrinin bərpası və abadlaşdırılması haqqında məlumat, ha³³

Gigiyena və epidemiologiya xidmətləri

SOCAR-ın müəssisə və təşkilatlarında çalışan işçilərin əməyinin mühafizəsinə, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınmasına, yaşayış sahələri üzrə sanitariya-gigiyenik, sağlamlığın qorunması, yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və əks epidemik tədbirlərin keyfiyyətlə həyata keçirilməsinə Ekologiya idarəsinin Gigiyena və epidemiologiya mərkəzi (GEM) nəzarət edir.

2016-cı il ərzində SOCAR-ın müəssisə və

³² SOCAR-ın xaricdə yerləşən müəssisələrinin obyektlərində bu cür statistik hesabat aparılmır.

³³ SOCAR-ın xaricdə yerləşən müəssisələrinin obyektlərində bu cür statistik hesabat aparılmır.

təşkilatlarında sanitariya-epidemioloji nəzarətin həyata keçirilməsi məqsədilə 160 obyektə sanitariya-gigiyenik nəzarət işi həyata keçirilmişdir. Əksəpidemik tədbirlər çərçivəsində 30 nəfərdə vərəm xəstəliyi aşkar edilmiş və müalicə edildikdən sonra 26 nəfərə işə buraxılma barədə arayış verilmişdir.

Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq

Qlobal Ekologiya Fondu (GEF) və BMT-nin İnkişaf Proqramı (UNDP) ilə birgə əməkdaşlıq

GEF maliyyə və UNDP-nin texniki dəstəyi ilə hazırlanmış "Azərbaycanın yanacaq istehlakı sektorunda karbon emissiyasının azaldılmasını təmin edən Milli Fəaliyyətlər Planı (NAMA)" layihəsi 2015-ci ildə Qlobal Ekologiya Fondu (GEF) tərəfindən təsdiq edilmişdir və 2016-cı ildə işlərə start verilmişdir.

Layihənin həyata keçirilməsinə maliyyə yardımı məqsədilə SOCAR tərəfindən çəkiləcək xərclərə əlavə olaraq GEF öz büdcəsindən 3,55 mln. manat, UNDP isə 0,2 mln. manat ayırmışdır. Layihə aşağıdakı komponentlər üzrə həyata keçirilir:

- SOCAR-ın Yaşıl Binalar Proqramı;
- SOCAR-da dayanıqlı nəqliyyat;
- SOCAR-da səmt qazının tutulması və son istehlakçıya verilməsi layihəsi.

Artıq layihəyə daxil edilmiş hər üç komponent üzrə müvafiq işlər görülmüşdür. Belə ki, Yaşıl Binalar Proqramı çərçivəsində enerji səmərəliliyi tətbiq ediləcək binalar müəyyən edilmiş, onlarda izolyasiya işləri görülür. Dayanıqlı nəqliyyat proqramı çərçivəsində hərəkətdə olan nəqliyyat vasitəsinin yanacağın qənaətinə gətirən idarə olunmanın təkmilləşdirilməsi layihəsi həyata keçirilmişdir. Səmt qazının tutulması və son istehlakçıya verilməsi layihəsi ilə bağlı təşkilati işlər görülür.

Dünya Bankının "Qlobal Qaz Yandırılmalarının Azaldılması (GGFR) üzrə Tərəfdaşlıq" təşkilatı ilə əməkdaşlıq

Dünya Bankının "Qlobal Qaz Yandırılmalarının Azaldılması (GGFR) üzrə Tərəfdaşlıq" təşkilatı ilə əməkdaşlıq çərçivəsində SOCAR Dünya Bankının "2030-cu ilə qədər səmt qazının normal hasilat prosesində yandırılmasının sifira endirilməsi" təşəbbüsünə qoşulmaqla öz üzərinə böyük missiya götürmüşdür. Belə ki, yaxın gələcəkdə atmosfərə atılan istər təbii, istərsə də səmt qazının həcmimin minimuma endirilməsini planlaşdırır. Bununla əlaqədar, 2017-2022-ci illər üçün "SOCAR və SOCAR-ın iştirak etdiyi

layihələrdə səmt qazı atılmalarının azaldılması planı" sənədi hazırlanmışdır. Hazırda "Azneft" İB-nin atmosfərə atılan səmt qazlarının azaldılması və neftlə çirklənmiş torpaqların təmizlənməsi üzrə konsepsiyası hazırlanır.

BP neft şirkəti ilə əməkdaşlıq

SOCAR və BP-Azərbaycan şirkətlərinin həyata keçirdiyi birgə layihə nəticəsində "Çıraq" platformasında şamda yandırılan qazın həcmi minimuma endirilmişdir. Bu uğurlu əməkdaşlıq nəticəsində hər il atmosfərə atılan CO₂-nin miqdarı 265 min ton azaldılmışdır. Sözügedən layihə GGFR-ın 4-cü Qlobal Forumunda "2015-ci ilin Mükəmməllik Sertifikatı"na layiq görülmüşdür.

SOCAR ilə BP-Azərbaycan arasında Tullantı Mərkəzinin Genişləndirilməsi Layihəsi üzrə yaradılan İşçi Qrupunun fəaliyyəti nəticəsində qazma şlamının emal olunması üçün müasir standartlara cavab verən avadanlıqlar seçilmişdir.

Ekologiya idarəsi ilə BP şirkəti arasında imzalanmış müqaviləyə əsasən BP şirkətinin fəaliyyət sahələrində formalaşan qazma şlamı VacuDry qurğusunda emal edilməsi məqsədilə Tullantı Mərkəzinə qəbul edilir.

2016-cı il ərzində Tullantı Mərkəzinin genişləndirilməsi layihəsinin icrası davam etdirilmiş və sentyabr ayında ETSN-in, BP neft şirkətinin, SOCAR-ın və o cümlədən ölkəmizin neft-qaz sektorunda fəaliyyət göstərən digər şirkətlərin nümayəndələrinin iştirakı ilə yenidən qurulmuş Tullantı Mərkəzinin açılışı olmuşdur.

Norveçin "Carbon Limits" şirkəti ilə əməkdaşlıq

Gözlə müşahidə oluna bilməyən qazların atmosfərə atılmasının həcmi təyin etmək məqsədilə Norveçin "Carbon Limits" şirkəti ilə 2016-cı ildə Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. SOCAR-ın strukturuna daxil olan bəzi müəssisələrin sızma mənbələrində (sobalara gələn qaz xətləri, maye yanacaq saxlayan çənlər, qaz kompressorları) instrumental ölçmə işləri aparılmışdır. Alınan nəticələrin müzakirə edilməsi üçün 2017-ci ilin may ayına birgə seminarın keçirilməsi planlaşdırılmışdır.

Tullantıların idarə olunması xidmətlərinin icrası ilə əlaqədar BP və TOTAL EP ABSHERON BV şirkətləri ilə gələcək əməkdaşlıq perspektivləri mövcuddur və növbəti illərdə də digər neft şirkətlərinə məxsus qazma şlamının Tullantı Mərkəzinə qəbul edilməsi və VacuDry qurğularında emalı nəzərdə tutulmuşdur.

Həmçinin, SOCAR Abşeron göllərinin bərpası, davamlı üzvi çirkləndiricilərin idarə olunması ilə əlaqədar Dünya Bankı və digər beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edir.

"SOCAR Enerji Gürcüstan"

"SOCAR Enerji Gürcüstan" şirkəti Gürcüstan dövlətinin Ətraf mühitin mühafizəsi və təbii sərvətlər nazirliyi (ƏMMTS) ilə sıx əməkdaşlıq edir. Şirkətin "Tullantıların idarə olunması planı" aidiyyəti nazirliklə razılaşdırılmış və təsdiq edilmişdir. Şirkətin bütün neft bazalarında ekoloji monitoring aparılmışdır. 2016-cı

ildə "Tullantıların idarə olunması məcəlləsi"nə uyğun olaraq bütün obyektlərdə tullantıların inventarizasiyası prosesi başa çatdırılmışdır. Təbii qaz itkilərinin həcmnin azalmasının təmin edilməsi, ətraf mühitə atılan qaz tullantılarının miqdarı azalmışdır.

Gürcüstan dövlətinin ƏMMTS nazirliyinə təqdim etmək üçün atmosfərə atılan zərərli maddələrin elektron hesabatı metodu tam mənimsənilərək tətbiq edilmişdir.

"SOCAR Enerji Türkiyə"

"SOCAR Enerji Türkiyə"nin "SAFE" (SOCAR Aims For Efficiency) təlimatı şirkətin əməyin mühafizəsi, təhlükəsizlik və ətraf mühitin (ƏMTƏM) idarəetmə sistemi üzrə 16 əsas prinsipi (məsələn, risklərin idarə olunması, podratçların fəaliyyətinə nəzarət, ekoloji qiymətləndirmə və digərləri) və onlara aid 100 hədəfi təsvir edir. Şirkətin fəaliyyəti ilə bağlı ƏMTƏM riskləri daim qiymətləndirilməli və sənədləşdirilməli, hər vacib risk üçün prioritet tədbirlər müəyyənləşdirilməlidir. Ən azı ildə bir dəfə müəyyən olunmuş prioritet tədbirlərin yerinə yetirilmə və ƏMTƏM idarəetmə sisteminin effektivliyi rəhbərlik tərəfindən xüsusi görüşlərdə təhlil olunur. Təhlilin nəticələri bütün daxili maraqlı tərəflərlə müzakirə olunur.

2016-cı ildə "SOCAR Enerji Türkiyə" şirkəti neft-kimya əməliyyatları üçün ISO 14001:2004 sertifikatının yenidən alınması başa çatmışdır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, enerji səmərəliliyi tədbirləri əsasən "SOCAR Enerji Türkiyə"nin neft-kimya əməliyyatları ilə bağlı olub. Şirkətin neft-kimya əməliyyatları ISO 50001 Enerjinin idarə olunması üzrə sertifikata malikdir. Həmçinin, suyun daha səmərəli istifadəsini təmin etmək üçün, Petkim ərazisində xüsusi barajda yığılan yağış bir neçə emal növlərindən keçərək bütün daxili istehsalat və məişət məqsədləri üçün istifadə olunur.

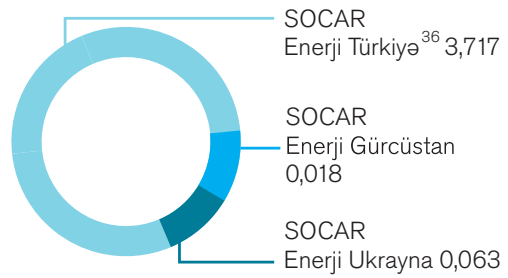
"STAR" NEZ əsas prinsipləri özündə birləşdirən ətraf mühitə mənfi təsirləri azaldan idarəetmə planını hazırlamışdır. "STAR" NEZ-də dəniz ekosisteminin qorunması məqsədilə və dəniz biomüxtəlifliyinin idarəedilməsi planı çərçivəsində dəniz tısbağaları və böyük dəniz məməlilələrinin izlənilməsini nəzərdə tutan proqrama start verilmişdir.

Dəniz sahilində aparılan tikinti-quraşdırma işlərinin ekoloji təsirlərini müntəzəm idarə etmək məqsədilə peyk görüntüləri xidmətlərindən də istifadə edilməkdədir. Ərazidə aparılan tikinti işləri ilə əlaqədar akredite edilmiş şirkət tərəfindən ətraf mühitə təsir edən amillərin kontakt ölçmələri aparılmış və nümunələr götürülərək təhlil edilmişdir.

"SOCAR Enerji Ukrayna"

Ukraynanın Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi atmosfərə atılmalara və çirkəndiricilərə görə normaları təyin edir. "SOCAR Enerji Ukrayna" yeni satış məntəqələrinin tikinti planlarını işləyir və ətraf mühiti çirkəndirən bütün atılmaları hesaba alır. Sonra isə bütün planlar müvafiq dövlət qurumları ilə razılaşdırılır. Bununla bərabər şirkət öz fəaliyyətində ətraf mühitə ən az ziyan vuran ən müasir və yaxşı ekoloji avadanlıq və texnologiyaların istifadəsinə çalışır.

2016-cı ildə SOCAR-ın xarici ölkələrdə olan müəssisələri tərəfindən həyata keçirilən ekoloji tədbirlərə sərf olunan vəsait haqqında məlumat,³⁴ mln. manat ³⁵

³⁴ "SOCAR Enerji İsviçrə" üzrə ekoloji tədbirlərə sərf olunan vəsait ümumi xərclərin dəyərinə nisbətən əhəmiyyətli olmadığından, cədvəldə əks olunmayıb.

³⁵ 2016-cı il üzrə illik məzənmə qiymətinə müvafiq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,5973 AZN, 1 GEL-0,6751 AZN, 1 TL-0,5278 AZN).

³⁶ STAR NEZ tərəfindən edilmiş ekoloji xərclərin həcmi əhəmiyyətsiz sayıldığından, bu göstərici yalnız "Petkim" və "PETLİM" tərəfindən edilmiş xərcləri əhatə edir.

Əsas maliyyə göstəriciləri, min manat

	2016	2015	2014
SOCAR Azərbaycan			
Cəmi cari aktivlər	5 931 786	5 995 618	3 656 838
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	16 789 816	15 015 617	12 802 737
CƏMİ AKTİVLƏR	22 721 602	21 011 235	16 459 575
Cəmi kapital	(10 915 472)	(10 337 788)	(10 357 208)
Cəmi cari passivlər	(5 617 944)	(4 018 250)	(2 917 182)
Cəmi uzunmüddətli passivlər	(6 188 186)	(6 655 197)	(3 185 185)
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	(22 721 602)	(21 011 235)	(16 459 575)
"SOCAR Enerji Türkiyə"			
Cəmi cari aktivlər	2 113 077	2 138 117	696 151
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	7 018 160	5 302 998	2 097 250
CƏMİ AKTİVLƏR	9 131 237	7 441 115	2 793 401
Cəmi kapital	(5 015 412)	(3 746 829)	(1 159 421)
Cəmi cari passivlər	(1 027 073)	(984 681)	(618 989)
Cəmi uzunmüddətli passivlər	(3 088 752)	(2 709 605)	(1 014 991)
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	(9 131 237)	(7 441 115)	(2 793 401)
"SOCAR Enerji Gürcüstan"			
Cəmi cari aktivlər	256 346	161 946	66 735
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	447 490	415 427	247 669
CƏMİ AKTİVLƏR	703 836	577 373	314 404
Cəmi kapital	157 565	99 592	15 017
Cəmi cari passivlər	(593 958)	(409 730)	(216 769)
Cəmi uzunmüddətli passivlər	(267 443)	(267 235)	(112 652)
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	(703 836)	(577 373)	(314 404)
"SOCAR Enerji Ukrayna"			
Cəmi cari aktivlər	61 259	61 081	47 395
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	128 520	135 019	88 673
CƏMİ AKTİVLƏR	189 779	196 100	136 068
Cəmi kapital	(171 648)	(103 818)	28 337
Cəmi cari passivlər	(13 980)	(86 466)	(90 166)
Cəmi uzunmüddətli passivlər	(4 151)	(5 816)	(74 239)
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	(189 779)	(196 100)	(136 068)
"SOCAR Enerji İsveçrə"			
Cəmi cari aktivlər	315 735	265 785	133 048
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	569 622	529 854	278 115
CƏMİ AKTİVLƏR	885 357	795 639	411 163
Cəmi kapital	(429 068)	(395 599)	(206 556)
Cəmi cari passivlər	(174 276)	(124 214)	(85 499)
Cəmi uzunmüddətli passivlər	(282 013)	(275 826)	(119 108)
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	(885 357)	(795 639)	(411 163)

QOŞMA 1

Şirkət haqqında	2014	2015	2016
Sənaye nəticələri			
Təsdiq edilmiş neft ehtiyatları, min ton	72 053,0	74 336,0	71 503,0
Təsdiq edilmiş qaz ehtiyatları, mln. m ³	54 956,0	55 002,0	51 978,0
Neft hasilatı, min ton	8 300,0	8 160,6	7 522,4
Qaz hasilatı, mln. m ³	7 010,0	6 871,5	6 266,8
Neft emalı, min ton	6 740,5	6 478,9	6 009,4
Qaz emalı, mln. m ³	3 655,3	3 401,8	3 000,7
İstehsal olunmuş məhsullar ³⁷ (min ton), o cümlədən	8851,09	6055,22	5455,01
Avtomobil benzinləri	1 238,25	1 223,92	1 139,58
İlkin emal benzini fraksiyası (Azərikimya İB-yə)	217,30	195,33	173,58
Hidrotəmizlənmiş benzin (Azərikimya İB-yə)	203,96	0	0
Reaktiv mühərrik yanacağı	957,66	688,31	627,34
Dizel yanacağı	2 859,67	2 053,36	1 881,90
Propan-propilen fraksiyası	10,12	0	0
Butan-butilen fraksiyası	174,05	0	0
Yüngül fleqma	210,88	154,53	160,18
Ağır fleqma	702,93	0	0
Soba mazutu	249,17	313,02	398,62
Neft koksu	260,06	254,78	206,59
Maye qazlar	184,17	157,62	185,62
Təmizlənmiş quru qaz (Azərikimya İB-yə)	57,19	64,94	59,30
Hidrogen tərkibli qaz	2,04	0	0
Vakuum qazoylu	1 101,61	689,39	365,00
Mühərrik yanacağı	106,13	63,61	68,41
Bitum	262,85	171,77	179,13
Sürtkü yağları	53,05	24,64	9,76
"Azərikimya" İB üzrə istehsal olunmuş məhsullar haqqında məlumat (min ton), o cümlədən	480,1	484,01	459,61
Etilen	104,04	106,65	103,36
Propilen	56,49	56,29	52,08
Butilen-butadien fraksiyası	30,16	24,79	22,17
Piroliz qətranı	71,77	73,35	69,99
Ağır qətran	18,72	20,30	15,69
Propan	0,52	0,60	0,46
Yanacaq qazı	86,10	85,47	86,16
Polietilen	101,04	103,49	100,26
Saf izopropil spirti	10,57	12,25	8,94
Saf diizopropil efiri	0,69	0,82	0,50
Büdcə ödənişləri, mlrd. manat	1,851	1,485	1,394
Nizamnamə kapitalı, mlrd. manat	1,496	1,614	1,802
İqtisadi göstəricilər, min manat			
SOCAR Azərbaycan üzrə			
Yaranmış iqtisadi dəyər	4 849 165	4 619 975	3 846 734
Gəlirlər	4 849 165	4 619 975	3 846 734
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(2 289 175)	(2 272 379)	(2 426 761)
Əməliyyat xərcləri	(614 517)	(530 183)	(877 822)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(542 197)	(534 157)	(572 645)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(137 810)	(260 993)	(321 521)
Dövlətə ödənişlər	(369 067)	(469 647)	(437 192)
Cəmiyyətə investisiyalar	(625 584)	(477 399)	(217 580)

³⁷ 2014-cü il üzrə göstəricilər Heydər Əliyev adına BNEZ və "Azərneftyağ" NEZ-i əhatə edir

Xalis iqtisadi dəyər	2 559 990	2 347 596	1 419 973
"SOCAR Enerji Türkiyə" üzrə			
Yaranmış iqtisadi dəyər	1 763 962	2 137 801	2 989 189
Gəlirlər	1 763 962	2 137 801	2 989 189
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(1 591 621)	(1 713 605)	(2 415 585)
Əməliyyat xərcləri	(1 472 948)	(1 502 469)	(1 928 326)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(73 178)	(107 864)	(172 505)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(45 126)	(91 269)	(216 463)
Dövlətə ödənişlər	(369)	(12 003)	(98 291)
Cəmiyyətə investisiyalar	0	0	0
Xalis iqtisadi dəyər	172 341	424 196	573 604
"SOCAR Enerji Gürcüstan" üzrə			
Yaranmış iqtisadi dəyər	526 138	566 221	858 555
Gəlirlər	526 138	566 221	858 555
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(484 904)	(509 781)	(777 671)
Əməliyyat xərcləri	(460 502)	(477 945)	(719 910)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(15 139)	(22 449)	(34 057)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(7 692)	(9 223)	(17 693)
Dövlətə ödənişlər	(1 571)	(164)	(6 011)
Cəmiyyətə investisiyalar	0	0	0
Xalis iqtisadi dəyər	41 234	56 440	80 884
"SOCAR Enerji Ukrayna" üzrə			
Yaranmış iqtisadi dəyər	231 209	180 191	280 485
Gəlirlər	231 209	180 191	280 485
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(209 675)	(165 856)	(252 439)
Əməliyyat xərcləri	(197 491)	(153 913)	(237 722)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(8 211)	(7 431)	(11 697)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(2 724)	(2 787)	(673)
Dövlətə ödənişlər	(1 249)	(1 725)	(2 347)
Cəmiyyətə investisiyalar	0	0	0
Xalis iqtisadi dəyər	21 534	14 335	28 046
"SOCAR Enerji İsveçrə" üzrə			
Yaranmış iqtisadi dəyər	1 170 866	1 242 075	1 657 559
Gəlirlər	1 170 866	1 242 075	1 657 559
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	(1 134 837)	(1 193 210)	(1 563 719)
Əməliyyat xərcləri	(1 081 460)	(1 128 602)	(1 484 445)
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	(51 244)	(61 885)	(75 597)
Kapital təchizatçılarına ödənişlər	(748)	(910)	(646)
Dövlətə ödənişlər	(1 304)	(1 719)	(2 869)
Cəmiyyətə investisiyalar	(81)	(94)	(162)
Xalis iqtisadi dəyər	36 029	48 865	93 840
SOCAR üzrə ixrac olunmuş məhsullar haqqında məlumat, ton	2 029 581,58	2 280 949,78	1 815 420,71
Avtomobil benzini A-92	9 432,54	0	0
Reaktiv mühərriklər üçün TS-1 markalı yanacaq	196 729,09	236 532,30	176 061,86
Dizel yanacağı L-62	965 329,67	921 718,87	799 451,15
Vakuum qazoylu	504 577,74	723 690,60	385 220,73
Soba mazutu	657,03	280,02	2 416,23
Depressor AKI	100 150,67	157 615,05	235 412,10
Yüksək təzyiqli polietilen	87 269,90	88 330,03	84 540,00
Butilen-butadien fraksiyası	25 789,90	28 043,22	23 347,20
Propilen	45 585,07	43 455,05	40 902,50
Ağır piroliz qətranı	9 881,60	0	0
Maye piroliz qətranı	73 249,39	0	57 577,17
Piroliz qətranı	0	69 869,10	0
Saf izopropil spirti	10 356,62	10 720,10	9 932,31
Saf diizopropil efir	572,36	695,46	559,46

QOŞMA 2

İnsan Resursları	2014	2015	2016
SOCAR Azərbaycan üzrə			
İşçilərin sayının dinamikası, nəfər	54714	52104	50735
İşə qəbul edilmiş işçilərin sayı, nəfər	1304	1639	1920
İşdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər	2634	7834	1350
Təlimlərin cəmi saati	188574	317999	436061
Hər işçiyə düşən orta təlim saati	3,4	6,1	8,6
"SOCAR Enerji Gürcüstan" üzrə			
İşçilərin sayının dinamikası, nəfər	4166	4118	4253
İşə qəbul edilmiş işçilərin sayı, nəfər	815	846	631
İşdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər	608	894	504
Təlimlərin cəmi saati	10387	9680	15579
Hər işçiyə düşən orta təlim saati	2,5	2,3	3,7
"SOCAR Enerji İsveçrə" üzrə			
İşçilərin sayının dinamikası, nəfər	686	714	714
İşə qəbul edilmiş işçilərin sayı, nəfər	325	342	196
İşdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər	369	314	196
Təlimlərin cəmi saati	6328	6700	5946
Hər işçiyə düşən orta təlim saati	9,2	9,4	8,3
"SOCAR Enerji Ukrayna" üzrə			
İşçilərin sayının dinamikası, nəfər	1473	1667	1737
İşə qəbul edilmiş işçilərin sayı, nəfər	1131	1600	1469
İşdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər	1027	1406	1399
Təlimlərin cəmi saati	154863	234093	345105
Hər işçiyə düşən orta təlim saati ³⁸	105,1	140,4	198,7
"SOCAR Enerji Türkiyə" üzrə³⁹			
İşçilərin sayının dinamikası, nəfər	2701	2792	2731
İşə qəbul edilmiş işçilərin sayı, nəfər	174	328	194
İşdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər	178	237	248
Təlimlərin cəmi saati ⁴⁰	100426	145177	57461
Hər işçiyə düşən orta təlim saati	37,2	52,0	21,0

³⁸ Təlim sayının yüksək olmasının səbəbi "SOCAR Enerji Ukrayna"da YDM-də kadr axınının yüksək olmasıdır.

³⁹ "SOCAR Enerji Türkiyə" üzrə İnsan Resurslarına aid göstəricilərə yenidən baxılmış və vahid kateqorizasiyaya uyğun bütün müəssisələr üçün yenidən hesablanmışdır.

⁴⁰ 2015-ci il ərzində Petkimə qəbul olunan işçilərin sayının daha çox olması həmin ildə təlim saatlarının artmasına təsir etmişdir.

QOŞMA 3

Sosial fəaliyyət	2014	2015	2016
Sosial xərclərin həcmi haqqında məlumat,⁴¹ mln. manat			
SOCAR Azərbaycan	153	143	148
"SOCAR Enerji İsveçrə" (SES) ⁴²	4,5	3,95	9,144
"SOCAR Enerji İsveçrə" (ROC)	5,3	4,27	6,174
"SOCAR Enerji Gürcüstan" ⁴³	1,566	1,298	2,693
"SOCAR Enerji Ukrayna" ⁴⁴	1,1	0,71	0,165
"SOCAR Enerji Türkiyə" ⁴⁵	0,746	5,772	10,121
Yardımanın növünə görə ödəmələr, min manat o cümlədən	11003,35	12166,07	3920,7
Maddi	949,376	1958,218	679,711
Xeyriyyə	405,16	780,913	115,000
Sosial	4127,519	208	562,365
Sponsor	3224	3404,18	1734,326
Maliyyə	2297,3	5814,761	829,295
Yardımanın əhatə dairəsinə görə ödəmələr, min manat o cümlədən	11003,35	12166,07	3920,7
İdman	4527,344	7694,761	335,000
Maliyyə assosiasiyaları və həmkarlar ittifaqları	174,000	528,750	1019,520
Təhsil	244,160	622,765	282,308
Mədəniyyət və incəsənət	1992,300	736,715	1820,144
Dövlət orqanları	2868,359	1050,000	0
Səhiyyə	15,500	0	0
Fərdlərə göstərilən maddi yardımlar	1114,369	1468,023	463,723
Əmək qabiliyyətini itirmiş veteranlar və şəxslər	67,324	65,059	0
Yardımanın növünə görə ödəmələr, min manat o cümlədən	3944,56	4723,93	8078,602
İşçi vəfat etdikdə işçinin ailə üzvlərindən birinə	338,07	381,61	394,080
Ailə üzvü vəfat etdikdə	672,95	862,8	759,170
Qarabağ müharibəsi və 20 yanvar hadisələrində həlak olmuş işçinin uşaqları 18 (əyani təhsil alırsa 23) yaşa çatanadək, hər birinə ayda	172,56	113,51	58,013
İşçi vəfat etdikdə onun azyaşlı uşaqları 18 (əyani təhsil alırsa 23) yaşa çatanadək, hər birinə ayda	2704,95	3366,01	2946,643
SOCAR-ın prezidentinin razılığı ilə	56,03	0	3920,696

⁴¹ 2016-cı il ərzində SOCAR-ın xaricdə fəaliyyət göstərən müəssisələrində sosial xərclərin həcmi "SOCAR Enerji Gürcüstan"- 3,989,932 GEL, "SOCAR Enerji Ukrayna"-103294 USD, "SOCAR Enerji İsveçrə" (SES)-5,644 min CHF, "SOCAR Enerji İsveçrə" (ROC)- 3,811 min CHF, "SOCAR Enerji Türkiyə"- 6,336,225 USD olmuşdur. 2016-cı il üzrə orta illik məzənmə qiymətinə müvafiq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,5973 manat, 1 GEL-0,6751 manat, 1 CHF-1,6202 manat) manat ilə əvəz edilmişdir.

⁴² "SOCAR Enerji İsveçrə" (SES və ROC) üzrə sosial xərclərin CHF-da stabil olmasına baxmayaraq, həcmi AZN ilə artması məzənnənin 2015-ci ildən aşağı düşməsi səbəbindəndir.

⁴³ Cari Hesabatda "SOCAR Enerji Gürcüstan" üzrə bütün sosial xərclərin növləri əhatə olunmuş və yenidən hesablanmışdır.

⁴⁴ "SOCAR Enerji Ukrayna" üzrə sosial xərclərinin azalmasının səbəbi Ukrayna qırvnasının (UAH) ABŞ dollarına nisbətən ikiqat düşməsi və xərclərin optimizasiyasıdır.

⁴⁵ "SOCAR Enerji Türkiyə" (Qrup) üzrə ötən illərdə təqdim olunan rəqəmlərdə dəyişikliklər xərclərin bütün müəssisələr tərəfindən vahid kateqorizasiyaya uyğun hesablanmaması nəticəsində yaranmışdır. Belə ki, PETLİM tərəfindən uyğun olmayan xərclər ötən illərdə sosial xərclər kimi hesablandıqından, bu il Qrupun rəqəmlərinə yenidən baxılmış və hesablanmışdır. Həmçinin, USD-AZN məzənnəsinin artması, eləcə də Qrupun sosial məqsədlərə görə illik öhdəliklərinin müəyyənləşdirilməməsi səbəbindən xərclər ildən ilə kəskin fərqlənə bilər.

QOŞMA 4

Əməyin mühafizəsi	2014	2015	2016
Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə keçirilmiş kurslarda dinləyicilərin sayı, nəfər	955	1549	2489
Fəaliyyət sahələrinə görə hadisələrin sayı			
neftqazçıxarma	3	2	4
neft və qaz emalı	1	1	1
qaz təchizatı və nəqli	3	0	2
tikinti	5	4	2
nəqliyyat	0	2	1
qazma	1	0	1
Əməyin mühafizəsi xərcləri, min manat			
SOCAR Azərbaycan, o cümlədən:	22789	21665	22018
Əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üzrə nomenklatur tədbirlərə	16 481	15 956	14 367
Xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi mühafizə vasitələrinə	4 625	3 964	6 401
Süd təchizatına	1 216	1 332	1 042
Digər xərclərə	467	413	208
Əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri			
Cəmi bədbəxt hadisələrin sayı	13	9	11
O cümlədən, ölümlə nəticələnən	7	3	5
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı ⁴⁶	30	38	23
o cümlədən cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	12	15	13
itkin düşmüş işçilərin sayı	0	15	1
Peşə xəstəliklərinin sayı	0	0	0
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	999	332	2252 ⁴⁷
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	204298	196379	182814
İşçilərin orta siyahı sayı	56389	52380	50645
Cəmi işlənmiş saat	86747640	80590984	77484840
Cəmi işlənmiş gün	10843455	10073873	9685605
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,035	0,047	0,03
İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	1,15	0,4	2,9
İş yerində olmama əmsalı (hər 100000 işlənmiş günə)	1884,06	1949,4	1887,5
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı) ⁴⁸	0,231	0,172	0,217
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı) ⁴⁹	166,5	55,3	375,3
Birgə müəssisələrin və əməliyyat şirkətlərinin əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri			
Cəmi bədbəxt hadisələrin sayı	11	18	16
O cümlədən, ölümlə nəticələnən	2	2	3
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	607	490	476
SOCAR-ın törəmə şirkətlərində əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri⁵⁰			
"SOCAR Enerji İsvəçrə" (SES)			
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	1	2	2
cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0	0	0

⁴⁶ 2015-ci il üzrə cəmi zədə almış işçilərin sayı təhqiqatın gedişatına əsasən yenilənmişdir.

⁴⁷ 2016-cı ildə itirilmiş iş günləri 2015-ci ildə baş vermiş, lakin təhqiqatı bitməmiş hadisələr nəticəsində itirilmiş iş günlərini də əks edir (2015-ci ilin dekabr ayında ekstremal hava şəraitində baş vermiş hadisə nəticəsində həlak olmuş və itkin düşmüş işçilər nəzərə alınmışdır). Nəticədə, müvafiq əmsalların dəyəri də yenilənmişdir.

⁴⁸ Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı 1000 nəfər işçiyə düşən bədbəxt hadisələrin sayını müəyyən edir (istinad: "İşçilərin sağlamlığı və əməyin təhlükəsizliyi üzrə Soraq kitabı" II cild, səh.199).

⁴⁹ Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı bir bədbəxt hadisəyə düşən itirilmiş iş günlərinin orta sayını göstərir (istinad: "İşçilərin sağlamlığı və əməyin təhlükəsizliyi üzrə Soraq kitabı" II cild, səh.199).

⁵⁰ "SOCAR Enerji Gürcüstan" üzrə göstəriciləri əhəmiyyətli olmaması səbəbindən Hesabatda əks olunmamışdır. Cəmi zədə almış əməkdaşların sayına yalnız itirilmiş iş günləri ilə nəticələn zədələnmələr daxildir.

Peşə xəstəliklərinin sayı	0	0	0
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	0	0	0
İşçilərin orta siyahı sayı	105	128	132
Cəmi işlənmiş saat	226676	228497	227752
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	1328	1302	1276
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,441	0,875	0,878
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	9,524	15,625	15,151
"SOCAR Enerji İsveçrə" (ROC)			
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	14	9	10
Cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0	0	0
Peşə xəstəliklərinin sayı	23	14	9
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	0	0	0
İşçilərin orta siyahı sayı	581	586	582
Cəmi işlənmiş saat	1059240	1037400	1026480
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	12201	11720	11640
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	1,322	0,868	0,974
Peşə xəstəliklərinin əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	2,171	1,350	0,877
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	24,096	15,358	17,182
"SOCAR Enerji Ukrayna"			
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	0	3	1
cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0	0	0
Peşə xəstəliklərinin sayı	0	0	0
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	0	98	36
İşçilərin orta siyahı sayı	1 473	1 667	1 737
Cəmi işlənmiş saat ⁵¹	2 783 313	3 262 808	3 336 002
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar		6 961	8 936
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0	0,092	0,030
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	0	1,8	0,576
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı)	0	32,667	36,000
İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0	3,003	1,079
"SOCAR Enerji Türkiyə"⁵²			
Cəmi zədə almış əməkdaşların sayı	44	62	45
Cəmi həlak olmuş işçilərin sayı	0	1	1
Peşə xəstəliklərinin sayı	0	0	0
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	680	1329	1704
İşçilərin orta siyahı sayı	2687	2780	2708
Cəmi işlənmiş saat ⁵³	8 792 720	13 762 760	27 983 632
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,500	0,450	0,161
İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	7,734	9,656	6,089
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	16,375	22,302	16,617
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı)	15,455	21,787	38,727

⁵¹ "SOCAR Enerji Ukrayna" üzrə ötən illərdə cəmi işlənmiş saat və günlərin sayının hesablanması mexaniki səhvlər buraxılmışdır. Bu səbədən avtomatik və daha dəqiq hesablanan göstəricilər cari hesabatda öz əksini tapmışdır.

⁵² Göstəricilər "PETKİM", "STAR" NEZ və "PETLİM" limanının fəaliyyətini əhatə edir. Rəqəmlərə həmin müəssisə ərazilərində xidmət göstərən podratçı şirkətlərin fəaliyyəti də daxildir. Bir sıra rəqəmlərə yenidən baxılmış, müxtəlif yanaşma nəticəsində uyğunsuzluqlar müəyyən olunmuş və lazımi dəyişikliklər edilmişdir.

⁵³ Bu rəqəmin yüksək olması "STAR" NEZ-in ərazisində inşaat işləri ilə bağlı fəaliyyət göstərən podratçı şirkətlərin işçiləri ilə əlaqədardır.

OOŞMA 5

Ekoloji fəaliyyət	2014	2015	2016
Ekoloji cərimələr və ödənişlər, mln. manat			
Çirkəndirici maddələrin norma daxilində tullantısına görə	0,165	0,1325	0
Təbiətin mühafizəsi üzrə qanunvericiliyin pozulmasına görə	0,01	0	0
Ekoloji tədbirlərə çəkilən xərclər,^{54 55} mln. manat			
SOCAR Azərbaycan, o cümlədən:	14,0	23,0	15,0
Tullantıların idarə olunmasına çəkilən xərclər	1,642	15,035	12,760
Çirkələnmiş torpaqların bərpasına çəkilən xərclər		0,694	1,038
"SOCAR Enerji Gürcüstan"	0,102	0,086	0,018
"SOCAR Enerji Ukrayna"	0,033	0,055	0,063
"SOCAR Enerji Türkiyə" ⁵⁶	1,243	1,157	3,717
İEQ emissiyaları haqqında məlumat,⁵⁷ min ton CO₂-ekv.			
SOCAR Azərbaycan			
birbaşa emissiyalar	6364,0	6061,0	5989,8
dolayı emissiyalar	697,0	694,0	669,2
"SOCAR Enerji Gürcüstan"⁵⁸			
birbaşa emissiyalar	0,008	0,014	0,342
dolayı emissiyalar	2,655	3,880	3,434
"SOCAR Enerji İsveçrə"			
birbaşa emissiyalar			
dolayı emissiyalar	0,387	0,389	0,371
SOCAR Azərbaycan üzrə istilik effekti yaradan qazların emissiyaları haqqında məlumat			
SOCAR üzrə cəmi, min ton CO ₂ -ekv. o cümlədən:	6412,0	6061,1	5989,7
stasionar mənbələrdən o cümlədən:	6320,7	5943,6	5891,0
Struktur bölmələr	6215,09	5827,8 ⁵⁹	5624,4
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	105,6	115,8	266,6
mobil mənbələrdən o cümlədən:	91,4	117,5	98,7
Nəqliyyat idarəsi	70,6	95,0	79,5
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	20,8	22,5	19,2
SOCAR Azərbaycan üzrə elektrik enerjisinin istehlakından (dolayı yolla) hesablanan İEQ emissiyaları haqqında məlumat, min ton CO₂-ekv.			
SOCAR üzrə cəmi o cümlədən:	696,5	694,3 ⁶⁰	669,2
Struktur bölmələr	696,5	448,4	438,9
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	0	245,9 ⁶¹	230,3
SOCAR-ın Azərbaycanda fəaliyyəti nəticəsində atmosfərə atılan İEQ emissiyalarının miqdarı, min ton			
Metan (CH ₄)	124,7	131,3	127,7
Karbon qazı (CO ₂)	3793,0	3303,8	3307,6
SOCAR üzrə atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin miqdarı, min ton			
SOCAR Azərbaycan	125,52	121,82	131,55
Bərk cisimlər	0,23	0,24	0,23

⁵⁴ 2016-cı il üzrə illik məzənmə qiymətinə müvafiq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,5973 AZN, 1 GEL-0,6751 AZN, 1 TL-0,5278 AZN).

⁵⁵ "SOCAR Enerji İsveçrə" üzrə ekoloji tədbirlərə sərf olunan vəsait ümumi xərclərin dəyərində nisbətən əhəmiyyətli olmadığından, cədvəldə əks olunmayıb.

⁵⁶ "STAR" NEZ-də ekoloji xərclərin həcmi əhəmiyyətsiz sayıldığından, bu göstərici yalnız "Petkim" və "PETLİM"-i əhatə edir. Cari Hesabatda ötən ilin rəqəmləri vahid və daha düzgün kateqorizasiyaya uyğun yenidən hesablanmışdır.

⁵⁷ İstehsalat fəaliyyəti məhdud olduğu üçün "SOCAR Enerji Ukrayna"-nın göstəriciləri cədvəldə əhatə olunmayıb. "SOCAR Enerji İsveçrə" üzrə fəaliyyət məhdud olduğundan yalnız dolayı emissiyalar əmələ gəlir.

⁵⁸ "SOCAR Enerji Gürcüstan" üzrə ötən illərdə elektrik enerjisinin sərfiyyatına görə dolayı emissiyaların həcmi elektik enerjisinin sərfiyyatına görə cari hesabatda yenidən hesablanmışdır.

⁵⁹ SOCAR Azərbaycan üzrə stasionar mənbələrdən emissiyaların azalmasının səbəbi H.Əliyev adına NEZ-in fəaliyyətində yenidənqurma ilə əlaqədar olaraq il ərzində fasilələrlə işlərin aparılmasıdır.

⁶⁰ 2015-ci ildə SOCAR-ın struktur bölmələrində dolayı yolla hesablanan İEQ emissiyalarında kifayət qədər azalmanın səbəbi emissiyaların hesablanması metodikasında ancaq kənar təşkilatlardan alınan elektrik enerjisinin nəzərə alınmasıdır.

⁶¹ Cari ildən elektrik enerjisinin istehlakından (dolayı yolla) hesablanan İEQ emissiyalarının hesablanmasında Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr də hesabatda daxil edilir.

Qaz və maye halında olan maddələr, o cümlədən;	125,28	121,58	131,32
Kükürd dioksidi	0,657	0,502	0,54
Azot dioksidi	1,904	1,905	1,78
Karbon oksidi	4,331	4,542	4,19
Karbohidrogenlər (uçucu orqanik birləşmələr olmadan)	110,45	105,13	115,55
Uçucu orqanik birləşmələr	7,282	8,658	8,474
Digər qaz halında olan maddələr	0,663	0,840	0,789
SOCAR Enerji Gürcüstan	0,341	0,666	0,434
Berk cisimlər			
Qaz və maye halında olan maddələr, o cümlədən:	0,341	0,666	0,434
Kükürd dioksidi	0,002	0,005	0,003
Azot dioksidi	0,002	0,004	0,002
Karbon oksidi	0,007	0,015	0,007
Karbohidrogenlər (uçucu orqanik birləşmələr olmadan)	0,33	0,642	0,422
Uçucu orqanik birləşmələr			
SOCAR Enerji Ukrayna	0,6501	0,07184 ⁶²	0,0721
Berk cisimlər	0,02	0,01194	0,0170
Qaz və maye halında olan maddələr, o cümlədən:	0,6301	0,0599	0,0551
Kükürd dioksidi	0,015	0,0001	0,0004
Azot dioksidi	0,1001	0,0002	0,0002
Karbon oksidi	0,15	0,0002	0,0010
Karbohidrogenlər (uçucu orqanik birləşmələr olmadan)	0,013	0,0166	0,0014
Uçucu orqanik birləşmələr	0,051	0,0399	0,0449
Digər qaz halında olan maddələr	0,301	0,0029	0,0072
Enerji sərfiyyatı haqqında məlumat, min kVt/saat			
SOCAR Azərbaycan	1105599	1099212	1079993
SOCAR Enerji Türkiyə (Petkim)	868655	1049747	1029450
SOCAR Enerji Gürcüstan	22123	32330	28615
SOCAR Enerji Ukrayna	6772	6103	9351
SOCAR İsveçrə (ROC) (SES)	13968	14089	13396
İstifadə olunmuş yanacaq haqqında məlumat⁶³			
SOCAR Azərbaycan			
Benzin, ton	8560,463	7526,087	5826,57
Dizel, ton	35811,438	34572,273	32119,125
Təbii qaz ⁶⁴ , min m ³	907002,738	845608,717	809218,235
Tullantıların idarə edilməsi, min ton⁶⁵			
SOCAR Azərbaycan ⁶⁶			
əmələ gəlmiş tullantılar, min ton			
o cümlədən:	85,25	75,1	60,98
təhlükəli	75,23	63,67	52,82
təhlükəsiz	10,02	11,43	8,16
istifadə olunmuş tullantılar, min ton			
o cümlədən:	0,02	0,86	0,91
təhlükəli	0,02	0,86	0,91
təhlükəsiz			

⁶² "SOCAR Enerji Ukrayna" üzrə ötən ilin hesabatında düzgün ölçü vahidi ilə ifadə olunmadığından, cari hesabatda müvafiq düzəlişlər edilmişdir.

⁶³ Bu göstərici xüsusi texnika və nəqliyyat vasitələrində istifadə olunan yanacağın miqdarını əks edir.

⁶⁴ Ötən illərdə "Azneft" İB tərəfindən yalnız boruların qızdırılmasına sərf olunan təbii qazın əks olunması ümumi rəqəmin tam olmaması ilə nəticələnmişdir. Bu səbəbdən həm istehsalat, həm də məişətdə sərf olunan ümumi təbii qazın həcmi yenidən hesablanmışdır və cari Hesabata əlavə olunmuşdur.

⁶⁵ "SOCAR Enerji Gürcüstan" və "SOCAR Enerji İsveçrə" şirkətlərində istehsalat fəaliyyəti məhdud olduğu üçün göstəricilər cədvəldə əhatə olunmamışdır.

⁶⁶ Ötən ilin hesabatında əks olunan rəqəmlərlə uyğunsuzluqlar öncədən m³ ilə ifadə olunan bir sıra aztəhlükəli tullantıların tona vahid əmsal ilə çevrilməməsi nəticəsində yaranmışdır. Həmçinin, metal tullantılar bəzi müəssisələr tərəfindən təhlükəli əvəzinə aztəhlükəli tullantılar kimi hesablanmışdır. Ekologiya idarəsinin Ekoloji ölçmə və tullantıların idarə olunması departamenti tərəfindən aparılmış dəqiqləşdirmədən sonra əldə edilən SOCAR üzrə son üç ilin rəqəmləri bu cədvəllərdə öz əksini tapmışdır.

kənar təşkilatlara ötürülmüş tullantılar, min ton o cümlədən:	68,62	73,10	45,04
təhlükəli	59,17	61,78	37,06
təhlükəsiz	9,45	11,32	7,98
Tullantı Mərkəzinə ötürülmüş tullantılar, min ton	21,822	11,969	13,709
təhlükəli	21,743	11,886	13,662
təhlükəsiz	0,079	0,083	0,047
SOCAR Enerji Türkiyə (Petkim)⁶⁷			
əmələ gəlmiş tullantılar, min ton o cümlədən:	25,79	20,39	30,69
təhlükəli	19,2	12,16	18,52
təhlükəsiz	6,59	8,23	12,17
emal olunmuş tullantılar, min ton o cümlədən ⁶⁸	5,56	7,4	9,6
təhlükəli	2,23	7,4	9,6
təhlükəsiz	3,33	0	0,00
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar, min ton o cümlədən:	11,26	13,0	21,1
təhlükəli	4,67	4,8	8,9
təhlükəsiz	6,59	8,2	12,2
SOCAR Enerji Ukrayna			
əmələ gəlmiş tullantılar, min ton o cümlədən:	1,903	2,33389	2,14
təhlükəli	0,002	0,00085	0,01
təhlükəsiz	1,901	2,33204	2,13
istifadə olunmuş tullantılar, min ton o cümlədən:			
təhlükəli			
təhlükəsiz			
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar, min ton o cümlədən:	1,903	2,3329	2,13
təhlükəli	0,002	0,00085	0,01
təhlükəsiz	1,901	2,33204	2,13
Əmələ gəlmiş lay suları haqqında məlumat, mln. m³			
SOCAR Azərbaycan üzrə cəmi, o cümlədən:	24,657	25,384	25,059
"Azneft" İB	5,775	5,653	5,62
Birgə Müəssisə və Əməliyyat Şirkətləri	18,882	19,731	19,439
SOCAR üzrə sızmalar, tutulmalar və itkilər haqqında məlumat			
Sızib	109,3	30,0	0
Tutulub	109,3	30,0	0
İtki	0	0	0
İstifadə edilmiş suyun həcmi haqqında məlumat, mln. m³			
SOCAR Azərbaycan			
yeraltı mənbələrdən	5,78	5,76	5,5
yerüstü mənbələrdən ⁶⁹	49,58	44,88	43,31
SOCAR Enerji Türkiyə (Petkim)			
yeraltı mənbələrdən	14,808	18,503	19,601

⁶⁷ "SOCAR Enerji Türkiyə"yə məxsus bir sıra şirkətlərin (məsələn, "STAR" NEZ-də və s.) tikinti mərhələsində olması səbəbindən, Hesabata yalnız "Petkim"-in fəaliyyəti ilə bağlı göstəricilər daxil olmuşdur.

⁶⁸ Emal olunmuş tullantılara Petkimin ərazisində yandırılan tullantılar aiddir.

⁶⁹ Suyun istifadəsinin azalmasına səbəb Birgə Müəssisə və Əməliyyat Şirkətlərində istehsalın zəifləməsidir.

yerüstü mənbələrdən			
SOCAR Enerji Gürcüstan	0,176958	0,189894	0,195739
yeraltı mənbələrdən	0,166998	0,167034	0,178799
yerüstü mənbələrdən	0,00996	0,02286	0,01694
SOCAR Enerji Ukrayna	0,07	0,09	0,13
yeraltı mənbələrdən	0,05	0,06	0,09
yerüstü mənbələrdən	0,02	0,03	0,04
SOCAR Enerji İsveçrə	0,048	0,045	0,09
yeraltı mənbələrdən	0,048	0,045	0,09
yerüstü mənbələrdən			
Dövr etdirilən və təkrar–ardıcıl istifadə olunan suyun həcmi haqqında məlumat⁷⁰			
SOCAR (Azərbaycan)			
Dövr etdirilən su ⁷¹ , min m ³	292,2	310,6	268,47
Təkrar–ardıcıl istifadə olunan su, min m ³	11,8	2,775	2,5
SOCAR–ın "Azneft" İB, BM və ƏŞ–də neft məhsulları ilə çirklənmiş və lay suları altında qalmış torpaqlar haqqında məlumat ⁷² , o cümlədən:			
"Azneft" İB	23128	2244,13	2193,23
BM və ƏŞ	998,6	991,04	971,35
Neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqların sahəsi, ha	1314,38	1253,09	1221,88
"Azneft" İB	715,6	711,0	694,47
BM və ƏŞ	779,52	759,6	731,57
Lay suları altında qalmış torpaqların sahəsi, ha			
"Azneft" İB	283,0	280,04	276,88
BM və ƏŞ	534,86	493,49	490,31
SOCAR–ın neft, neftli su və digər istehsalat tullantıları ilə çirklənmiş torpaq sahələrinin bərpası və abadlaşdırılması haqqında məlumat⁷³, o cümlədən:	95,6	71,8	44,8
"Azneft" İB	23,3	10,4	19,7
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	72,3	61,4	25,1

⁷⁰ Gürcüstan, Ukrayna, Türkiyə və İsveçrədə yerləşən müəssisələrin obyektlərində dövr etdirilən və təkrar–ardıcıl istifadə olunan suya tələbat olmadığına görə göstəricilər qeyd olunmur.

⁷¹ 2016-cı ildə dövr etdirilən suyun həcmində yaranan azalma Qaz emalı zavodunda hesablama metodikasında edilən dəyişikliklə əlaqədar olmuşdur.

⁷² SOCAR–ın xaricdə yerləşən müəssisələrinin obyektlərində bu cür statistik hesabat aparılmır.

⁷³ SOCAR–ın xaricdə yerləşən müəssisələrinin obyektlərində bu cür statistik hesabat aparılmır.

Hesabatın GRI Təlimatına uyğunluğu cədvəli

Ümumi standart açıqlamalar

Göstərici	Təsvir	Qeyd	Hesabatın Bölməsi / Səhifə	Müstəqil Audit
Strategiya və Analiz				
G4-1	Davamlı inkişaf üzrə fəaliyyəti təmin etmək üçün mövcud olan strategiyalar haqqında ən yüksək vəzifəli şəxsin bəyanatı		SOCAR-ın Prezidenti Rövnaq Abdullayevin Müraciəti / Səhifə 1-2	
G4-2	Əsas təsirlər, risklər və imkanların təsviri		SOCAR-ın Prezidenti Rövnaq Abdullayevin Müraciəti / Səhifə 1-2	
Təşkilatın Profili				
G4-3	Təşkilatın adı		SOCAR Haqqında / Səhifə 5	
G4-4	Əsas xidmət və məsullar		SOCAR Haqqında / Səhifə 9-10	
G4-5	Təşkilatın qərargahının yeri		SOCAR Haqqında / Səhifə 5	
G4-6	Təşkilatın əhəmiyyətli fəaliyyət bazarlarının sayı və adları		SOCAR Haqqında / Səhifə 8	
G4-7	Mülkiyyətin xüsusiyyəti və təşkilati-hüquqi forma		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-8	Xidmət göstərilən bazarlar (coğrafi bölgü, xidmət göstərilən sektorlar və müştəri və benefisiarların növləri daxil olmaqla)		SOCAR Haqqında / Səhifə 8;10	
G4-9	Təşkilatın miqyası		SOCAR Haqqında / Səhifə 5; İnsan Resursları / Səhifə 20-25	Bəli, səhifə 67
G4-10	İşçilərin kateqoriyalara görə bölgüsü		İnsan Resursları / Səhifə 20-25	Bəli, səhifə 67
G4-11	Kollektiv əmək müqaviləsi ilə əhatə olunmuş işçilərin sayı	Kollektiv əmək müqaviləsi SOCAR-ın bütün işçilərini əhatə edir.		
G4-12	Təşkilatın təchizat zənciri		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18	
G4-13	Hesabat dövrü ərzində təşkilatın ölçüsü, strukturu və təchizat zəncirində baş vermiş əhəmiyyətli dəyişikliklər		SOCAR Haqqında / Səhifə 10	
G4-15	Təşkilatın üzv olduğu beynəlxalq və yerli təşəbbüslər, ekoloji və sosial standartlar, prinsiplərin siyahısı		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18; Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 44-45	
G4-16	Təşkilatın assosiasiyalarda (sənaye assosiasiyaları) və ictimai yerli və ya beynəlxalq şirkətlərdə üzlüyü		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18; Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 44-45	
Əhəmiyyətli Aspektlər və Əhatə Dairəsi				
G4-17	Təşkilatın maliyyə hesabatlarına daxil olan bütün müəssisələri		SOCAR Haqqında / Səhifə 8	Bəli, səhifə 67
G4-18	Hesabatın məzmununu və Aspektlərin əhatə dairəsini müəyyən etmək üçün tətbiq edilmiş proseslər		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	Bəli, səhifə 67
G4-19	Hesabatın məzmununun təyin edilməsi prosesi nəticəsində müəyyənləşdirilmiş bütün əhəmiyyətli Aspektlər		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-20	Hər bir əhəmiyyətli Aspekt üçün Aspektin əhatə dairəsi, Aspektin təşkilat üzrə əhəmiyyətli olub olmadığı		Hesabat Haqqında / Səhifə 4	
G4-21	Hər bir əhəmiyyətli Aspekt üçün şirkətdən xaric Aspektin əhatə dairəsi		Hesabat Haqqında / Səhifə 4	
G4-22	Əvvəlki hesabatlarda əks olunmuş məlumatların yenidən baxılmasının və hesablanması səbəbi və təsirləri		Hesabat Haqqında / Səhifə 3; Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 50-51, 53	
G4-23	Ötən hesabat dövrləri ilə müqayisədə hesabatın əhatə sahəsi və Aspektin əhatə		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	

dairəsində baş vermiş əhəmiyyətli dəyişikliklər

Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması

G4-24	Təşkilat tərəfindən cəlb olunmuş maraqlı tərəflər	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17
G4-25	Cəlb edilməli maraqlı tərəfləri müəyyən etmək üçün əsas proseslər və üsullar	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17-18
G4-26	Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinə yanaşma	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17-18
G4-27	Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi nəticəsində qaldırılmış əsas mövzular, və təşkilatın həmin mövzuların cavablandırması yolları	Bu kimi tədbirlər hesabat ili ərzində keçirilməmişdir.

Hesabatın Profili

G4-28	Hesabat dövrü	Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-29	Ən son hesabatın tarixi	Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-30	Hesabatın dərc olunma dövrü (illik, iki illik)	Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-31	Hesabat və hesabatın məzmunu ilə bağlı yaranmış suallar üçün əlaqə vasitəsi	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	
G4-32	Təşkilatın seçdiyi "uyğunluq" metodu	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	Bəli, səhifə 67
G4-33	Hesabatın kənar auditinin təşkili ilə əlaqədar mövcud siyasət və cari təcrübə	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	

İdarəetmə

G4-34	Təşkilatın idarəetmə strukturu, o cümlədən idarəetmə komitələri; iqtisadi, ekoloji və sosial təsirlər ilə bağlı qərar verən komitələri	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14
G4-35	Ali idarəetmə orqanları tərəfindən rəhbər şəxslərə iqtisadi, ekoloji və sosial sahələr üzrə səlahiyyətin ötürülməsi prosesi	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 15
G4-36	İqtisadi, ekoloji və sosial mövzular üçün məsuliyyət daşıyan icraçı vəzifələr; vəzifə sahiblərin ali idarəetmə orqanına hesabat verməsi haqqında məlumat	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 15-16; Ekoloji fəaliyyət / Səhifə 37
G4-37	İqtisadi, ekoloji və sosial məsələlərə dair maraqlı tərəflər ilə ali idarəetmə orqanı arasında mövcud olan konsultasiya prosesləri	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14
G4-38	Ali idarəetmə orqanının və komitələrin tərkibindəki işçilər	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14
G4-39	Ali idarəetmə orqanının Sədrinin eyni zamanda icraçı vəzifəsini tutub tutmadığı	SOCAR-ın Prezidenti ali idarəetmə orqanının Sədri vəzifəsi ilə bərabər icraçı vəzifəsini tutur.
G4-42	Ali idarəetmə orqanının təşkilatın məramı, dəyərləri və ya missiyası, strategiyaları, siyasətləri və hədəflərinin əmələ gəlməsi, təkmilləşdirilməsi və təsdiq edilməsində rol	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14
G4-43	Ali idarəetmə orqanının iqtisadi, ekoloji və sosial mövzuları üzrə kollektiv biliyinin inkişaf etdirilməsi və gücləndirilməsinə dair tədbirlər	İnsan Resursları / Səhifə 26; Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16
G4-45	İqtisadi, ekoloji və sosial təsirlərin, risklərin və imkanların müəyyən edilməsi və idarə olunmasında ali idarəetmə orqanının rol	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14
G4-46	İqtisadi, ekoloji və sosial risklərin idarə olunmasının effektivliyinin qiymətləndirilməsində ali idarəetmə orqanının rol	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14

G4-47	Ali idarəetmə orqanı tərəfindən iqtisadi, ekoloji və sosial təsirlərin, risklərin və imkanların qiymətləndirilməsi prosesinin təkrar olunma müddəti	Bu haqqda məlumat ümumi verilmişdir. Təkrar olunma müddəti növbəti hesabatda daha detallı öz əksini tapacaq.	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14
G4-48	Təşkilatın Davamlı inkişaf haqqında hesabatını rəsmi baxışdan keçirən, təsdiq edən və bütün əhəmiyyətli Aspektlərin əks olunmasını təmin edən komitə və ya vəzifə		Hesabat Haqqında / Səhifə 4
G4-49	Vacib məsələlər haqqında ali idarəetmə orqanının məlumatlandırılması		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 14; Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 37
Etik Davranış			
G4-56	Davranış məcəlləsi və etika məcəlləsi kimi təşkilatın dəyərləri, prinsipləri, davranışla bağlı standart və normaların təsviri		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16
G4-58	Qeri-etik və qeyri-qanuni davranışla bağlı məlumatdırma məqsədini daşıyan daxili və xarici mexanizmlər, misal üçün birbaşa rəhbərliyin məlumatlandırılması, qaynar xətt		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16-17

Spesifik standart açıqlamalar

Aspekt	Göstərici	Təsvir	Qeyd	Hesabatın Bölməsi / Səhifə	Müstəqil Audit
İqtisadi Fəaliyyət					
İqtisadi fəaliyyət	G4-EC1	Yaranmış və bölüşdürülmüş iqtisadi dəyər		SOCAR haqqında / Səhifə 7	Bəli, səhifə 67
Bazarda mövcudluq	G4-EC5	Təşkilatın fəaliyyətinin əhəmiyyətli regionlarında standart ilkin əmək haqqının müəyyən olunmuş minimal əmək haqqına nisbəti, cinsə görə	SOCAR-ın əsas fəaliyyət regionlarında minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının dinamikası müvafiq cədvəllərdə əks olunub.	İnsan Resursları / Səhifə 20-25	
Dolay iqtisadi təsirlər	G4-EC7	İlk növbədə ictimaiyyətin rifahı üçün kommersiya, təbii və ya xeyriyyə iştirakı vasitəsilə infrastruktur və xidmətlərə investisiyaların inkişafı və təsiri		Sosial Fəaliyyət və Regionların İnkişafına Dəstək / Səhifə 30	
	G4-EC8	Əhəmiyyətli dolay təsirlər, o cümlədən təsir sahəsi	SOCAR-ın fəaliyyəti nəticəsində bir sıra əhəmiyyətli dolay təsirlər yaranır, misal üçün əhəlinin social rifahının yaxşılaşdırılması, iş yerlərinin təminatı, yerli təchizatçılara imkanlar və s.	SOCAR Haqqında / Səhifə 5; Sosial Fəaliyyət və Regionların İnkişafına Dəstək / Səhifə 30	
Ehtiyatlar	OG1	Ehtiyatların və hasilatın hesablanmış həcmi və növü		SOCAR Haqqında / Səhifə 5	Bəli, səhifə 67
Ekoloji Fəaliyyət					
Enerji	G4-EN3	Təşkilat üzrə enerjinin istifadə edilməsi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 41	Bəli, səhifə 67
	G4-EN5	Enerji intensivliyi əmsalı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 41	Bəli, səhifə 67
	G4-EN6	Enerji istehlakının azalması		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 41; 55	
Su	G4-EN8	Mənbələrə görə alınan suyun ümumi miqdarı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 43	
	G4-EN10	Dövr etdrilən və tərkar istifadə olunan suyun hissəsi və ümumi həcmi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 43	
Biomüxtəliflik	G4-EN12	Fəaliyyət nəticəsində biomüxtəlifliyə və ekosistemə dəyən əsas təsirlər		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 44; 46	
	G4-EN13	Bütün qorunan yaşayış əraziləri və ya bərpa edilmiş sahələrin ölçüsü və yeri		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 44	
	OG4	Biomüxtəlifliyə təsirlərin qiymətləndirilməsi və monitorinqi keçirilən fəaliyyət sahələrin sayı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 46	
Emissiyalar	G4-EN15	İstixana effekti yaradan qazların (İEYQ) birbaşa emissiyası (Sahə 1)		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 39	Bəli, səhifə 67
	G4-EN16	Enerji üzrə istixana effekti yaradan qazların (İEYQ) dolay emissiyası (Sahə 2)		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 39	Bəli, səhifə 67
	G4-EN18	İEYQ qazların tullantılarının intensivlik əmsalı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 39	Bəli, səhifə 67
	G4-EN21	NO _x , SO _x və digər əhəmiyyətli emissiyalar		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 40; 55	
Tullantılar	G4-EN23	Təhlükəli və təhlükəsiz tullantıların ümumi çəkisi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 42; 55-56	Bəli, səhifə 67
	G4-EN24	Əhəmiyyətli dağılmaların ümumi miqdarı və həcmi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 42-43	

	G4-EN25	Təhlükəli sayılan nəql, idxal, ixrac və ya emal edilmiş tullantıların çəkisi və beynəlxalq olaraq nəql edilmiş tullantıların faizi	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 42; 55-56	Bəli, səhifə 67
	OG5	Yaranan və atılan lay və ya istehsalat sularının həcmi	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 42	Bəli, səhifə 67
	OG6	Yandırılmış və buraxılmış karbohidrogenlərin həcmi	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 40	
	OG7	Qazma tullantıların həcmi	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 42	Bəli, səhifə 67
Məhsullar və xidmətlər	G4-EN27	Məhsulların və xidmətlər nəticəsində ətraf mühitə təsirlərin azalma dərəcəsi	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 38-40; 44	
Uyğunluq	G4-EN29	Ətraf mühitin qorunmasına dair qanunların və normativ aktların pozulmasına görə əhəmiyyətli cərimələrin monetar dəyəri və qeyri-monetar sanksiyaların ümumi sayı	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 37	
Nəqliyyat	G4-EN30	Təşkilatın əməliyyatları ilə bağlı nəql olunmuş məhsulların və maddələrin və təşkilatın işçilərinin daşınması zamanı yaranan əhəmiyyətli ekoloji təsirlər	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 39	
Ümumi	G4-EN31	Ətraf mühitin mühafizəsi üçün ümumi xərclər və investisiyalar, növlərə görə	Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 37, 46	Bəli, səhifə 67
Təchizatçıların ekoloji qiymətləndirilməsi	G4-EN33	Təchizat zəncirində və görülmüş tədbirlərdə mövcud və baş verə biləcək əhəmiyyətli mənfi ekoloji təsirlər	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18	
Ətraf mühitə təsirlər ilə bağlı şikayət mexanizmləri	G4-EN34	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə ətraf mühit ilə bağlı qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı	Ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı hesabat dövrü ərzində rəsmi şikayətlər qeydə alınmamışdır.	

Sosial Fəaliyyət / İş təcrübələri və qanunvericiliyə uyğun iş təcrübələri

Məşğulluq	G4-LA1	Yaş qrupu, cinsi və regiona görə işə yeni qəbul və işdən azad olunmuş işçilərin ümumi sayı və nisbəti	İnsan Resursları / Səhifə 20-25	Bəli, səhifə 67
	G4-LA2	Müvəqqəti və yarımqəti işçilərə təklif olunmayan lakin tam ştat işləyən işçilərə təqdim olunan ödəmələr və güzəştlər, əsas əməliyyat yerlərinə görə	İnsan Resursları / Səhifə 19	
İşçilər ilə rəhbərlik arasında münasibətlər	G4-LA4	Təşkilatın fəaliyyətində əhəmiyyətli dəyişikliklər haqqında minimal məlumat verilmə müddəti, eləcə də bu müddətin kollektiv müqaviləsində müəyyən olunub-olunmadığı haqqında qeyd	İnsan Resursları / Səhifə 19	
ƏMTT	G4-LA6	Regionlar və cinsə görə istehsalat zədələri və zədələrin səviyyəsi, peşə xəstəliklərinin səviyyəsi, itirilmiş iş günlərinin əmsalı və iş yerində olmama əmsalı, eləcə də işlə bağlı ölüm hadisələrin ümumi sayı	Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 35-36	Bəli, səhifə 67
	G4-LA7	Zədələnmə və ya xəstəliklərin riski yüksək olan peşələrdə çalışan işçilər	Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 34	
	G4-LA8	Həmkarlar ittifaqları ilə rəsmi razılaşmalarda sağlamlıq və	Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq /	

		təhlükəsizlik məsələlərinin əks olunması		Səhifə 33
Təlim və tədris	G4-LA9	Cinsi və işçi kateqoriyasına görə bir işçi üçün ayrılmış illik təlim saatlarının orta sayı		İnsan Resursları / Səhifə 29
	G4-LA10	İşçilərin məşğulluq qabiliyyətini dəstəkləyən və peşənin yekunlaşdırılmasında yardımçı olan bilimin idarə edilməsi və ömür boyu səriştənin inkişafı üçün yaradılmış təhsil proqramları		İnsan Resursları / Səhifə 28
Müxtəliflik və bərabər imkanlar	G4-LA12	Cinsi və yaş qrupları, azlıqların nümayəndələri, eləcə də müxtəlifliyin digər göstəricilərini göstərməklə təşkilatın rəhbər orqanlarının və işçi heyətinin tərkibi	SOCAR-ın əsas fəaliyyət regionlarında cinsi və yaşına görə rəhbərlik haqqında məlumat müvafiq cədvəllərdə əks olunub.	İnsan Resursları / Səhifə 20-25
İş təcrübələri istiqamətində təchizatçıların qiymətləndirilməsi	G4-LA15	Təchizat zəncirində iş təcrübələri üçün mənfi təsirlər	Hesabat dövrü ərzində bu cür təsirlər qeydə alınmamışdır.	
Əmək təcrübələri üzrə şikayət mexanizmləri	G4-LA16	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə əmək təcrübələri ilə bağlı qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı	Hesabat dövründə əmək təcrübələri ilə bağlı şikayətlər qeydə alınmamışdır.	İnsan Resursları / Səhifə 26
Sosial Fəaliyyət / İnsan Hüquqları				
Ayrı-seçkilik qarşısının alınması	G4-HR3	Ayrı-seçkilik hadisələrinin ümumi sayı və onların qarşısını almaq üçün görülmüş tədbirlər	Hesabat dövründə ayrı-seçkilik hadisələri qeydə alınmamışdır.	
Uşaq əməyi	G4-HR5	Uşaq əməyi baxımından əhəmiyyətli risklər daşıyan əməliyyatlar və təchizatçılar, və uşaq əməyindən istifadə hallarını aradan qaldırmaq üçün görülmüş tədbirlər	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
İcbari və ya məcburi əmək	G4-HR6	İcbari və ya məcburi əmək üzrə əhəmiyyətli risklər daşıyan əməliyyatlar və təchizatçılar, və icbari və ya məcburi əmək hallarının aradan qaldırılması üçün görülmüş tədbirlər	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Yerli icmaların hüquqları	G4-HR8	İnsan hüquqlarının, o cümlədən yerli əhəlinin hüquqlarının pozulması hallarının ümumi sayı və bu halların qarşısını almaq üçün görülmüş tədbirlər	Hesabat dövrü ərzində insan hüquqlarının pozuntusu hadisələri qeydə alınmamışdır.	
	OG9	Fəaliyyət sahələrində mövcud olan və ya fəaliyyətin təsirlərinə məruz qalan yerli icmalar; yerli icmalar ilə əlaqələrin qurulması üzrə xüsusi strategiya	SOCAR-ın bu istiqamətdə fəaliyyəti mövcud deyil.	
İnsan hüquqlarının qiymətləndirilməsi	G4-HR9	İnsan hüquqlarının pozulması halları	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
İnsan hüquqları istiqamətində təchizatçıların qiymətləndirilməsi	G4-HR11	İnsan hüquqları istiqamətində monitorinqlərdən keçmiş təchizatçıların ümumi sayı və faiz miqdarı	Şirkətin bu istiqamədə fəaliyyəti yoxdur.	
İnsan hüquqları üzrə şikayət mexanizmləri	G4-HR12	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə insan hüquqları ilə bağlı təsirlər haqqında qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17

			həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı	
Sosial Fəaliyyət / Cəmiyyət				
Yerli icmalar	G4-SO2	Yerli icmalara mövcud olan və ya dəyə biləcək əhəmiyyətli mənfi təsirləri daşıyan əməliyyatlar	Şirkətin bütün fəaliyyət sahələri nəticəsində yaranan ekoloji təsirlər (emissiyalar, tullantılar) Hesabatın "Ekoloji Fəaliyyət" bölməsində açıqlanmışdır.	
	OG10	Yerli icmalar / spesifik yerli əhali qrupları ilə baş vermiş münaqişələrin sayı və təsviri	Hesabat dövrü ərzində bu cür münaqişələr baş verməmişdir.	
Korupsiya ilə mübarizə	G4-SO4	Korupsiyaya qarşı siyasətlər və təşkilatın prosedurları üzrə keçirilmiş təlimlər	SOCAR-ın yeni işə qəbul olunan bütün işçiləri Korupsiya fəaliyyətinə qarşı mübarizə standartlarına dair rəsmi və mütəmadi qaydada məlumatlandırılır.	
	G4-SO5	Qeydə alınmış korupsiya halları və bu halların qarşısını almaq üçün həyata keçirilmiş tədbirlər	Hesabat ilində bu cür hallar qeydə alınmamışdır. Korupsiya hallarının qarşısını almaq üçün SOCAR-da bir sıra qabaqçılıq tədbirlər görülür.	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16-17
İctimai siyasət	G4-SO6	Ölkəyə və qəbul edən tərəfə görə siyasi dəstəyin ümumi dəyəri		SOCAR haqqında / Səhifə 12-13
Anti-rəqabət davranışı	G4-SO7	Anti-rəqabət davranış hallarının ümumi sayı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Uyğunluq	G4-SO8	Qanunvericiliyə riayət olunmadığı üçün ödənilən cərimə və vergilər	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Məcburi köçürülmə	OG12	Baş verən məcburi köçürülmə halları, köçürülən şəxslərin sayı və onların həyat şəraitinin necə təsirlənməsi		Sosial Fəaliyyət və Regionların İnkişafına Dəstək / Səhifə 31-32
Təhlükəsizlik	OG13	Hər bir biznes fəaliyyəti üçün təhlükəsizlik tədbirlərinin sayı		Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 33-34
Cəmiyyətə təsirlər üzrə şikayət mexanizmləri	G4-SO11	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə cəmiyyətə təsirlər ilə bağlı qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16; İnsan resursları / Səhifə 26
Sosial Fəaliyyət / Məhsula görə məsuliyyət				
Müştərinin sağlamlığı və təhlükəsizliyi	G4-PR2	Məhsul və xidmətlərin yaşam dövrü ərzində sağlamlığa və təhlükəsizliyə təsir ilə bağlı normativ tələblər və könüllü qaydalar ilə uyğunsuzluq hallarının ümumi sayı, nəticələrin növünə görə	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Məhsulların və xidmətlərin etikətləndirilməsi	G4-PR4	Məhsul və xidmətlərin xüsusiyyəti haqqında məlumat və nişan qoymaya aid normativ tələblərə və könüllü qaydalarına uyğunsuzluq hallarının ümumi sayı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	

	G4-PR5	Müştəri məmnuniyyətinin ölçülməsi və nəticələri	Hesabat dövrü ərzində bu istiqamətdə fəaliyyət olmamışdır.
Marketing	G4-PR6	Qadağan və ya mübahisəli məhsulların satışı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.
	G4-PR7	Marketing kommunikasiyaları sahəsində qanunvericilik, standartlara və könüllü qaydalarına uyğunsuzluq hallarının ümumi sayı, o cümlədən reklam, məhsulun irəlilməsi və sponsorluq, nəticələrin növləri üzrə bölgədə	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.
Uyğunluq	G4-PR9	Şirkətin istehsal etdiyi məhsullar ilə bağlı qanunvericiliyə zidd hallar üçün ödənilmiş cərimələrin miqdarı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.

Termin və ixtisarlər

AÇG	“Azəri-Çıraq-Günəşli” yatağı
NEZ	Neft emalı zavodu
NQÇİ	Neft və qaz çıxarma idarəsi
QİS	Qaz İstismar Sahəsi
TANAP	Trans- Anadolu qaz kəməri
TAP	Trans- Adriatik qaz kəməri
DDÖ	Dərin dəniz özülü
SDÖ	Stasionar dəniz özülü
ROC	Retail Operating Company Schweiz GmbH
SES	SOCAR Energy Switzerland GmbH
İEYQ	İstilik effekti yaradan qazlar

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.
Port Baku Towers Business Centre
South Tower, 9th floor
153, Neftçilar Ave.
Baku, AZ1010, Azerbaijan
Tel: +994 (12) 490 7020
Fax: +994 (12) 490 7017
www.ey.com/az

Ernst & Yanq Holdings (SiAyEs) Bi.Vi.
Port Baku Towers Biznes Mərkəzi
Cənub Qülləsi, 9-cu mərtəbə
Neftçilər prospekti, 153
Bakı, AZ1010, Azərbaycan
Tel: +994 (12) 490 7020
Faks: +994 (12) 490 7017

2016-cı il Davamlı İnkişaf haqqında Hesabat üzrə Müstəqil Əminlik Bəyannaməsi

SOCAR-ın rəhbərliyi və maraqlı tərəflərinə

Mövzunun müəyyən edilməsi və təsviri

SOCAR-ın (bundan sonra "Şirkət") razılığı ilə biz Şirkətin 2016-cı il üzrə Davamlı İnkişaf haqqında Hesabatında (bundan sonra "Hesabat") açıqlanmış təqribi məlumatlar istisna olmaqla, Şirkətin fəaliyyəti üzrə keyfiyyət və kəmiyyət məlumatları üzrə məhdud səviyyəli əminlik bəyannaməsini təqdim etdik.

Meyarların müəyyən edilməsi

Layihəmizin meyarları Hesabatlılıq üzrə Qlobal Təşəbbüsün (GRI) davamlı inkişaf sahəsində hesabatların hazırlanması prinsipləri (bundan sonra "GRI prinsipləri"), o cümlədən Davamlı İnkişaf Sahəsində hesabatlar üzrə Təlimatın 4-cü versiyası (bundan sonra GRI G4 Təlimatları) və Hesabatın 3-cü səhifəsində "Hesabat haqqında" bölməsində göstərilmiş Şirkətin davamlı inkişaf haqqında hesabatlarının hazırlanması prinsipləri olmuşdur. Əminlik layihəmizin məqsədini nəzərə alaraq, bu meyarları müvafiq hesab edirik.

Rəhbərliyin məsuliyyəti

Şirkətin rəhbərliyi Hesabatın və Hesabatda olan məlumatın GRI Prinsiplərinə və Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində hesabatların hazırlanması prinsiplərinə uyğun olaraq tərtib edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə əhəmiyyətli təhrifləri olmayan davamlı inkişaf haqqında hesabatın hazırlanmasına uyğun olaraq daxili nəzarət sisteminin layihələndirilməsi, tətbiqi və saxlanması, müvafiq hesabat prinsiplərinin seçilməsi və tətbiqi, mövcud vəziyyətdə düzgün və uyğun qiymətləndirmə üsullarının və proqnozların istifadəsi daxildir.

Bizim məsuliyyətimiz

Bizim məsuliyyətimiz aşağıdakılara dair müstəqil rəy ifadə etməkdir:

- Hesabatdakı məlumat 31 dekabr 2016-cı il tarixlərində başa çatan dövr üzrə Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyətləri, tədbirləri və iş nəticələrini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından etibarlı şəkildə və kifayət dərəcədə təqdim edir.
- Hesabat GRI G4 Təlimatlarının "Əsas" Tətbiqetmə səviyyəsinin prinsipləri və tələblərinə uyğundur.

Yerinə yetirilmiş işin xülasəsi

Layihəmiz Əminlik Layihələri üzrə Beynəlxalq Standartlar (ISAE) 3000, *Audit olmayan Əminlik Layihələri və ya Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyası tərəfindən buraxılmış İlk Maliyyə Məlumatlarının Təhlillərinə* uyğun olaraq yerinə yetirilmiş və müvafiq olaraq aşağıdakı prosedurları daxil edir:

- Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, iş nəticələri və müvafiq hesabatların hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyan rəhbərliyinin nümayəndələri ilə müsahibələr,
- Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, iş nəticələri və müvafiq hesablara aid olan əsas sənədlərin təhlili,
- Hesabatın Şirkətin fəaliyyət istiqamətinə oxşar beynəlxalq miqyasda seçilmiş şirkətlərin hesabatları ilə müqayisə edilməsi,
- Şirkətin 2016-cı il üzrə davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, tədbirləri və iş nəticələrinə dair seçilmiş daxili və xarici nəşrlərin təhlili,
- Yuxarıda təsvir olunmuş prosedurlar əsasında əhəmiyyətli problemlərin müəyyən edilməsi və onların Hesabatda əks etdirilməsinin təhlili,
- Məlumatların düzgün toplanılması, hazırlanması, müqayisə edilməsi və əks etdirilməsinə qiymətləndirmə məqsədilə insan resursları, ətraf mühit və sosial investisiyalara dair əsas göstəricilər üzrə məlumat nümunələrinin, eləcə də məlumat toplama proseslərinin təhlili,
- Şirkətin Hesabatda göstərilmiş davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, tədbirləri və iş nəticələrinə dair məlumatları təsdiq etmək və bununla əlaqədar audit dəlilləri toplamaq məqsədi ilə Şirkətin "Azneft" İstehsalat Birliyinin "N.Nərimanov", "Ə.C.Əmirov" adına və "Bibiyəhbətneft" neft-qaz çıxarma idarələrinə, eləcə də SOCAR Enerji Türkiyənin əsas müəssisələrinə səfərlər,
- Hesabata mərkəzi ofis səviyyəsində daxil edilmiş keyfiyyət və kəmiyyət məlumatlarını əsaslandırıcı dəlillərin nümunə əsasında toplanması,
- Davamlı inkişaf sahəsində Hesabat və onun hazırlanma prosesinin Şirkətin istifadə etdiyi prinsiplərə uyğunluğun qiymətləndirilməsi və

- Hesabatda məlumatların açıqlanmasının GRI G4 Təlimatlarının "Əsas" Tətbiqetmə səviyyəsinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi.

Hesab edirik ki, prosedurlarımız məhdud əminlik bəyannaməsini təqdim etmək üçün əsas yaradır. Sübutların toplanması prosedurları əsaslı əminlik layihələri ilə müqayisədə daha məhduddur və buna görə də əsaslı əminlik layihələrindən fərqli olaraq daha az əminlik əldə olunur.

Nəticələr

Hazırkı hesabatda təsvir olunan işimizə əsasən, Hesabatdakı məlumatların bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan dövr üzrə GRI Prinsipləri və Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində hesabatların hazırlanması prinsiplərinə uyğun olaraq Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydalarını, fəaliyyətini, tədbirlərini və iş nəticələrini etibarlı şəkildə və kifayət dərəcədə əks etdirmədiyini hesab etməyə səbəb olan heç bir fakt qarşımıza çıxmamışdır.

Hesabatın GRI G4 Təlimatlarının "Əsas" Tətbiqetmə səviyyəsinin tələblərinə uyğun olmadığını hesab etməyə səbəb olan heç bir fakt qarşımıza çıxmamışdır.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

Bakı
15 iyul 2017-ci il